

Działalność Instytutu Spraw Publicznych w roku 2012

Warszawa, czerwiec 2013

Spis treści

Wstęp	3
-------	---

Działalność ISP w 2012 roku

Program Europejski	7
Program Polityki Społecznej	12
Program Społeczeństwa Obywatelskiego	16
Program Prawa i Instytucji Demokratycznych	20
Program Polityki Migracyjnej	25
Nagroda im. Jerzego Zimowskiego	30
Stypendia i praktyki w ISP	32
ISP w mediach	35
Wydawnictwa	39

Aneks – rok 2012

Projekty	48
Wydarzenia	75
Udział pracowników i ekspertów w upowszechnianiu prac ISP	79

Wstęp

W 2012 roku Instytut Spraw Publicznych zajmował się najważniejszymi kwestiami pojawiającymi się w polskiej i europejskiej debacie publicznej – wyzwaniem stojącym przed wspólnotą europejską, rolą Polski na arenie europejskiej, aktywizacją obywatelską i rozwojem społeczeństwa obywatelskiego w Polsce oraz przeciwdziałaniem marginalizacji społecznej.

W wyniku realizacji strategii rozwoju na lata 2010-2012, pierwszego długoterminowego planu określającego najważniejsze priorytety rozwojowe ISP, wprowadzono wiele zmian zarówno w działaniach programowych Instytutu, jak i funkcjonowaniu instytucjonalnym.

Za cel postawiliśmy sobie wzmacnianie pozycji ISP jako think tanku w strategicznych obszarach tematycznych, inicjowanie debaty i podejmowanie tematów istotnych dla życia publicznego, wzmacnianie roli Instytutu na arenie międzynarodowej oraz potencjału instytucjonalnego. Wprowadzono m.in. zmiany w zarządzaniu poprzez utworzenie średniego szczebla kadry kierowniczej, rozwinęto zaplecze analityczno-eksperckie, zreorganizowano dział public relations, zmieniono identyfikację wizualną. Instytutowi udało się zrealizować założenia w każdym z obranych celów strategicznych, szczególnie widocznym efektem była większa obecność ISP w mediach oraz wzmocnienie pozycji Instytutu na arenie międzynarodowej. Szczegółowe efekty wdrożenia strategii zostały zaprezentowane Radzie Fundacji podczas posiedzenia w maju 2012 roku.

W 2012 roku Instytut Spraw Publicznych prowadził 62 projekty, wydał 76 publikacji, zorganizował 103 konferencje, seminaria, debaty publicznych i warsztaty. Rok 2012 był przełomowy ze względu na nowy sposób upowszechniania dorobku ISP wśród opinii publicznej. Oprócz prowadzenia badań, wydawania raportów, organizowania seminariów i konferencji prowadziliśmy kampanie społeczne, które odbiły się szerokim echem. Badania Instytutu i komentarze ekspertów ISP były cytowane w ponad 3 tysiącach materiałów dziennikarskich: ponad 450 z nich ukazało się drukiem, reszta to publikacje internetowe.

Instytut rozwijał kompetencje w nowych, ważnych dla życia publicznego obszarach. W ciągu ostatnich lat udało nam się wypracować pozycję liczącego się think tanku w tematach związanych z wyzwaniami demograficznymi, relacjami pomiędzy państwem a kościołem w Polsce, promocją demokracji poza granicami UE oraz równością płci.

Podstawowe zagadnienia, którymi ISP zajmował się w roku ubiegłym to:

- wyzwania stojące przed wspólnotą europejską – szczególnie poprzez angażowanie się w debatę wokół unijnych zmian instytucjonalnych, wyzwań związanych z kryzysem ekonomicznymi i oraz monitoring funkcjonowania unijnych instytucji;
- analiza polskiej polityki zagranicznej i postrzeganie Polski za granicą;
- przeciwdziałanie społecznej marginalizacji poprzez lokalny rozwój i promocję aktywnej polityki społecznej;
- promowanie idei rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, dialogu społecznego i obywatelskiego;

- działanie na rzecz wzmocnienia rządów prawa i instytucji demokratycznych;
- działania na rzecz równouprawnienia kobiet i mężczyzn w sferze prywatnej i publicznej;
- przeciwdziałanie dyskryminacji i integracja cudzoziemców;
- wspieranie demokracji i praw człowieka poza granicami Polski i Unii Europejskiej.

Rok 2012 przyniósł wyzwania związane z **kryzysem w Europie i negocjacjami długoletnich ram budżetowych** w Unii Europejskiej. Włączaliśmy się w debatę na temat unijnych zmian instytucjonalnych i wprowadzenia w Polsce waluty euro. Analizowaliśmy rolę Polski na arenie europejskiej i jej stosunki z kluczowymi partnerami: Niemcami, Rosją, Litwą, oraz krajami Partnerstwa Wschodniego.

Tematem, którym zajmujemy się od wielu lat są różne aspekty **funkcjonowania Parlamentu Europejskiego** i działalności polskich posłów do PE. W roku 2012 podsumowaliśmy pozycję polityczną, działania i osiągnięcia polskich europosłów w pierwszej połowie 7 kadencji oraz sposoby komunikowania się z obywatelami za pośrednictwem narzędzi internetowych. W dalszym ciągu staraliśmy się przybliżyć Polakom działalność tej instytucji w cyklu audycji radiowych emitowanych na antenie Radia PIN.

Jakość polskiej demokracji to kolejny priorytet w badaniach ISP. W ubiegłym roku skupiliśmy się na zagadnieniach demokracji w polskich partiach politycznych i funkcjonowaniu ugrupowań politycznych. Prowadziliśmy także cieszące się dużym zainteresowaniem badania i dyskusje na temat metod przeciwdziałania korupcji. W ramach międzynarodowego badania Transparency International przeprowadziliśmy kompleksową diagnozę istniejących mechanizmów przeciwdziałania korupcji w Polsce.

ISP znacznie rozwinął w ubiegłym roku temat **równouprawnienia kobiet i mężczyzn w sferze publicznej i prywatnej**. Badaliśmy partycypację polityczną kobiet, ocenialiśmy wprowadzone rozwiązania, m.in. funkcjonowanie kwot na listach wyborczych. Przygotowywaliśmy również rekomendacje dla ustawodawcy dotyczące dalszych mechanizmów mających na celu zwiększenie udziału kobiet w polityce. Interesował nas udział kobiet w innych sferach życia publicznego – zajęliśmy się m. in. wprowadzeniem kwot płci w zarządach spółek. Ważnym elementem prac ISP była kampania społeczna promująca partnerskie relacje w rodzinie. Kampania ISP spotkała się z bardzo dużym odzewem społecznym i medialnym, została też nagrodzona w konkursie The PASOS Think Tank Achievement Award na najlepszą inicjatywę pozarządową.

Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej to przede wszystkim prowadzone od kilku lat projekty w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na rzecz stworzenia standardów środowiskowej pracy socjalnej i profesjonalizacji sektora ekonomii społecznej. Projekty te realizowane są w ścisłej współpracy z instytucjami publicznymi, dzięki czemu mają ogromny potencjał wpływania na praktyczne rozwiązania i kształtowania polityki społecznej państwa.

Od kilku lat prowadzimy też Program „Obywatel i Prawo”, który ma **upowszechnić dostęp do pomocy prawnej** poprzez przyznawanie grantów organizacjom udzielającym bezpłatnych porad prawnych i obywatelskich. Oprócz działalności grantodawczej rozpoczęliśmy też kilkuletnie badania na rzecz zbudowania systemu dostępu do bezpłatnej pomocy prawnej w Polsce. ISP działał również na rzecz uwzględnienia bezpłatnego poradnictwa prawnego i obywatelskiego w programowaniu funduszy unijnych na lata 2014-2020.

W ramach Programu Polityki Migracyjnej ISP zajmuje się problemem przeciwdziałania marginalizacji cudzoziemców, prowadząc od wielu lat projekty badawcze i praktyczne działania na rzecz ich integracji. W 2012 roku szczególny nacisk położyliśmy na diagnozę zjawisk dyskryminacji cudzoziemców na rynku pracy i rynku mieszkaniowym. Zachowania dyskryminacyjne monitorujemy też w ramach sieci RED (Rights, Equality & Diversity European

Network), skupiającej organizacje z kilkunastu krajów UE. Prace badawcze uzupełniamy praktycznymi działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie dyskryminacji i lepszą integrację cudzoziemców – prowadziliśmy warsztaty, szkolenia oraz wydawaliśmy podręczniki.

Warto podkreślić, że prace ISP w obszarze badania migracji i integracji cudzoziemców mają często innowacyjny charakter. Jako jedna z niewielu organizacji w Polsce zajęliśmy się tematem handlu ludźmi, przeprowadziliśmy też nowatorskie badania dostępu imigrantów do systemu ochrony zdrowia w naszym kraju. Badamy grupy migrantów, które nie zostały dotąd zbadane w naszym kraju m.in. środowiska migrantów z Chin, Wietnamu i Wschodniej Azji. Ważnym tematem były też badania sytuacji polskich migrantów zarobkowych. Przeprowadziliśmy kompleksowe badanie migrantów w Holandii oraz we wschodnich landach na pograniczu polsko-niemieckim.

W ramach działań na rzecz **rozwoju społeczeństwa obywatelskiego** od kilku lat prowadzamy monitoring tworzenia i funkcjonowania prawa dotyczącego organizacji pozarządowych. Uczestniczyliśmy w pracach nad zmianami w prawie o stowarzyszeniach i nad reformą Funduszu Inicjatyw Obywatelskich. Nasi eksperci współtworzyli także Ustawę o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Badając kondycję trzeciego sektora, przygotowaliśmy też model współpracy administracji państwowej z organizacjami pozarządowymi, zajmujemy się edukacją obywatelską, dialogiem społecznym i partycypacją.

ISP ugruntował pozycję jednej z wiodących organizacji pozarządowych zajmujących się tematem **rozwoju różnych form wolontariatu**. W 2012 roku skupiliśmy się na zagadnieniach pracowniczego wolontariatu kompetencji oraz wolontariatu osób starszych. W ramach prac zespołu utworzonego przy Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej przygotowaliśmy koncepcję długofalowej polityki rozwoju wolontariatu w Polsce.

W 2012 roku zainicjowaliśmy działania związane z nowym obszarem tematycznym – **wpływem kościoła na sferę publiczną w Polsce** oraz na kształtowanie u Polaków aktywnych postaw obywatelskich.

W 2012 ISP pogłębiał tematykę **wyzwań demograficznych**. Skupiliśmy się na wypracowaniu rozwiązań służących aktywizacji osób starszych w społecznościach lokalnych. Dużo miejsca poświęciliśmy analizie sytuacji ludzi młodych na rynku pracy.

Utrzymaliśmy pozycję wiodącego polskiego ośrodka monitorującego stan stosunków przemysłowych, warunków pracy i restrukturyzacji. Przygotowujemy rocznie kilkanaście raportów na ten temat dla Komisji Europejskiej.

Działania na rzecz **promocji demokracji** ISP realizuje przede wszystkim poprzez organizację wizyt studyjnych dla ekspertów z krajów byłego Związku Radzieckiego. W 2012 gościliśmy w ISP młodych analityków z Rosji. Wydarzenia „arabskiej wiosny” spowodowały, że rozszerzyliśmy działania o promocję doświadczeń polskiej transformacji w krajach Afryki Północnej. W ubiegłym roku zorganizowaliśmy wizyty studyjne dla przedstawicieli partii politycznych i analityków spraw publicznych z Egiptu.

Z uwagi na trudną sytuację finansową w 2011 roku, ISP podjął w 2012 roku szereg działań mających na celu zredukowanie deficytu wynikającego z braku pokrycia przychodach działalności statutowej niektórych kosztów osobowych i administracyjnych. Podjęte działania przyniosły rezultaty, ISP zakończył rok 2012 dodatnim wynikiem finansowym.

Wnioski z analiz dotychczasowych doświadczeń z pracy w różnych obszarach programowych, pozwoliły uporządkować główne obszary działania Instytutu i dostosować je do

bieżących wyzwań społeczno-gospodarczych. W latach 2013-2015 Instytut będzie rozwijał i umacniał swoją rolę w następujących obszarach tematycznych:

- Polska w Europie i świecie
- aktywna polityka społeczna i dialog społeczny
- wyzwania dla demokracji
- równość płci i przeciwdziałanie dyskryminacji
- wyzwania demograficzne
- migracje i migranci
- aktywizacja i obywatelska partycypacja

Inspirowanie dyskusji wokół istotnych dla Polski spraw, nadal pozostaje priorytetem Instytutu, niemniej jednak na lata 2013-2015 za cel stawiamy sobie wzmacnianie roli ISP na arenie międzynarodowej. W sferze instytucjonalnej w latach 2013-2015 kontynuować będziemy stabilny rozwój Instytutu, oparty na rozwoju i wzmacnianiu zasobów ludzkich oraz doskonaleniu mechanizmów zarządzania.

Działalność ISP w 2012 roku

Program Europejski

Program Europejski ISP bada i analizuje polską politykę europejską i zagraniczną oraz monitoruje działalność instytucji unijnych. Rok 2012 przyniósł nowe wyzwania. W gorącą fazę weszła debata na temat koniecznych reform instytucjonalnych i negocjacji długoletnich ram budżetowych w Unii Europejskiej. Coraz bardziej dostrzegalny deficyt demokracji w UE motywował zaś do kontynuacji badań na temat działalności posłów do Parlamentu Europejskiego, którzy są jedynymi bezpośrednio wybranymi przez obywateli ich reprezentantami w unijnych instytucjach. Nowe wyzwania badawcze stawiała przed nami skomplikowana sytuacja polityczna w unijnym sąsiedztwie. Większą uwagę należało skupić na współpracy ze środowiskami prodemokratycznymi – zarówno we wschodnim, jak i południowym sąsiedztwie Unii Europejskiej

Tematy wiodące w 2012 roku:

- Wyzwania dla polityki europejskiej
- Parlament Europejski
- Polska polityka zagraniczna
- Polityka wschodnia Polski i UE

Rok 2012 w liczbach:

- 17 realizowanych projektów
- 16 uzyskanych grantów
- 14 wydanych publikacji
- 17 konferencji i seminariów

Wyzwania dla polityki europejskiej

Zachodzące zmiany w funkcjonowaniu Unii Europejskiej wymagają zajmowania przez Polskę stanowiska na temat wizji przyszłości UE oraz polskiego miejsca w nowym porządku. ISP angażował się w prowadzenie merytorycznej debaty na ten temat. Nacisk położono na wspólne działania z partnerami z innych krajów (m.in. z Niemiec, Czech i Brukseli) związane z zagadnieniem przyszłości Europy. O ocenę niemieckiej polityki europejskiej zapytaliśmy Polaków w ramach kolejnego badania z serii „Barometr Polska–Niemcy”. Podczas prezentacji wyników i w raporcie z badań autorstwa Agnieszki Łady wskazaliśmy, że Polacy są pozytywnie nastawieni do silnej roli Niemiec w Europie i stosunków polsko-niemieckich. O wpływie niemieckiej polityki europejskiej na przyszłość całej Wspólnoty dyskutowaliśmy na seminarium

zorganizowanym dzień po wyroku niemieckiego Trybunału Konstytucyjnego na temat paktu fiskalnego. Wspólnie z czeskim partnerem EUROPEUM przeanalizowaliśmy także polską i czeską debatę wokół toczących się unijnych zmian instytucjonalnych. Raporty oraz debaty w obu krajach pozwoliły na refleksję, w którą stronę zmierza UE i co to oznacza dla naszego regionu Europy. Deбата w Polsce „Unia Europejska po kluczowych szczytach” zorganizowana została przy merytorycznym wsparciu Mikołaja Dowgielewicza oraz Katarzyny Zajdel-Kurowskiej, zgromadziła około 20 ekspertów i urzędników najwyższych szczebli z ministerstw i Narodowego Banku Polskiego.

We współpracy z Ministerstwem Spraw Zagranicznych badaliśmy opinie polskich elit – reprezentantów kręgów zajmujących się integracją europejską w regionach, na temat postrzegania przez nich polskiego członkostwa w UE i perspektywy wprowadzenia w Polsce waluty euro. Konsultowaliśmy także powstały na podstawie badań raport *Postawy względem UE, strefy euro oraz działań podejmowanych w dobie kryzysu gospodarczego*. Raport wskazuje na korzyści, jakie polscy eksperci europejscy dostrzegają z członkostwa oraz obawy wiążą ze wspólną walutą.

O wyzwaniach stojących przed Unią Europejską w sferze wartości dyskutowaliśmy na konferencji zorganizowanej wspólnie z posłanką do Parlamentu Europejskiego, prof. Danutą Hübner „Tolerancja – europejskie perspektywy etyczno-społeczne”. Spotkanie otworzył wykład Prof. Zbigniewa Baumanna, a debaty toczyły się wokół pojęcia wolności i dialogu międzykulturowego.

W ramach kontynuacji spotkań związanych z polską prezydencją, nasi eksperci uczestniczyli w spotkaniach polskich think tanków poświęconych tematyce europejskiej. Na jednym ze spotkań z tego cyklu gościliśmy w ISP ministra ds. europejskich Piotra Serafina. Przedstawiciele Instytutu uczestniczą również w spotkaniach Team Europe, zespołu ekspertów do spraw europejskich przy przedstawicielstwie Komisji Europejskiej w Polsce.

Doświadczenie, które zdobyliśmy w trakcie monitorowania polskiej prezydencji wykorzystywaliśmy, publikując w zagranicznych wydawnictwach (np. dla niemieckiej fundacji Konrada Adenauera, brukselskiego biura Fundacji Heinricha Boella czy francuskiego think tanku IFRI) oraz biorąc udział w debatach eksperckich w kraju i za granicą. W kolejnych miesiącach uwagę poświęciliśmy jednemu z najważniejszych wyzwań dla polskiej polityki europejskiej w 2012 roku – negocjacom kolejnych wieloletnich ram finansowych. Wspólnie z fundacją im. Friedricha Eberta ISP zorganizował debatę „Unijny budżet w czasach kryzysu” z udziałem prof. Danuty Hübner. Analitycy zabierali również na ten temat głos w mediach.

O wyzwaniach stojących przed Europą debatowaliśmy również w gronie przyszłych europejskich liderów. W lecie wspólnie z think tankami z Polski, Czech, Hiszpanii, Francji, Łotwy i Macedonii zorganizowaliśmy w Pradze szkołę letnią „Future EU Leaders’ Academy”, podczas której młodzi ludzie z tych krajów wspólnie rozwijali wizje przyszłości naszego kontynentu. Polityka energetyczna, jako wyzwanie dla polityki europejskiej i stosunków polsko-niemiecko-francuskich, była z kolei tematem szkoły letniej zorganizowanej przez ISP z Fundacją Genshagen.

Parlament Europejski

Widoczny deficyt demokracji w Unii powoduje, że coraz większe znaczenie odgrywa Parlament Europejski. ISP od lat przygląda się jego pracom. W ramach monitoringu w 2012 roku ukazały się dwa raporty z badań poświęcone działalności polskich posłów do PE oraz wykorzystywaniu przez nich narzędzi internetowych w procesie komunikacji z obywatelami. Pierwszy z nich, *Nie tylko polityka zagraniczna* pod redakcją Melchiora Szczepanika i Jacka

Kucharczyka, podsumowuje aktywność polskich posłów w pierwszej połowie 7 kadencji Parlamentu Europejskiego. Eksperti ISP poddali analizie pozycję polityczną, sposoby działania oraz główne osiągnięcia polskich europosłów. Zostały one przedstawione w kontekście najważniejszych debat, jakie miały miejsce w Parlamencie Europejskim od lipca 2009 r. do grudnia 2011 r. Oceniliśmy miejsce Polaków w politycznym krajobrazie Parlamentu Europejskiego i stopień, w jakim ostateczne decyzje izby odzwierciedlały postulaty i propozycje polskich eurodeputowanych. Drugi raport *Europoseł w sieci*, autorstwa Agnieszki Łady i Małgorzaty Fałkowskiej-Warskiej analizuje aktywność europarlamentarzystów w Internecie. Przyjrzelśmy się, czy posłowie potrafią skutecznie wykorzystywać nowe technologie do komunikowania się z obywatelami, czy na ich stronach internetowych dominują tematy europejskie czy krajowe. W jaki sposób wykorzystują interaktywne narzędzia komunikacji – do dialogu z obywatelami, czy raczej do monologu.

Do końca lutego wspólnie z Radiem PIN prowadziliśmy audycje poświęcone funkcjonowaniu i aktualnościom Parlamentu Europejskiego. Cykl audycji „Strefa Euro”, uzupełniany był komentarzami publikowanymi na stronie internetowej radia.

Polska polityka zagraniczna

W okresie prezydencji w Radzie UE Polska wzmocniła swoją rolę w Europie. Po jej zakończeniu istotne jest formułowanie nowych założeń polskiej polityki zagranicznej. Szczególnie ważne są relacje z Niemcami, także bilateralne. Program zainicjował w 2012 cykl analiz „Slogany czy konkrety?”, w których monitorujemy współpracę obu krajów i na arenie europejskiej. Pierwszy raport z tej serii oceniał wybrane punkty kooperacji w stosunkach dwustronnych, wskazując na generalne deficyty, problemy w komunikacji pomiędzy zaangażowanymi stronami czy nierówny podział kompetencji administracyjnych. W seminarium poświęconym omówieniu wniosków z badań udział wzięł minister pełnomocny Ambasady Niemiec oraz zastępca dyrektora ds. europejskich z niemieckiego i polskiego ministerstwa spraw zagranicznych. Druga seria badań koncentrowała się na dwustronnych działaniach dotyczących zmian instytucjonalnych w UE. Wnioski wskazały, że największym wyzwaniem dla relacji dwustronnych na arenie europejskiej w tym obszarze jest polskie pozostawanie poza strefą euro. Stąd efektem projektu była publikacja autorstwa Agnieszki Łady, poświęcona polsko-niemieckiemu partnerstwu na rzecz wchodzenia Polski do strefy wspólnej waluty, wydana na początku 2013 roku.

Na jesieni powtórzyliśmy także cykliczne badania z serii „Barometr Polska–Niemcy” na temat opinii Polaków o niemieckiej polityce w 2012, ze szczególnym uwzględnieniem oceny roli Niemiec w Europie.

Wyzwaniem w polskiej polityce zagranicznej jest poprawa relacji z Litwą. Jednym z warunków poprawy jest wzajemne poznanie się i zbliżenie obu społeczeństw. Program Europejski przeprowadził badanie wzajemnego postrzegania się Polaków i Litwinów. Po raz pierwszy analiza objęła nie tylko próbę ogólnospołeczną w obu krajach, ale także obie mniejszości narodowe. Uzupełniona została o wywiady pogłębione z ekspertami po obu stronach granicy. Publikacja przedstawiająca wyniki badań ukazała się w 2013 roku. Prezentacji książki towarzyszyły dyskusje w Warszawie i w Wilnie.

Istotną częścią polskiej polityki zagranicznej pozostają stosunki ze wschodnimi sąsiadami. Rok 2012 przyniósł kluczowe wydarzenia w Rosji. Przyglądaliśmy się sytuacji wewnętrznej w Rosji i polskiej polityce wobec tego kraju. W przeddzień wyborów w Rosji opublikowaliśmy wyniki badań sondażowych na temat wizerunku Polski i Niemiec w rosyjskim społeczeństwie. Badanie pokazało, m.in. w jaki sposób Rosjanie postrzegają swoje państwo, co myślą o sytuacji w Polsce i w Niemczech oraz jak oceniają stosunki bilateralne Rosji z oboma krajami. Wyniki

zaprezentowane zostały na konferencji w Warszawie i w Moskwie, na seminarium w Berlinie oraz w wydanym w trzech językach raporcie.

Z kolei relacje pomiędzy władzą a społeczeństwem we współczesnej Rosji opisaliśmy w raporcie Grzegorza Gromadzkiego i Łukasz Wenerskiego *Historyczny przełom – rządcy i rządzani w dzisiejszej Rosji*. Wstępne wnioski przedyskutowaliśmy w wąskim gronie ekspertów z udziałem podsekretarza stanu w MSZ, Katarzyny Pełczyńskiej-Nałęcz oraz prof. Adama Daniela Rotfelda. Ostateczna wersja raportu została przedstawiona na seminarium z udziałem dziesięciu rosyjskich analityków, przebywających w tym czasie w ISP w ramach wizyty studyjnej.

Innym polsko-niemieckim zadaniem pozostaje wypracowywanie zasad współpracy z Rosją. ISP przygotował dla Ministerstwa Spraw Zagranicznych ekspertyzę *Polska, Niemcy, Rosja – o czym możemy mówić jednym głosem?*. Autorzy ekspertyzy prezentują, jak ich zdaniem powinien wyglądać właściwy model współpracy trójstronnej, rekomendują obszary, w których można osiągnąć efektywną kooperację oraz podkreślają, w jakich dziedzinach trudno będzie wypracować porozumienie.

Kontynuowaliśmy również tematykę Partnerstwa Wschodniego. Z uwagi na problemy z budowaniem demokracji w krajach PW szczególnie nacisk położyliśmy na badania nastawione na wspieranie społeczeństwa obywatelskiego. Po raz kolejny zostaliśmy wybrani do udziału w Forum Społeczeństwa Obywatelskiego PW. Zaprezentowaliśmy także wyniki badań na temat wykorzystania zagranicznej pomocy przez ukraińskie organizacje pozarządowe. W tekście autorstwa Piotra Kaźmierkiewicza i Iryny Bekeszki *Making ukrainian civil society matter* sformułowaliśmy rekomendacje, jak skutecznie wspierać ukraińskie społeczeństwo obywatelskie. O wyzwaniach w tej dziedzinie dyskutowaliśmy z przedstawicielami sektora na konferencji „Wsparcie społeczeństwa obywatelskiego na Ukrainie – różne perspektywy” oraz na seminarium „Sytuacja ukraińskiego społeczeństwa obywatelskiego po wyborach parlamentarnych – zmiana czy kontynuacja?”.

ISP zaangażowany był w promocję doświadczeń polskiej transformacji i wspierania demokracji. W styczniu gościliśmy grupę przedstawicieli egipskich partii politycznych, którzy przyjechali do Polski, aby poznać kulisy polskiej transformacji demokratycznej i szukać w niej inspiracji dla zmian w Egipcie. Inicjatorami wizyty były European Partnership for Democracy z Brukseli i Arab Forum for Alternatives z Kairu. ISP zorganizował pobyt delegacji w Warszawie. Goście spotkali się m.in. z legendami opozycji demokratycznej – Henrykiem Wujcem i Janem Lityńskim, byłym ministrem obrony, Januszem Onyszkiewiczem, Jarosławem Kuiszem, redaktorem naczelnym „Kultury Liberalnej”, z przedstawicielkami Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka i dziennikarzami.

Na jesieni zorganizowaliśmy podobny program dla egipskich analityków spraw publicznych. Nasi goście spotkali się z działaczami opozycji demokratycznej, ekspertami i osobami, które odegrały kluczową rolę w procesie budowy polskiej demokracji, m.in. z marszałkiem senatu Bogdanem Borusewiczem, Januszem Onyszkiewiczem, Krzysztofem Stanowskim, byłym wiceministrem spraw zagranicznych i edukacji narodowej oraz profesorem Mirosławem Wyrzykowskim, byłym sędzią Trybunału Konstytucyjnego.

W grudniu Instytut Spraw Publicznych gościł 10 osób z Rosji w ramach programu studyjnego dla rosyjskich analityków. Jego celem było wsparcie przyszłych liderów rosyjskiego społeczeństwa poprzez wymianę doświadczeń z polskimi ekspertami i przekazanie know-how w różnych obszarach polityk publicznych. W czasie pobytu w Warszawie goście realizowali swoje własne projekty badawcze pod nadzorem ekspertów ds. analizy polityki publicznej oraz tutorów z ISP i innych polskich think tanków. Uczestniczyli też w specjalistycznym szkoleniu z pracy analitycznej. Program realizowany był wspólnie z moskiewskim Centrum Lewady.

W 2012 roku zainicjowaliśmy nową ścieżkę tematyczną w obszarze polskiej polityki zagranicznej, dotyczącą jej samorządowego wymiaru. Wspólnie ze Związkiem Miast Polskich przeprowadziliśmy internetową ankietę wśród polskich samorządów oraz wywiady pogłębione z przedstawicielami miast na temat efektów i wyzwań prowadzonej przez nich współpracy zagranicznej. Wyniki zaprezentowaliśmy na ogólnopolskiej konferencji samorządów w Warszawie. Zgromadziła ona kilkuset przedstawicieli gmin, powiatów i miast. Wypracowane przez ISP rekomendacje spotkały się z bardzo dużym poparciem samorządowców i zostały wpisane w treść przyjętej na spotkaniu deklaracji. Wnioski z badań cieszą się do tej pory zainteresowaniem mediów samorządowych, co otworzyło nam drogę do nowej grupy odbiorców.

Współpraca międzynarodowa

W 2012 roku ISP wzmacniał swoją pozycję za granicą. Aktywnie angażowaliśmy się w działania sieci Policy Association for an Open Society PASOS. Kierownik Programu Europejskiego, dr Agnieszka Łada przewodziła do listopada 2012 roku Radzie Dyrektorów tej organizacji. Pod koniec roku do Rady wybrano eksperta ISP, Piotra Kaźmierkiewicza.

Analitycy Programu Europejskiego uczestniczyli także we wszystkich spotkaniach sieci European Policy Institutes Network. Kierownik Programu Europejskiego przebywała przez miesiąc jako *visiting lecturer* na University of Sussex, gdzie nawiązywała kontakty i wygłosiła dwa wystąpienia o polskiej polityce europejskiej.

Wyniki badań ISP kilkakrotnie prezentowaliśmy za granicą. Raport *Ludzie – Historia – Polityka. Polska i Niemcy w oczach Rosjan* przedstawiliśmy dwa razy w Berlinie i raz w Moskwie. Wnioski z badania o ukraińskim społeczeństwie obywatelskim – w Kijowie, a o debacie na temat kryzysu w UE – w Pradze.

Program Europejski starał się dotrzeć do zagranicznego odbiorcy, dlatego szczególny nacisk położyliśmy na publikację naszych badań i raportów w wersjach obcojęzycznych. Raporty dotyczące Niemiec (serie „Barometr Polska – Niemcy”, „Slogany czy konkrety?” oraz raport z badań obrazu Polski i Niemiec w Rosji) ukazały się po niemiecku. Po angielsku wydaliśmy publikacje o Parlamencie Europejskim oraz Rosji i społeczeństwie obywatelskim na Ukrainie. W wersji angielskiej ukazał się również raport o debacie na temat kryzysu gospodarczego w Polsce. Nasze teksty tłumaczone były też na rosyjski i ukraiński. Eksperci ISP publikowali również w zagranicznych wydawnictwach teksty na temat polskiej prezydencji i Parlamentu Europejskiego.

Zespół i eksperci:

dr Agnieszka Łada (kierownik programu/starszy analityk), Elżbieta Kaca (koordynator projektów/analityk – do 02.2012), Aleksander Fuksiewicz (koordynator projektów/analityk), Łukasz Wenerski (koordynator projektów/analityk), Anna Jezierska (asystent)

Eksperci współpracujący z programem:

Małgorzata Fałkowska-Warska, Grzegorz Gromadzki, Piotr Kaźmierkiewicz, dr Joanna Konieczna-Sałamatin, dr Melchior Szczepanik

Program Polityki Społecznej

Program Polityki Społecznej prowadzi działania na rzecz przeciwdziałania marginalizacji społecznej. Szczególny nacisk kładziemy na aktywną politykę społeczną. Integracja wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem oraz ogólne zwiększanie zatrudnienia to cele naszej pracy. Koncentrując się na aktywnej polityce społecznej, PPS wychodzi naprzeciw potrzebie modernizacji polityki społecznej w Polsce – jej tradycyjne instrumenty ukształtowane w okresie transformacji systemowej, nastawione przede wszystkim na działania osłonowe, są dziś już niewystarczające.

Tematy wiodące w 2012 roku:

- Ekonomia społeczna i przedsiębiorczość społeczna
- System pomocy społecznej
- Dialog społeczny, stosunki przemysłowe i warunki pracy
- Wyzwania demograficzne
- Ochrona zdrowia

Rok 2012 w liczbach:

- 6 realizowanych projektów
- 2 uzyskane granty
- 5 wydanych publikacji
- 12 konferencji i seminariów

Ekonomia społeczna i przedsiębiorczość społeczna

W 2012 roku monitorowaliśmy funkcjonowanie polskich przedsiębiorstw społecznych, badaliśmy ich kondycję ekonomiczną i organizacyjną. Przeprowadziliśmy również badania jakościowe wśród liderów przedsiębiorstw społecznych, które pozwoliły na identyfikację stosowanych w nich strategii zarządzania.

Pracowaliśmy nad opracowaniem standardów jakości usług podmiotów prowadzących programy reintegracji społecznej i zawodowej (Centra Integracji Społecznej, Kluby Integracji Społecznej oraz Zakłady Aktywności Zawodowej). W oparciu o wyniki badań terenowych oraz spotkań eksperckich zespół ISP opracował wstępną wersję standardów usług, która zostanie w dalszej kolejności skonsultowana ze środowiskiem pracowników podmiotów reintegracyjnych. Przygotowaliśmy też podręcznik akademicki dotyczący ekonomii społecznej.

Celem naszych działań było także inicjowanie debaty publicznej poświęconej wizji rozwoju sektora przedsiębiorczości społecznej i możliwych źródeł finansowania tego rodzaju inicjatyw.

Zorganizowaliśmy trzy seminaria eksperckie dotyczące uwarunkowań prawnych podmiotów ekonomii społecznej oraz trzy spotkania dotyczące standardów usług podmiotów ekonomii społecznej prowadzących programy reintegracji społecznej i zawodowej.

Zwiększone zainteresowanie Unii Europejskiej inicjatywami łączącymi działalność społeczną z osiąganiem celów społecznych, przełożyło się na konkretne propozycje działań mających na celu wsparcie rozwoju sektora przedsiębiorczości społecznej w Europie. W związku z tym zespół ISP monitorował na bieżąco rezultaty prac legislacyjnych dotyczących przedsiębiorczości społecznej podejmowanych na poziomie Komisji Europejskiej. Nasi eksperci aktywnie włączali się w unijną debatę nad kształtem polityk publicznych w tym obszarze m.in. poprzez udział w pracach grupy ekspertów do spraw przedsiębiorczości społecznej (GECEs), utworzonej przez Michela Barnier, komisarza ds. rynku wewnętrznego i usług Komisji Europejskiej. Przyglądaliśmy się także projektom krajowych dokumentów strategicznych dotyczących kierunków wsparcia przedsiębiorczości społecznej w Polsce w ramach nowej perspektywy finansowej UE na lata 2014-2020.

System pomocy społecznej

W Polsce toczy się dyskusja wśród ekspertów na temat kierunków rozwoju służb społecznych. System pomocy społecznej, a szczególnie rozwój pracy socjalnej w działaniach pomocowych z wyraźnym ograniczeniem ich kompetencji administracyjno-kontrolnych był istotą działań Programu w 2012 roku. Wydaliśmy szereg publikacji, które diagnozują stan systemu pomocy społecznej i analizują sposoby organizowania społeczności lokalnej jako elementu działań pracowników socjalnych – m.in. dwa zeszyty „Laboratorium Innowacji Społecznej” stanowiące zapis działań eksperckich oraz publikację na temat procesu profesjonalizacji zawodu pracownika socjalnego. Publikacje rozpowszechniane były poprzez bezpośrednią wysyłkę do zainteresowanych, ale także na konferencji prasowej oraz konferencjach organizowanych przez organizacje partnerskie.

W 2012 roku kontynuowaliśmy badania zmiany społecznej pod wpływem środowiskowej pracy socjalnej w ośmiu społecznościach lokalnych. Prace badawcze zakończyliśmy jesienią 2012 roku, w 2013 roku planujemy wydać publikację podsumowującą przeprowadzone analizy. Równolegle pracowaliśmy nad publikacją opisującą przykłady współczesnych i historycznych dobrych praktyk organizowania społeczności lokalnej, którą również opublikujemy w tym roku.

Dialog społeczny, stosunki przemysłowe i warunki pracy

Jednym z kluczowych tematów Programu Polityki Społecznej był rozwój dialogu społecznego w Polsce. Rok 2012 obfitował w wiele wydarzeń w tym obszarze – podniesienie wieku emerytalnego i reakcje partnerów społecznych, pogłębiający się kryzys dialogu społecznego widoczny w funkcjonowaniu Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Ekonomicznych, zarządzanie Funduszem Pracy, nadużywanie atypowych form zatrudnienia, negocjowanie wysokości płacy minimalnej, protesty licznych grup (np. pielęgniarek) – opisywaliśmy je w raportach i komentowaliśmy w debacie publicznej.

ISP zaangażował się w międzynarodowe badania przejawów kryzysu oraz wpływu organizacji pracodawców i związków zawodowych na sposoby radzenia sobie z nim w krajach Europy Środkowej i Wschodniej. Badania realizowaliśmy we współpracy z ośrodkami analitycznymi z Turcji, Chorwacji, byłej Jugosławiańskiej, Republiki Macedonii, Bułgarii i Estonii. Podsumowaniem badań jest dwujęzyczny raport analityczny *Kryzys gospodarczy i dialog społeczny w Polsce*, ukazały się też raporty z badań w pozostałych krajach partnerskich. ISP zorganizował debatę nad ustawą antykryzysową (2009-2011) z udziałem przedstawicieli

Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej oraz związków zawodowych i organizacji pracodawców, wizytę studyjną w Brukseli i podsumowująca konferencja w Sofii.

Program Polityki Społecznej pełnił funkcję Polskiego Centrum Monitorowania Stosunków Przemysłowych, Warunków Pracy i Procesów Restrukturyzacji w ramach European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions (Eurofund). Instytucja ta, jako jeden z pierwszych organów Unii Europejskiej powołanych do pracy w wyspecjalizowanych dziedzinach polityki UE, ma przyczynić się do planowania i projektowania lepszych warunków życia i pracy w Europie. ISP pełni funkcję Krajowego Centrum Eurofund dla Polski już od 10 lat. Naszym zadaniem było dostarczanie informacji o sytuacji dialogu społecznego w Polsce, stosunkach przemysłowych, warunkach życia i pracy. Odbiorcami są partnerzy społeczni z poziomu państw członkowskich i poziomu unijnego, organizacje doradcze i badawcze, Komisja i Parlament Europejski, media, naukowcy i działacze społeczni.

Wyzwania demograficzne

Ważnym tematem w debacie publicznej w 2012 roku w Polsce i Europie było podnoszenie wieku emerytalnego, aktywne starzenie się i solidarność międzypokoleniowa. Działania ISP skupiły się na zagadnieniach związanych z rynkiem pracy, zarówno osób starszych, jak i młodych. Polska nadal jest na jednym z ostatnich miejsc w Europie jeśli chodzi o odsetek osób powyżej 50 roku życia aktywnych zawodowo. Wielokrotnie uczestniczyliśmy w konferencjach oraz zabieraliśmy głos w mediach w powyższych kwestiach.

W Polsce dużym problemem jest wchodzenie na rynek pracy pokolenia wyżu demograficznego, których rynek nie jest w stanie zaabsorbować. Główny Urząd Statystyczny podał, że w 2011 roku 39,3% osób w wieku 15-34 lata to osoby nieaktywne zawodowo, a 6,5% to osoby bezrobotne. Sytuację młodych na rynku pracy zbadał kompleksowo Maciej Pańków, doktorant Szkoły Głównej Handlowej w trakcie 6-miesięcznego stypendium „Nauka i Społeczeństwo”. Wyniki badań opartych na wywiadach i analizie zróżnicowanych źródeł polskich i unijnych statystyk publicznych opublikowane zostały w raporcie *Sytuacja młodych na rynku pracy w Polsce. Raport z badania*. Analiza zakończona jest sformułowaniem rekomendacji dla decydentów służących poprawie położenia młodych Polaków na rynku pracy.

Ochrona zdrowia

ISP zajmował się również zagadnieniem systemu opieki zdrowotnej w Polsce. Na początku roku zorganizowaliśmy seminarium, na którym eksperci ocenili projekt rozporządzenia ministra zdrowia dotyczącego systemu statystyki w ochronie zdrowia. W seminarium wzięli udział m.in. Maciej Piróg, doradca Prezydenta RP ds. zdrowia, były minister zdrowia Marek Balicki, Mirosław Jarosz, kierownik Zakładu Informatyki i Statystyki Zdrowia Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie, przedstawiciele Biura Polityki Społecznej Kancelarii Prezydenta RP i posłowie sejmowej komisji ds. zdrowia. ISP był również partnerem Forum Pacjentów Onkologicznych, na którym lekarze onkolodzy (m.in. prof. Janusz Jassem, prof. Cezary Szczylik), eksperci i pacjenci sformułowali postulaty adresowane do instytucji kształtujących i realizujących system opieki zdrowotnej. Pod koniec maja wspólnie ze Światową Organizacją Zdrowia zorganizowaliśmy konferencję, która miała zwrócić uwagę na ingerencje przemysłu tytoniowego w tworzenie skutecznej polityki zdrowotnej państwa.

Rekomendacje ISP zawarte w wydanym w 2011 roku raporcie *Co trzeba zmienić w systemie ochrony zdrowia? Rekomendacje opracowane na podstawie opinii panelu ekspertów* pod redakcją Piotra Krasuckiego znalazły się w programie reorganizacji systemu świadczeń zdrowotnych przedstawionym w październiku ubiegłego roku przez ministra zdrowia Bartosza

Arłukowicza. Pierwszy, uwzględniony przez Ministerstwo postulat ISP, to decentralizacja – likwidacja centrali Narodowego Funduszu Zdrowia oraz uniezależnienie i zwiększenie kompetencji regionów. Drugi, to utworzenie niezależnej instytucji, która obiektywnie ustalałaby koszt procedur medycznych (w raporcie ISP nazwany Agencją Taryf i Rozliczeń).

Zespół i eksperci:

Izabela Przybysz (kierownik programu/starszy analityk), Ewa Broma-Bąk (koordynatorka projektów), Dominik Owczarek (koordynator projektów/analityk), Dominika Potkańska (koordynatorka projektów/analityczka), Ewelina Kuźmich (starszy analityk), Maciej Pańków (stypendysta)

Eksperti współpracujący z programem:

dr Jan Czarzasty, dr Magdalena Dudkiewicz, dr Tomasz Kaźmierczak, Aneta Król-Żórawska, dr Marek Rymśza, Tomasz Schimanek

Program Społeczeństwa Obywatelskiego

Od wielu lat ISP jest wiodącym ośrodkiem w Polsce analizującym sytuację trzeciego sektora, wspierającym debatę ukierunkowaną na poprawę otoczenia organizacji pozarządowych oraz monitorującym rozwój społeczeństwa obywatelskiego. Od 2003 roku badamy środowisko prawne i instytucjonalne organizacji pozarządowych w naszym kraju, najpierw w ramach projektu KOMPAS, a od 2010 roku w ramach Programu Społeczeństwa Obywatelskiego. Budujemy kompetencje eksperckie w nowych, związanych z podejmowaną tematyką obszarach. W ostatnim okresie zbadaliśmy m.in. wielopłaszczyznowo wolontariat w Polsce oraz perspektywy jego rozwoju z uwzględnieniem polityk europejskich. Zajmowaliśmy się także upowszechnieniem różnych form partycypacji publicznej Polaków w procesach podejmowania decyzji oraz współpracy między sektorem pozarządowym a administracją lokalną. W drugiej połowie 2012 roku zainicjowaliśmy działania związane z nowym obszarem tematycznym – wpływem kościoła na sferę publiczną w Polsce oraz na kształtowanie u Polaków konkretnych postaw obywatelskich.

Tematy wiodące w 2012 roku:

- Współpraca organizacji pozarządowych z administracją publiczną
- Edukacja obywatelska
- Dialog obywatelski i partycypacja
- Rozwój i otoczenie prawne trzeciego sektora w Polsce
- Relacje Państwo–Kościoł

Rok 2012 w liczbach:

- 7 realizowanych projektów
- 4 uzyskane granty
- 11 wydanych publikacji
- 4 konferencje i seminaria
- 69 krótkich testów informacyjnych poświęconych partycypacji publicznej

Współpraca organizacji pozarządowych z administracją publiczną

W 2012 roku Instytut Spraw Publicznych zakończył realizację projektu systemowego poświęconego współpracy organizacji pozarządowych i administracji publicznej. Opracowaliśmy narzędzie służące do cyklicznego pomiaru współpracy międzysektorowej – Indeks Jakości Współpracy (IJW), opierający się na danych pochodzących z sondażu opinii organizacji pozarządowych, monitoringu funkcjonowania ustawy o działalności pożytku publicznego realizowanego przez MPiPS oraz z przeglądu dokumentów dotyczących współpracy

dostępnych na stronach internetowych jednostek samorządu terytorialnego. Indeks będzie wykorzystywany przez administrację rządową (Departament Pożytku Publicznego Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej) jako jedno z narzędzi realizacji polityk publicznych w Polsce, dzięki zintegrowaniu go z badaniami statystycznymi prowadzonymi przez Główny Urząd Statystyczny. ISP opracował analizy wskazujące kierunki polityki państwa w zakresie rozwoju współpracy międzysektorowej, w tym m.in. przy tworzeniu polityk publicznych dotyczących spraw społecznych i ochrony środowiska. Eksperti ISP brali również udział w opracowaniu modelu i podręcznika współpracy organizacji pozarządowych i administracji samorządowej oraz narzędzia do samooceny tej współpracy (tzw. Lokalnego Indeksu Współpracy).

Kontynuowaliśmy prowadzone od 2004 roku badania kondycji organizacji obywatelskich w Polsce oparte na metodologii Indeksu Stabilności (CSO Sustainability Index) – corocznego badania międzynarodowego koordynowanego przez United States Agency for International Development (USAID). Wyniki opublikowaliśmy w raporcie w języku polskim i angielskim oraz na specjalnej stronie prowadzonej przez USAID. Razem z wynikami innych aktualnych badań ISP poświęconych sytuacji trzeciego sektora w Polsce i Europie Środkowo-Wschodniej, zostały one zaprezentowane na konferencji zorganizowanej przez ISP wspólnie z Kancelarią Prezydenta RP „Społeczeństwo obywatelskie – kapitał społeczny: Organizacje obywatelskie w Polsce. Stan obecny i wyzwania na przyszłość”. Konferencja była okazją do refleksji o potrzebach, trendach i niezbędnych kierunkach przyszłych zmian w obszarze społeczeństwa obywatelskiego w naszym kraju.

Aktywizacja obywateli w życiu publicznym i edukacja obywatelska

ISP angażował się w promowanie rozwiązań systemowych sprzyjających rozwojowi wolontariatu w Polsce i Europie. Przedstawiciel PSO wziął udział w pracach zespołu eksperckiego utworzonego przy Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej, który przygotował projekt Długofalowej polityki rozwoju wolontariatu w Polsce. Zawarte w dokumencie rozwiązania mają zostać zoperacjonalizowane w ramach przygotowywanej przez MPiPS nowej wersji Funduszu Inicjatyw Obywatelskich, który ruszy w 2014 roku.

Badaliśmy zagadnienie pracowniczego wolontariatu kompetencji (uwzględniającemu również wykorzystanie nowych technologii teleinformatycznych). Eksperti PSO przygotowali interaktywny poradnik z serii *Inspirator Obywatelski* na temat wolontariatu pracowniczego opartego na dzieleniu się kompetencjami i wykorzystaniu narzędzi internetowych. Materiału do *Inspiratora...* dostarczyły nam badania jakościowe i warsztaty poświęcone możliwościom rozwijania tej formy wolontariatu, w których udział wzięli pracownicy NGO i firm (m.in. PKO BP, IBM, Microsoft, PwC, Citi Bank Handlowy i Microsoft). Tematowi poświęciliśmy również debatę „Jak zwiększyć zaangażowanie profesjonalistów na rzecz bibliotek i lokalnych społeczności?” zorganizowaną w jednej z warszawskich bibliotek publicznych. Wzięli w niej udział przedstawiciele organizacji i firm zaangażowanych w rozwój wolontariatu pracowniczego m.in. Fundacji Orange, IBM oraz Forum Darczyńców.

Eksperti Programu angażowali się w działania związane z Europejskim Rokiem Aktywności Osób Starszych i Solidarności Międzypokoleniowej. Opracowaliśmy analizę dla Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej *Wolontariat osób dojrzałych w Polsce* oraz uczestniczyliśmy w konferencji „Międzypokoleniowe Dni Aktywności” zorganizowanej przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. Zainicjowaliśmy także działania służące identyfikacji potrzeb oraz wypracowaniu innowacyjnych rozwiązań promujących aktywność starszych mężczyzn w lokalnych społecznościach.

Program Społeczeństwa Obywatelskiego wspólnie z Programem Prawa i Instytucji Demokratycznych ocenił również polską politykę antykorupcyjną, a we współpracy

z Programem Europejskim zbadał rezultaty polsko-niemieckiego wolontariatu długoterminowego. Przedstawiciel PSO był również zaangażowany w działania Programu Polityki Społecznej, dotyczące rozwoju przedsiębiorczości społecznej w Polsce i Europie oraz wpływu udziału w takiej działalności na kształtowanie postaw i umiejętności obywatelskich.

Podtrzymaliśmy współpracę z zagranicznymi organizacjami pozarządowymi m.in. w ramach europejskiej sieci organizacji European Civic Forum oraz sieci PASOS. W związku z działaniami prowadzonymi na arenie europejskiej nawiązaliśmy bliższe relacje z Europejską Siecią Liderów Trzeciego Sektora Euclid Network. Pracownicy programu wspólnie z grupą organizacji z Europy Środkowo-Wschodniej opracowali projekt monitorowania polityki antykorupcyjnej, który po uzyskaniu finansowania z Komisji Europejskiej zacznie być realizowany w pierwszej połowie 2013 roku.

Dialog obywatelski i partycypacja

Program realizował prace nad zwiększaniem udziału obywateli w procesach decyzyjnych na poziomie lokalnym. Kolejny rok prowadzimy wspomniany już monitoring zmian prawnych. Wydaliśmy *Bilans wydarzeń prawnych* mających wpływ na poziom partycypacji publicznej. Na podstawie analizy wyników badań ilościowych powstały: pierwszy tom publikacji poświęconej diagnozie stanu partycypacji publicznej w Polsce, a także infografiki ilustrujące najważniejsze wyniki badań oraz dwa numery policy brief (w serii „Analizy i Opinie”). Prowadziliśmy również drugą turę badań nad metodami podnoszenia poziomu partycypacji i prace nad Licznikiem partycypacji – elektroniczną wersją narzędzia pozwalającego na samodzielny pomiar stanu partycypacji i jej zmian w każdej gminie. Rozpoczęliśmy też prace nad stworzeniem systemu wspierania partycypacji publicznej w Polsce.

Także w tym obszarze działalności Programu wzmocniliśmy współpracę z organizacjami zagranicznymi. W drugiej połowie 2012 roku rozpoczęliśmy wymianę ekspercką z siecią think tanków z Ameryki Łacińskiej, której celami są wspólne działania na rzecz wzmocnienia roli obywateli w procesach sprawowania władzy, wymiana doświadczeń w zakresie innowacyjnych metod zwiększania partycypacji publicznej i przeciwdziałanie problemowi deficytu demokracji.

Rozwój i otoczenie prawne trzeciego sektora w Polsce

W 2012 roku skupiliśmy się na monitorowaniu wydarzeń prawnych dotyczących partycypacji publicznej, ale też, choć w ograniczonym stopniu, badaliśmy sytuację organizacji pozarządowych. Eksperci PSO uczestniczyli w pracach nad zmianami w prawie o stowarzyszeniach i nad reformą Funduszu Inicjatyw Obywatelskich (rządowego programu wsparcia dla organizacji obywatelskich).

Zaangażowaliśmy się w prace związane z przygotowaniem w Polsce nowego okresu wdrażania unijnych funduszy strukturalnych. Wzięliśmy udział w przygotowaniu dokumentu zawierającego 12 postulatów odnoszących się do przyszłej architektury funduszy europejskich w Polsce, które zostały następnie przedstawione stronie rządowej do konsultacji. W ramach nieformalnej grupy organizacji reprezentujących trzeci sektor, zajmujemy się dalszym uszczegółowieniem postulatów i konsultujemy ze stroną rządową zapisy poszczególnych dokumentów, w tym dotyczących przyszłych funduszy operacyjnych. Przedstawiciel PSO podjął się m.in. koordynacji działań związanych z zapewnieniem w kolejnej perspektywie równowagi między zwrotnymi a bezzwrotnymi formami wsparcia, co dotyczy także organizacji pozarządowych oraz podmiotów ekonomii społecznej.

W 2012 roku ukazały cztery kolejne numery kwartalnika „Trzeci Sektor”, najstarszego w Polsce i jednego z nielicznych czasopism w całości poświęconych tematyce sektora pozarządowego. Poruszono w nich temat współpracy między organizacjami pozarządowymi a administracją publiczną, perspektyw rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w Polsce, stanu sektora pozarządowego w kontekście kryzysu ekonomicznego oraz pracy socjalnej w organizacjach pozarządowych.

Relacje Państwo–Kościół

W 2012 roku Program Społeczeństwa Obywatelskiego zajął się tematem szeroko pojętych relacji pomiędzy państwem a kościołem w Polsce. Podjęliśmy problem finansowania kościołów, edukacji, udziału w konsultowaniu polityki publicznej, a generalnie obecności kościoła w życiu publicznym – zarówno pod względem norm konstytucyjnych, jak i praktyki. Szczególnie ważnym zagadnieniem była dla nas analiza przyjętego w Polsce modelu nauczania religii, zarówno rozwiązań instytucjonalnych, jak i treści merytorycznej programów dydaktycznych oraz ich wpływ na kształtowanie u młodych ludzi postaw obywatelskich i ich nastawienia do współpracy z innymi członkami społeczeństwa. W badaniach porównujemy sytuację w Polsce z rozwiązaniami systemowymi stosowanymi w innych krajach europejskich.

Zespół i eksperci:

dr Grzegorz Makowski (kierownik programu/starszy analityk), Paulina Sobiesiak-Penszko (zastępca kierownika programu/analityk), Małgorzata Koziarek (koordynator projektów/analityk), Filip Pazderski (koordynator projektów/analityk), Joanna Grzeszczak (z-ca koordynatora projektu/asystent ds. badań i monitoringu prawa projektu „Decydujmy razem”).

Eksperti współpracujący z programem:

dr Magdalena Arczewska, dr Ewa Bacia, dr Ewa Bogacz-Wojtanowska, dr Magdalena Dudkiewicz, Marek Dudkiewicz, dr Katarzyna Dzieniszewska-Naroska, dr Katarzyna Górniak, dr Tomasz Kaźmierczak, Michał Kotnarowski, dr Anna Krajewska, dr hab. Piotr Matczak, dr Anna Olech, dr Arkadiusz Peisert, dr Agnieszka Rymśa, dr Marek Rymśa, Tomasz Schimanek, Anna Stokowska

Program Prawa i Instytucji Demokratycznych

Program koncentrował się na problematyce demokratycznego państwa prawnego. Eksperci PPiID brali aktywny udział w pracach zespołów funkcjonujących m.in. przy Rzeczniku Praw Obywatelskich, ministerstwach, a także w pracach komisji sejmowych i senackich, przygotowując i prezentując opinie prawne oraz nowe propozycje projektów ustaw. Jesteśmy partnerem instytucji międzynarodowych badających różne aspekty funkcjonowania państwa (m.in. OBWE, Rady Europy, Transparency International). W 2012 roku Program znacznie rozwinął działania związane z tematem równouprawnienia kobiet i mężczyzn zarówno w sferze prywatnej, jak i publicznej. Efektem działań na rzecz równych praw i obowiązków obu płci było powołanie pod koniec 2012 roku Obserwatorium Równości Płci <http://rownoscplci.pl>.

Tematy wiodące w 2012 roku:

- Wybory w demokratycznym państwie
- Jakość demokracji w Polsce
- Równość płci
- Dostęp obywateli do pomocy prawnej

Rok 2012 w liczbach:

- 17 realizowanych projektów
- 8 uzyskanych grantów
- 20 wydanych publikacji
- 25 konferencji i seminariów

Wybory w demokratycznym państwie

Jednym z głównych tematów programu w 2012 roku była problematyka wyborcza. We współpracy z instytucjami polskimi (Sejm, Senat, Rzecznik Praw Obywatelskich) i międzynarodowymi (OBWE), organizacjami pozarządowymi (m.in. Kongres Kobiet), a także ośrodkami akademickimi przygotowaliśmy rozbudowane analizy dotyczące przebiegu wyborów w Polsce i rekomendacje m.in. dotyczące prawa wyborczego, metod aktywizacji obywateli oraz edukacji obywatelskiej.

Braliśmy aktywny udział w debacie publicznej i pracach legislacyjnych wokół kwot płci na listach wyborczych. PPiID zbadał funkcjonowanie kwot w wyborach parlamentarnych 2011 roku. Opracowaliśmy rekomendacje dla ustawodawcy dotyczące perspektyw wprowadzania

dalszych mechanizmów m.in. parytetu płci na listach wyborczych oraz tzw. suwaka – naprzemiennego umieszczania mężczyzn i kobiet. Badaliśmy także negatywny wpływ jednomandatowych okręgów wyborczych na szanse wyborcze kobiet.

Eksperci ISP byli zaangażowani w procedurę przeglądu i oceny praktycznego funkcjonowania Kodeksu wyborczego. Ocenialiśmy w szczególności procedury głosowania ułatwiające obywatelom uczestnictwo w wyborach (np. głosowanie korespondencyjne) oraz informowanie o najważniejszych kwestiach dotyczących wyborów. Ekspert ISP wziął udział m.in. w seminarium eksperckim, organizowanym w Senacie RP, na którym przedstawił postulaty koniecznych zmian w prawie wyborczym. Uczestnicy spotkania: parlamentarzyści, przedstawiciele instytucji (m.in. PKW, RPO, OBWE) oraz eksperci zarysowywali najważniejsze kierunki i priorytety rozpoczynających się prac nad nowelizacją Kodeksu wyborczego.

ISP zbadał również postawy wyborcze, potrzeby i oczekiwania młodych obywateli, którzy niedawno osiągnęli lub niedługo osiągną wiek uprawniający do głosowania. Tę grupę nasi badacze nazwali Wyborcami 2.0. Przedstawiliśmy propozycje skutecznego włączania młodych ludzi w życie publiczne oraz zachęcania ich do uczestnictwa w wyborach. Aktywizacja najmłodszych wyborców jest bardzo istotna wobec zbliżających się wyborów do Parlamentu Europejskiego, które charakteryzują się w Polsce najniższą frekwencją (20-24 %). Wyniki badania ukazały się w raporcie *Wyborca 2.0*, przedstawione zostały również na seminarium eksperckim.

Jakość demokracji w Polsce

Jednym z głównych obszarów zainteresowań programu jest funkcjonowanie partii politycznych w Polsce. Zajmowaliśmy się funkcjonowaniem ugrupowań politycznych, ich miejscem w systemie politycznym oraz regulacjami prawnymi, które warunkują działalność partii. Badaliśmy różne aspekty działania ugrupowań partyjnych, spośród których najważniejsze to system finansowania partii, wewnętrzpartyjne mechanizmy rządzenia oraz rywalizacja wyborcza między partiami, ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystania nowoczesnych technologii (Internetu) przez działaczy partyjnych. Na konferencji podsumowującej badania ISP poświęcone kampanii parlamentarnej w 2011 w Internecie – „Politycy i wyborcy w sieci. Razem czy osobno” – omówione zostały wyniki badań przeprowadzonych przed wyborami parlamentarnymi w 2011 pokazujące, w jaki sposób i z jakim powodzeniem kandydaci zabiegali o poparcie w sieci. Zaproszeni do udziału w konferencji polscy i niemieccy goście dyskutowali o znaczeniu Internetu w relacji polityków z wyborcami oraz nowych możliwościach komunikacji, a także o politycznym zaangażowaniu internautów.

W Sejmie RP prezentowaliśmy raport ISP pt. *O demokracji w polskich partiach politycznych*, zawierający m.in. analizy statutowe największych polskich partii i wyniki badania polskiej opinii społecznej oceniającego demokrację w polskich partiach politycznych. Prezentacja połączona była z dyskusją o kondycji demokracji partyjnej w Polsce. Eksperci Programu współpracowali też ze słowackim think tankiem (Institute for Public Affairs) w międzynarodowym projekcie poświęconym nowym, alternatywnym bytom politycznym w krajach Europy Środkowo-Wschodniej.

Dzień przed sejmową debatą nad projektem ustawy o fundacjach politycznych wspólnie z polskimi i europejskimi ekspertami przyglądaliśmy się działalności fundacji politycznych w krajach europejskich i zastanawialiśmy się, czy są one szansą dla polskiej polityki i czy mogą wnieść nową jakość do debaty publicznej. W wydarzeniu zorganizowanym przez Fundację im. Friedricha Eberta, Klub Poselski SLD i Fundację Amicus Europae wzięli udział m.in. były premier RP Leszek Miller, Agnieszka Pomaska – przewodnicząca sejmowej Komisji ds. Unii

Europejskiej, dr Alexander Kallweit z Fundacji im. Friedricha Eberta oraz Carlos Mulas-Granados – dyrektor hiszpańskiej Fundacji IDEAS.

Ważnym elementem prac programu są badania nad problematyką korupcji w życiu publicznym. W 2012 roku zakończyliśmy dwuletnią współpracę z Transparency International przy kompleksowym badaniu systemów przeciwdziałania korupcji w życiu publicznym w 26 państwach członkowskich Unii Europejskiej. W badaniu wykorzystano innowacyjną metodologię National Integrity System – Krajowego Systemu Rzetelności. Według NIS najskuteczniejszym sposobem zwalczania korupcji są dobrze funkcjonujące instytucje, które współdziałają i równoważą się nawzajem. Jest to 13 tzw. filarów Krajowego Systemu Rzetelności między innymi: władza ustawodawcza, władza wykonawcza, sądownictwo, organy ścigania, a także organizacje pozarządowe, firmy prywatne czy media. ISP przeprowadził monitoring systemu antykorupcyjnego w Polsce. Efekty badań opublikowaliśmy w raporcie *Mechanizmy przeciwdziałania korupcji w Polsce. Raport z monitoringu*. Pełny raport Transparency International z monitoringu systemów przeciwdziałania korupcji we wszystkich 26 badanych krajach opublikowano w lecie 2012 roku.

W kolejnych miesiącach odbyło się szereg działań upowszechniających wyniki badań. W kwietniu zorganizowaliśmy konferencję „Administracja, polityka, biznes. W poszukiwaniu rzetelnego państwa”, na której przyjrzelśmy się z ogólnej perspektywy rzetelności polskiego życia publicznego oraz zastanawialiśmy się, jak powinna ona wyglądać w praktyce. ISP zorganizował też seminaria, na których omawialiśmy policy papers dotyczące kluczowych obszarów polskiego systemu przeciwdziałania korupcji. Na seminarium zorganizowanym we współpracy z Fundacją im. Friedricha Eberta pt. „Jaka polityka antykorupcyjna?” z udziałem ministra spraw wewnętrznych Jacka Cichockiego dyskutowaliśmy o powstaniu spójnej strategii walki z korupcją w Polsce w ramach szerszej strategii rządowej Sprawne Państwo.

Równość płci

Program kontynuował badania partycypacji politycznej kobiet z uwzględnieniem możliwych zmian w dotychczasowych mechanizmach służących zwiększeniu odsetka kobiet w ciałach politycznych. Dyskutowaliśmy także nad problemem kwot płci w zarządach spółek publicznych. Podjęliśmy w tym zakresie współpracę z szeregiem instytucji (m.in. Komisja Europejska, OBWE, Ambasada Brytyjska). Jednocześnie zwróciliśmy uwagę na problem niskiego udziału kobiet w innych sferach życia publicznego.

Ważnym narzędziem działań była kampania społeczna promująca partnerskie relacje w rodzinie, która zajęła drugie miejsce w konkursie The PASOS Think-Tank Achievement Award 2012 na najlepszą inicjatywę pozarządową. W jej ramach realizowaliśmy między innymi warsztaty dla ojców prowadzone przez niemieckiego trenera Volkera Baischa, inicjowaliśmy dyskusję wokół kwot płci w zarządach spółek w Unii Europejskiej, wyprodukowaliśmy serię filmów animowanych poświęconych tematyce równego podziału obowiązków domowych oraz film dokumentalny na temat ojcostwa w Polsce. Wspólnie z Ambasadą Szwecji i redakcją „Wysokich Obcasów” zorganizowaliśmy debatę „Tato bez fikcji” na temat bycia ojcem we współczesnej Polsce. Przygotowaliśmy również scenariusz warsztatów dla kobiet na temat godzenia życia zawodowego i rodzinnego, który rozesłaliśmy do 400 organizacji pozarządowych w całym kraju.

Efektem naszych działań było powołanie pod koniec 2012 roku Obserwatorium Równości Płci, które zajmuje się tematyką równych praw i obowiązków obu płci zarówno w sferze prywatnej, jak i publicznej.

Dostęp obywateli do pomocy prawnej

Od marca 2012 roku ISP realizuje trzyletni projekt, którego celem jest opracowanie kompleksowych i trwałych mechanizmów wsparcia dla poradnictwa prawnego i obywatelskiego w Polsce. We współpracy z Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej, Instytutem Prawa i Społeczeństwa INPRIS, Fundacją Uniwersyteckich Poradni Prawnych i Związkiem Biur Porad Obywatelskich przygotowujemy propozycje modelu poradnictwa, który szeroko udostępni porady prawne i obywatelskie potrzebującym.

Temat dostępu obywateli do pomocy prawnej ISP podejmuje również od kilku lat w ramach spotkań Rady Ekspertów Programu „Obywatel i Prawo”. Rada zajmuje się wypracowaniem systemowych rozwiązań w dostępie do poradnictwa prawnego, m.in. nowymi mechanizmami dochodzenia przez obywateli swoich praw, pomocą prawną świadczoną obywatelom przez państwo, mediacją, edukacją prawną (obywateli, prawników), informacją prawną (w tym z wykorzystaniem nowoczesnych narzędzi internetowych).

W roku 2012 w ramach Rady Ekspertów zorganizowaliśmy seminaria poświęcone problematyce dostępu do pomocy prawnej dla osób najuboższych oraz deregulacji zawodów prawniczych. Eksperci dyskutowali o konieczności rozpoczęcia prac nad wprowadzeniem systemu pomocy prawnej dla osób najuboższych. Ten ważny temat został pominięty w programach wyborczych zwycięskich ugrupowań politycznych. Eksperci zastanawiali się również nad możliwościami wykorzystania narzędzi elektronicznych w poszerzaniu dostępu obywateli do pomocy prawnej. Zastanawiano się czy możliwa jest automatyzacja niektórych usług prawniczych, w jakim zakresie doprowadzi to do obniżenia kosztów dostępu do pomocy prawnej oraz jakie rodzaje usług mogą się rozwinąć dzięki technologiom informatycznym.

Pod koniec 2012 roku zakończone zostały procedury przyznawania dotacji dla organizacji pozarządowych i wyższych uczelni świadczących nieodpłatnie specjalistyczną pomoc prawną obywatelom. W 2013 roku ISP będzie monitorować i wspierać realizację 18 projektów poradnictwa prawnego i obywatelskiego świadczonego przez organizacje w całym kraju.

W ramach Programu „Obywatel i Prawo” Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności utworzyliśmy na jesieni 2012 roku Platformę Współpracy Organizacji Poradniczych. Celem działań Platformy jest wypracowanie i przedstawienie rządowi oraz samorządom regionalnym propozycji wsparcia rozwoju bezpłatnego poradnictwa prawnego i obywatelskiego w kolejnym okresie programowania funduszy unijnych na lata 2014-2020. Do udziału w pracach Platformy zgłosiło się ponad trzydzieści organizacji poradniczych z całego kraju. Na wspólnych spotkaniach oraz w drodze konsultacji on-line określiliśmy obecny potencjał poradnictwa prawnego i obywatelskiego w Polsce oraz zdefiniowaliśmy jego mocne i słabe strony. Następnie przygotowaliśmy postulaty wsparcia bezpłatnego poradnictwa prawnego i przekazaliśmy je ministerowi rozwoju regionalnego Elżbiecie Bieńkowskiej oraz marszałkom województw. Kolejnym krokiem było spotkanie przedstawicieli PWOP z urzędnikami Departamentu Pożytku Publicznego Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej oraz Departamentu Wdrażania EFS w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego. Wspólnie z przedstawicielami ministerstw wypracowaliśmy konkretne propozycje, które uwzględnione zostaną przez rząd w planowaniu dystrybucji unijnych funduszy.

Zespół i eksperci:

dr Jarosław Zbieranek (kierownik programu/starszy analityk), Agata Winiarska (koordynator programu „Obywatel i Prawo”), Małgorzata Druciarek (koordynatorka projektów/analityczka), Aleksandra Kobylińska (koordynator projektów/analityk), Aleksandra Nizyńska (koordynatorka projektów/analityczka), Marek Solon-Lipiński (koordynator projektów/analityk), Marcin Waszak (koordynator projektów/analityk), Marta Gałązka (koordynatorka projektów), Daria Walczak (asystentka)

Eksperci współpracujący z programem:

prof. Marek Chmaj, prof. Małgorzata Fuszara, dr Dominik Batorski, Tomasz Schimanek, Grzegorz Wiaderek

Program Polityki Migracyjnej

Program Polityki Migracyjnej koncentruje swoje działania wokół polskiej i europejskiej polityki migracyjnej i integracyjnej. Angażujemy się w debatę dotyczącą polityki migracyjnej, organizując konferencje i seminaria promujące dobre praktyki i rozwiązania stosowane w państwach UE i w Polsce, a także uczestnicząc w pracach eksperckich grup roboczych funkcjonujących przy instytucjach publicznych. Prowadzimy badania środowisk imigrantów przebywających w Polsce i polskich migrantów za granicą. Zajmujemy się także bezpośrednim wsparciem imigrantów – wspieramy poradnictwo prawne dla imigrantów i organizujemy warsztaty integracyjne. W 2012 roku wiele miejsca poświęciliśmy problemowi dyskryminacji cudzoziemców w Polsce – badaliśmy zjawisko dyskryminacji, ale też angażowaliśmy się w bezpośrednie, praktyczne działania, których celem jest jego zwalczanie.

Tematy wiodące w 2012 roku:

- Przeciwdziałanie dyskryminacji cudzoziemców
- Integracja cudzoziemców
- Badanie zjawiska handlu ludźmi
- Migracje Polaków

Rok 2012 w liczbach:

- 14 zrealizowanych projektów
- 8 uzyskanych grantów
- 5 publikacji książkowych oraz 16 raportów w wersji elektronicznej
- 11 seminariów
- 13 warsztatów dla Polaków i cudzoziemców

Przeciwdziałanie dyskryminacji cudzoziemców

Już od kilku lat Program Polityki Migracyjnej bada zjawisko dyskryminacji cudzoziemców oraz promuje ich równe traktowanie. Od dwóch lat jesteśmy członkiem sieci RED, w skład której wchodzi organizacje badawcze i pozarządowe z 16 państw członkowskich UE. Celem sieci jest walka z rasizmem, ksenofobią i nietolerancją poprzez opracowanie systemu monitoringu zjawisk o charakterze rasistowskim i dyskryminacyjnym, a także wpływanie na kształtowane prawo i politykę. Na podstawie zebranych informacji sieć RED opracowała ogólnodostępną stronę internetową zawierającą „atlas dyskryminacji” – informacje dotyczące rasizmu i zachowań o charakterze dyskryminacyjnym.

W 2012 roku Program badał m. in. problem dyskryminacji w zatrudnieniu cudzoziemców w Polsce. W badaniach wykorzystaliśmy eksperymentalną technikę testów dyskryminacyjnych. Polega ona na wysyłaniu uprzednio przygotowanych aplikacji fikcyjnych kandydatów w odpowiedzi na umieszczone przez autentycznych pracodawców oferty pracy, a następnie monitorowaniu liczby i rodzaju reakcji ze strony rekrutujących. Wstępne wyniki badań wskazują na dyskryminację cudzoziemców na polskim rynku pracy, przy czym prawdopodobieństwo ich nierównego traktowania w Warszawie jest niższe niż w innych miastach. Poza tym wbrew obiegowym opiniom, duże firmy częściej dopuszczają się nierównego traktowania cudzoziemców niż małe.

Program opracował i wydał informator antydyskryminacyjny *Inspirator równościowy* skierowany w szczególności do tych mieszkańców m.st. Warszawy, którzy pracują w branży rozrywkowej, gastronomicznej i kulturalnej, ponieważ właśnie oni mogą mieć styczność z grupami szczególnie narażonymi na zachowania dyskryminacyjne (kobietami, osobami starszymi, cudzoziemcami, niepełnosprawnymi, wyznawcami różnych religii). Informator ma podnieść wiedzę na temat zjawiska dyskryminacji. Opisuje czym dokładnie jest dyskryminacja, jak się przejawia oraz jak jej zapobiegać.

W ramach praktycznych działań na rzecz walki z dyskryminacją i promowania zasady równego traktowania zorganizowaliśmy warsztaty dla specjalistów do spraw rekrutacji na temat zarządzania różnorodnością i przeciwdziałania dyskryminacji. Uczestnicy warsztatów zapoznali się z prawnymi i społecznymi aspektami dyskryminacji. Zostały im przedstawione również korzyści płynące z zatrudniania osób pochodzących z różnych grup społecznych. Warsztaty cieszyły się dużym zainteresowaniem i zostały wysoko ocenione przez uczestników.

Jednym z problemów, z jakim borykają się migranci przymusowi w Polsce jest dyskryminacja mieszkaniowa, która w skrajnych przypadkach może prowadzić do bezdomności. We współpracy z UNHCR w 2012 roku po raz kolejny zbadaliśmy zjawisko bezdomności uchodźców w Warszawie, Lublinie oraz Białymstoku. Przeprowadziliśmy analizę sytuacji mieszkaniowej migrantów w Unii Europejskiej pod kątem powtarzających się praktyk dyskryminacyjnych oraz przejawów ksenofobii i niechęci ze strony społeczeństwa przyjmującego. Następnie omówiliśmy wybrane dobre praktyki realizowane w różnych krajach UE, których celem jest poprawa dostępu migrantów do mieszkań, niwelowanie zjawiska dyskryminacji oraz wspomaganie procesu integracji społecznej i przestrzennej.

Integracja cudzoziemców

Osoby ubiegające się w Polsce o nadanie statusu uchodźcy znajdują się w skomplikowanej sytuacji. Przyjeżdżają do naszego kraju z bagażem trudnych doświadczeń. Nie znają swoich praw i obowiązków oraz polskich procedur. Bariera językowa i kulturowa powoduje, że czują się bezradni w kontaktach z urzędnikami i często mają problemy z załatwieniem prostych spraw. Z kolei osoby pracujące z migrantami przymusowymi często są przeciążone pracą, nieprzygotowane do pracy z migrantami wywodzącymi się z innych kultur, co może prowadzić do szybkiego wypalenia zawodowego i problemów w relacjach z tymi osobami. Zidentyfikowanym problemem pozostaje niewiedza i nieświadomość zjawiska uchodźstwa wśród społeczeństwa, które skutkuje stereotypowym, często negatywnym postrzeganiem tej grupy.

Dlatego też, począwszy od 2009 r. Program Polityki Migracyjnej we współpracy z doświadczonymi trenerami – psychologami, prawnikami i socjologami tworzy ofertę szkoleniową, która odpowiada na potrzeby zarówno migrantów przymusowych, jak i przedstawicieli różnorodnych instytucji publicznych i organizacji pozarządowych pracujących

z nimi na co dzień. W 2012 roku w ramach dwóch projektów finansowych z Europejskiego Funduszu na rzecz Uchodźców oraz budżetu państwa zorganizowaliśmy dwanaście dwudniowych warsztatów dla cudzoziemców i Polaków. Na podstawie kilkuletnich doświadczeń zdobytych w trakcie organizacji i prowadzenia szkoleń i warsztatów opublikowaliśmy podręcznik dla trenerów pt. *Inspirator międzykulturowy*, który stanowi unikatowe kompendium wiedzy o tym, jak pracować z osobami z innych kręgów kulturowych. Publikacja zawiera metodologię prowadzenia warsztatów dla migrantów przymusowych, przykładowe scenariusze zajęć, materiały szkoleniowe i ogólne porady dotyczące pracy z tą grupą. Przystępna forma podręcznika posłuży nie tylko trenerom doświadczonym w pracy z osobami odmiennymi kulturowo, ale także np. pedagogom uczącym w klasach wielokulturowych czy prawnikom współpracującym z organizacjami pozarządowymi wspierającymi cudzoziemców.

W 2012 roku ISP był kolejny rok liderem ogólnopolskiego programu „Prawnicy na rzecz uchodźców V”, w ramach którego udzielane są bezpłatne porady prawne dla migrantów przymusowych. Z pomocy prawnej oraz integracyjnej skorzystało ponad 1000 osób. W ramach tej samej inicjatywy zostało zrealizowane przekrojowe badanie ilościowe wśród 300 osób przebywających w ośrodkach dla uchodźców oraz beneficjentów pomocy integracyjnej. Badanie dotyczyło kapitału społecznego i ludzkiego uchodźców, w tym poziomu wykształcenia, ich doświadczeń zawodowych, aspiracji i oczekiwań. W ramach badań nad problematyką uchodźstwa analizowaliśmy również możliwość wykorzystania wolontariatu imigrantów, jako narzędzia ich integracji.

Pod koniec 2012 roku zakończyliśmy czteroletnie działania w ramach Polskiego Forum Integracyjnego (PFI) – platformy dialogu na temat integracji cudzoziemców w Polsce oraz Unii Europejskiej stworzonej przez ISP. Naszym celem było nie tylko stworzenie stałego forum dyskusyjnego sprzyjającego wymianie poglądów i informacji, ale także opracowanie rekomendacji dotyczących polityki integracji obywateli państw trzecich w Polsce. Forum zgromadziło przedstawicieli świata nauki oraz instytucji zaangażowanych w proces integracji imigrantów zarówno z Polski, jak i z zagranicy. W ramach PFI zorganizowaliśmy szereg spotkań seminaryjnych i konferencji. W 2012 roku odbyły się cztery spotkania, podczas których rozmawialiśmy o dostępie cudzoziemców do obywatelstwa w Polsce i na terenie UE, integracji imigrantów w Niemczech, dostępie migrantów do służby zdrowia w Polsce, a także obecności migrantów i związanych z nimi tematów w mediach i debacie publicznej.

O obecności, a raczej nieobecności migrantów w polskich mediach i polskiej sferze publicznej dyskutowaliśmy na międzynarodowym seminarium zorganizowanym we współpracy z Uniwersytetem im. A. Mickiewicza w Poznaniu. Celem seminarium było wzmacnianie zdolności mediów do odzwierciedlania różnorodności społeczeństw europejskich oraz mechanizmów i procesów integracji imigrantów. Na spotkaniu zaprezentowano wskaźniki pozwalające na monitorowanie mediów oraz wnioski z czterech raportów tematycznych analizujących zawartość mediów, proces tworzenia newsów, potrzeby szkoleniowe dziennikarzy, proces rekrutacji oraz kodeksy etyczne ze względu na ich zdolność do odzwierciedlania różnorodności społecznej i kulturowej w mediach. Seminarium zostało zorganizowane w ramach projektu MEDIVA (Media for Diversity and Migrant Integration – Consolidating Knowledge & Assessing Media Practices across the EE).

W 2012 roku zakończyliśmy badania migrantów ekonomicznych z Chin oraz Wietnamu. Wiedza na temat społeczności wschodnioazjatyckich w Polsce jest bowiem nadal stosunkowo ograniczona i fragmentaryczna. Dostępne są wyniki badań nad migracją wietnamską do Polski, brakuje natomiast jakiegokolwiek usystematyzowanej wiedzy na temat migracji z Chin, która w ostatnich latach – jak wskazują statystyki – systematycznie wzrasta. Raport ISP *Sprzedawać, gotować, budować? Plany i strategie Chińczyków i Wietnamczyków w Polsce* pod redakcją dr Kingi Wysieńskiej jest pierwszą, pionierską próbą opisanie zjawiska chińskiej migracji w naszym kraju.

Kolejna grupa migrantów, którymi interesowaliśmy się w ostatnim czasie to Hindusi, Turcy, Ormianie oraz osoby pochodzące z krajów Dalekiej Azji (Japonia, Korea, Nepal). Nasze badania koncentrują się na mobilności i tożsamości społecznej migrantów z wybranych krajów azjatyckich, w tym motywacjach i procesach organizowania się. W 2012 roku pracownicy i eksperci Programu monitorowali także zmiany legislacyjne w dziedzinie polityki migracyjnej (np. abolicja, ustawa o obywatelstwie polskim). Brali udział w toczącej się dyskusji na temat strategii migracyjnej Polski, uczestniczyli w pracach Grupy Roboczej ds. Polityki Integracyjnej przy Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej oraz innych gremiach i ciałach doradczych funkcjonujących przy różnych instytucjach publicznych zajmujących się problematyką integracji cudzoziemców w Polsce.

Badanie zjawiska handlu ludźmi

W minionym roku Program Polityki Migracyjnej podjął również nowe wątki dotyczące różnych aspektów migracji. Włączyliśmy się w badania zjawiska handlu ludźmi prowadzone przez organizacje z kilku państw europejskich – Polski, Portugalii, Włoch, Rumunii, Belgii oraz Hiszpanii. Zależy nam na lepszym zrozumieniu zjawiska handlu ludźmi, dlatego przygotowaliśmy kilka analiz eksperckich dotyczących systemu prawnego i instytucjonalnego z zakresu walki z procederem oraz ochrony i pomocy ofiarom. Przeprowadziliśmy krytyczną analizę istniejącej literatury dotyczącej zjawiska. Od początku roku 2013 realizujemy badania dotyczące analizy polskiej prasy pod kątem artykułów o handlu ludźmi w celu prostytucji oraz pracy przymusowej. W badaniach chcemy uzyskać odpowiedź na pytania między innymi o częstotliwość pojawiania się publikacji na ten temat, wiedzę dziennikarzy dotyczącą opisywanych problemów, jak również najczęściej opisywane formy handlu ludźmi i cechy ofiar wskazywane przez autorów publikacji. Program na bieżąco monitoruje sytuację prawną oraz debatę publiczną zarówno na szczeblu krajowym, europejskim, jak i międzynarodowym, dotyczące zapobiegania zjawisku handlu ludźmi, jego zwalczania oraz pomocy ofiarom.

Migracje Polaków

W 2012 roku Program w dalszym ciągu monitorował sytuację polskich emigrantów w wybranych krajach Unii Europejskiej, w szczególności w Niemczech oraz Holandii. Zbadaliśmy różne aspekty polskiej migracji na pograniczu polsko-niemieckim. W ostatnich latach szczególnie widoczny był napływ Polaków na opuszczone przez mieszkańców niemieckie tereny przygraniczne. Polacy prowadzą tam działalność gospodarczą, nabywają nieruchomości, część z nich włącza się w życie lokalnej społeczności, zapewnili też de facto dalsze przetrwanie dla niemieckich szkół i przedszkoli. Za modelowy przykład posłużył nam były powiat Uecker-Randow, leżący około 40 km na zachód od Szczecina.

Przeprowadziliśmy również badania polskich migrantów zarobkowych w Holandii. Z dniem 1 maja 2007 roku holenderski rynek pracy został w pełni otwarty dla obywateli krajów, które wstąpiły do Unii Europejskiej w 2004 roku. Był to jeden z bodźców, który przyczynił się do gwałtownego wzrostu liczby migrantów z państw Europy Środkowej i Wschodniej, w szczególności Polaków. Obywatele polscy dominują obecnie wśród migrantów zarobkowych w Królestwie Niderlandów. Ze względu na specyficzną formę migracji (przeważająca rola migracji czasowych) oraz modelu funkcjonowania na rynku pracy, obywatele polscy są szczególnie narażeni na nadużycia czy wykorzystywanie ze strony pracodawców, a ich sytuacja – w tym perspektywa efektywnej integracji – jest wyjątkowo niepewna. Dodatkowo, obecność polskich migrantów stała się elementem kampanii medialnych i politycznych toczonych w tym kraju, co znajduje swoje odzwierciedlenie w percepcji Polaków i wizerunku Polski w Holandii. Jesienią 2012 roku przeprowadziliśmy szeroko zakrojone badanie polskich migrantów

w Holandii. Ich celem było dostarczenie obiektywnych danych i wpłynięcie na jakość debaty publicznej wokół obecności naszych rodaków w tym kraju. Wyniki badań ISP spotkały się z bardzo dużym zainteresowaniem dziennikarzy i przedstawicieli administracji publicznej obu krajów, organizacji pozarządowych i przedstawicieli holenderskiej Polonii wspierających polskich migrantów zarobkowych w Holandii.

Kilka miesięcy wcześniej, wraz z Ambasadą Królestwa Niderlandów w Polsce zorganizowaliśmy międzynarodowe seminarium, podczas którego przedstawiliśmy rzeczywistą sytuację polskich migrantów zarobkowych w Holandii. Celem seminarium było także przedstawienie polityki niderlandzkiego rządu wobec migrantów oraz podjęcie dyskusji na temat praktycznych wymiarów integracji imigrantów z Polski. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele instytucji publicznych zaangażowanych w politykę migracyjną oraz integracyjną obu krajów, eksperci ze środowiska akademickiego oraz polskich i holenderskich organizacji pozarządowych. Było to jak dotąd jedno z nielicznych w Polsce spotkań na ten temat.

W maju 2012 roku ekspertki Programu zostały zaproszone na posiedzenie Senackiej Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami Zagranicą, by wygłosić prezentację na temat profilu i struktury polskiej migracji do Holandii oraz sytuacji Polaków na holenderskim rynku pracy.

Zespół i eksperci:

Justyna Segeš Frelak (kierownik programu/starszy analityk), Karolina Grot (koordynatorka projektów/analityk), Maryla Koss-Goryszewska (koordynatorka projektów/analityczka), Bogumiła Jabłeczka (stypendystka), Marta Lis (stypendystka), Maria Sternicka (asystentka projektów), dr Kinga Wysieńska (ekspertka)

Eksperci współpracujący z programem:

Hanna Bojar, Piotr Kaźmierkiewicz, Witold Klaus, Zbigniew Karpiński, Anna Piłat

Nagroda im. Jerzego Zimowskiego V Edycja

Nagroda im. Jerzego Zimowskiego przyznawana jest od 2008 roku za działalność społeczną, publicystyczną, badawczą lub inną na rzecz grup społecznych, które znalazły się w sytuacjach nadzwyczajnych, w szczególności na rzecz migrantów i uchodźców. Nagroda ma również upamiętniać dzieło jej patrona, zmarłego w 2007 roku Jerzego Zimowskiego, wieloletniego członka Zarządu Instytutu Spraw Publicznych, wiceministra spraw wewnętrznych w latach 1990-1996. Jerzy Zimowski w czasie swojej służby publicznej dużo uwagi poświęcał kwestiom migracji i uchodźców. Wprowadzał ustawodawstwo związane z polityką migracyjną. Przez kilkanaście lat był członkiem Rady do Spraw Uchodźców. Z jego udziałem odbywały się też m.in. pierwsze rozmowy o przystąpieniu Polski do strefy Schengen.

Kapituła:

STANA BUCHOWSKA Human Trafficking Foundation
MARIUSZ JAKUBOWSKI Gambit Kontrakt
LENA KOLARSKA-BOBIŃSKA Parlament Europejski
JACEK KUCHARCZYK Instytut Spraw Publicznych
WIKTOR OSIATYŃSKI Helsińska Fundacja Praw Człowieka
JANINA PARADOWSKA-ZIMOWSKA Polityka
ANNA RUTKIEWICZ Rada do Spraw Uchodźców
IRENA RZEPLIŃSKA Helsińska Fundacja Praw Człowieka
TOMASZ SADOWSKI Fundacja Pomocy Wzajemnej „Barka”
KRYSZYNA ŚLANY Uniwersytet Jagielloński
KRYSZYNA STARCZEWSKA Społeczne Gimnazjum nr 20 „Raszyńska”
WOJCIECH WRÓBLEWSKI PZU SA

Reżyser Wojciech Smarzowski laureatem V edycji Nagrody

Kapituła przyznała Nagrodę V jubileuszowej edycji reżyserowi Wojciechowi Smarzowskiemu za film „Róża”, opowiadający o tragicznych losach Mazurów po drugiej wojnie światowej.

Wojciech Smarzowski, reżyser, scenarzysta teatralny, filmowy i telewizyjny, ukończył studia na Wydziale Operatorskim Państwowej Wyższej Szkoły Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej w Łodzi, studiował również filmoznawstwo na Uniwersytecie Jagiellońskim. W 2004 roku otrzymał „Paszport Polityki” przyznawany największym objawieniom artystycznym. Filmy Wojciecha Smarzowskiego – m.in. „Wesele”, „Dom zły” i „Róża” były wielokrotnie nagradzane na festiwalach w Polsce i za granicą.

Kapituła nagrodziła film Smarzowskiego za uniwersalizm w ukazaniu losów migrantów i wypędzonych. W uzasadnieniu werdyktu czytamy: „Nagroda dla Wojciecha Smarzowskiego, reżysera filmu *Róża*, to nagroda za ukazanie wydarzeń sprzed sześćdziesięciu lat, ale wciąż aktualnych: migranci, uchodźcy wciąż uciekają, z powodów politycznych, ale także przed przemocą, gwałtem i głodem. Swoją opowieścią Smarzowski przywraca twarz i pamięć ofiarom tamtych wydarzeń, w szczególności kobietom, które potrafią zachować godność i siłę w obliczu nieustannego zagrożenia, gwałtów i innych aktów okrutnej przemocy”.

Gala wręczenia Nagrody odbyła się 20 września 2012 roku w Klubie Bankowca w Warszawie. Uroczystość poprowadził redaktor Jerzy Baczyński, laudację wygłosił prof. Michał Komar. Na uroczystość przybyli m.in. minister pracy i polityki społecznej – Władysław Kosiniak Kamysz, minister spraw wewnętrznych – Jacek Cichocki, Tomasz Arabski – minister w Kancelarii Premiera RP, prezydent Warszawy – Hanna Gronkiewicz-Waltz, posłowie, europosłowie, przedsiębiorcy, przedstawiciele organizacji pozarządowych i mediów. Podczas Gali prezentowany był film Instytutu Spraw Publicznych „Wokół Róży”, w którym o powojennej historii Warmii i Mazur, opowiadają historycy, kulturoznawcy, twórcy filmu, członkowie stowarzyszeń działających na rzecz utrwalania historii i krajobrazu kulturowego Mazur oraz sami Mazurzy i polscy przesiedleńcy ze wschodu.

Stypendia i praktyki w ISP

Program Stypendialny „Nauka i Społeczeństwo”

Program Stypendialny „Nauka i Społeczeństwo” został utworzony w 2008 roku. Program umożliwia młodym badaczom wykorzystanie ich wiedzy, pomysłów i umiejętności w służbie publicznej poprzez udział w pracach naukowo-badawczych prowadzonych przez ISP. Ideą stypendium jest przygotowanie młodych naukowców do pracy eksperckiej. Oprócz udziału w bieżącej pracy badawczej Instytutu, szczególny nacisk położony jest na rozwijanie umiejętności pisania tekstów analitycznych skierowanych do decydentów i środowisk opiniotwórczych oraz rozpowszechnianie prac Instytutu na konferencjach, seminariach i w środkach masowego przekazu. Stypendium trwa 6 miesięcy z możliwością przedłużenia o kolejne 6 miesięcy. Od początku utworzenia Programu Stypendialnego wzięło w nim udział czternaście osób z różnych miast i uczelni w Polsce. Program przez pierwsze dwa lata finansowany był z grantu Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe. Obecnie Instytut finansuje stypendia głównie ze środków pochodzących od sponsorów korporacyjnych. W 2012 roku przyznano dwa stypendia dzięki wsparciu Fundacji PZU.

Stypendyści 2012

Maciej Pańków, stypendysta Programu Polityki Społecznej (luty – sierpień 2012)

Socjolog, doktorant w Szkole Głównej Handlowej, absolwent Instytutu Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego, badacz społeczny specjalizujący się w tematyce rynku pracy i ewaluacji unijnych projektów operacyjnych, współpracuje z Instytutem Gallupa. W czasie stypendium w ISP Maciej Pańków prowadził własny projekt badawczy poświęcony sytuacji osób młodych na rynku pracy w Polsce. Na podstawie analizy danych zastanych (przegląd literatury, statystyk publicznych, raportów badawczych, aktów prawnych), danych statystycznych (Europejski Sondaż Społeczny) oraz wywiadów eksperckich z przedstawicielami partnerów społecznych, biznesu i uczelni powstał raport *Sytuacja młodych na rynku pracy w Polsce. Raport z badania*. Raport kompleksowo przedstawia sytuację ludzi młodych i bieżące tendencje na rynku pracy w Polsce. Jego wyniki cytowane były przez większość wiodących gazet, portali internetowych i stacji radiowo-telewizyjnych. Obszerny artykuł prezentujący wyniki badania ukazał się na „jedynce” Gazety Wyborczej.

Bogumiła Jabłecka, stypendysta Programu Polityki Migracyjnej (sierpień 2012 – styczeń 2013)

Absolwentka Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Jagiellońskiego, doktorantka na Wydziale Historycznym UJ. Była stypendystką programu Darmasiswa na

Universitas Kristen Petra w Indonezji. Specjalizuje się w tematyce antropologii medycznej i zdrowia publicznego. Podczas stypendium Bogumiła Jabłecka prowadziła własny projekt badawczy „Migranci i zdrowie: wyzwania wielokulturowości w praktyce medycznej”. Jego celem było zaprezentowanie nowego podejścia do problematyki przy uwzględnieniu kwestii kulturowych oraz skoncentrowaniu się na trudnościach w relacji z pacjentem cudzoziemcem sygnalizowanych przez personel medyczny. Podstawę badań stanowiło założenie, że dostęp migrantów do opieki zdrowotnej jest zależny nie tylko od odpowiednich rozwiązań systemowych, ale i od doświadczeń oraz wiedzy osób, których zadaniem jest realizacja przysługujących obcokrajowcom świadczeń. Temat dostępu cudzoziemców do systemu ochrony zdrowia, również od strony jakości zapewnianych świadczeń, jest zagadnieniem, które nie doczekało się w Polsce wielu opracowań. Badania opierały się na analizie źródeł zastanych (przegląd literatury, statystyk publicznych, raportów badawczych, aktów prawnych) oraz wywiadów z osobami zaangażowanymi w pracę w środowisku medycznym z cudzoziemcami. Wyniki badań stypendystki przedstawione zostały na seminarium oraz w dwóch raportach *Strukturalne i kulturowe bariery w dostępie imigrantów do ochrony zdrowia* oraz *Migranci i zdrowie: wyzwania wielokulturowości w praktyce medycznej*.

Open Society Fellowship

Od lutego do sierpnia 2012 roku ISP gościł na stypendium, ufundowanym przez Open Society Foundations, młodą badaczkę Martę Lis, absolwentkę socjologii UMK w Toruniu i kierunku *public policy* na Uniwersytecie Środkowoeuropejskim w Budapeszcie. Program Open Society Fellowship skierowany był do młodych analityków, absolwentów kierunków związanych z politykami publicznymi Uniwersytetu Środkowoeuropejskiego lub stypendystów Open Society, a jego celem było wzmocnienie kapitału ludzkiego w think tankach w krajach pochodzenia. Marta Lis w trakcie sześciomiesięcznego stypendium w ISP współpracowała z Programami Polityki Migracyjnej i Prawa i Instytucji Demokratycznych. Realizowała projekty z zakresu przeciwdziałania korupcji i rzetelności życia publicznego oraz przeciwdziałania dyskryminacji. Współpracowała m.in. przy tworzeniu raportu *Mechanizmy przeciwdziałania korupcji*.

Ilko Koucheriv Fellowship

W ramach Programu Stypendialnego im. Ilko Kucheriva ISP gościł młodego analityka ukraińskiego think tanku Democratic Initiative Foundation w Kijowie Olesieja Sydorchuka. Celem Programu Stypendialnego ufundowanego przez Policy Association for an Open Society – PASOS jest wspieranie młodych naukowców i analityków z niezależnych ośrodków badawczych oraz organizacji pozarządowych zajmujących się wparciem demokracji i praw człowieka na Ukrainie. Olesii Sydorchuk spędził w ISP sześć tygodni na przełomie lutego i marca 2012 roku. W trakcie pobytu prowadził badania porównawcze okresu transformacji oraz systemów demokratycznych w Polsce i na Ukrainie. Stypendysta spotkał się z wiodącymi polskimi ekspertami, konstytucjonalistami (m.in. prof. W. Osiatyńskim i M. Wyrzykowskim, P. Winczorkiem), ekspertami w dziedzinie prawa wyborczego i systemu politycznego oraz z przedstawicielami polskich organizacji pozarządowych zajmujących się polityką europejską i zagraniczną, Partnerstwem Wschodnim i współpracą z Ukrainą (m.in. Grupy Zagranica, Ośrodka Studiów Wschodnich, PAUCI, European Council on Foreign Relations, Fundacji Batorego). Wyniki projektu badawczego opublikował w pracy *Impact of Semi-Presidentialism on Democratic Consolidation: the cases of Poland and Ukraine*.

Program stypendialny (fellowships) dla kierowników programów

W roku 2012 kontynuowaliśmy program stażowy (*fellowships*) dla trzech kierowników programów ISP w zagranicznych think tankach (w brukselskim European Policy Center, w Centre on Migration Policy & Society (COMPAS) Uniwersytetu w Oxfordzie oraz w berlińskim Transparency International). Celem programu był rozwój kompetencji merytorycznych analityków ISP, zdobycie doświadczeń w pracy w dużych organizacjach ukierunkowanych na prace badawcze i upowszechniające i nawiązanie kontaktów z ważnymi ośrodkami eksperckimi. Program był finansowany z środków Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe,

Praktyki

Instytut Spraw Publicznych prowadzi od wielu lat program praktyk studenckich i absolwenckich. Praktyki odbywają się przez cały rok we wszystkich Programach ISP oraz w działach publikacji i komunikacji. Rocznie praktykę w ISP odbywa ponad 20 osób. W ostatnich latach praktykantami było też 10 studentów z zagranicy. W 2012 roku w naszym programie praktyk wzięło udział 16 studentów i absolwentów. Ponadto, we współpracy w biurze edukacji urzędu miasta Warszawy zorganizowaliśmy też krótki staż pracy biurowej dla kilkunastu osób z niepełnosprawnością intelektualną.

Oprócz stałego programu praktyk studenckich, ISP funduje od sześciu lat staże w ramach konkursu „Grasz o staż” – najstarszego i najpopularniejszego konkursu stażowego w Polsce organizowanego przez „Gazetę Wyborczą” i PriceWaterhouseCoopers. W roku 2012 ufundowaliśmy praktykę w dziale Public Relations. Kandydaci na staż w naszym think tanku mieli za zadanie przygotować projekt kampanii promującej i upowszechniającej wyniki badań raportu ISP *Partycypacja obywatelska na poziomie lokalnym*, poświęconego znaczeniu udziału społeczeństwa lokalnego w zarządzaniu sprawami publicznymi.

Zadanie najlepiej wykonała Iga Maliszewska, studentka dziennikarstwa Uniwersytetu Jagiellońskiego. W ramach stażu w ISP Iga Maliszewska zaangażowana była w bieżące prace działu komunikacji, szczególnie w realizację kampanii społecznej na rzecz partnerstwa kobiet i mężczyzn w życiu zawodowym i prywatnym. Swoje wrażenia i doświadczenia z pracy w Instytucie opisywała na blogu „Warszawska Stażówka” <http://www.isp.org.pl/blog.iga-maliszewska.870.html>.

ISP w mediach

Rok 2012 był dla nas przełomowy ze względu na nowy sposób upowszechniania naszego dorobku wśród opinii publicznej. Nie ograniczaliśmy się wyłącznie do wydawania raportów, analizowania zjawisk społecznych, monitorowania polskiej i międzynarodowej sceny politycznej – spróbowaliśmy przekuć idee i wnioski płynące z naszych badań w konkretne działania na rzecz przemian społecznych i nawiązania dialogu ze społeczeństwem.

Nowe podejście widać w formach komunikacji, jakie wybieraliśmy: chętnie angażowaliśmy się w kampanie społeczne i braliśmy udział w otwartych debatach, organizowaliśmy pokazy filmowe (sami też produkowaliśmy filmy i spoty), prezentowaliśmy wyniki naszych badań w formie multimedialnych prezentacji i infografik. W ramach naszych projektów odbywały się wystawy fotograficzne i przeglądy animacji, które uzupełniały obraz rzeczywistości, jaki wyłaniał się z naszej pracy badawczej. Bardzo ważna stała się też komunikacja w mediach społecznościowych (Facebook, Flickr, YouTube, Scribd, Twitter). Dwie nasze ekspertki były szczególnie aktywne. Dr Agnieszka Łada oraz Dominika Potkańska prowadziły blogi – jedna regularnie pisała o stosunkach międzynarodowych, druga o ekonomii społecznej.

Jednak to dzięki współpracy z mediami udało nam się dotrzeć do opinii publicznej na szeroką skalę. Z prowadzonego przez nas monitoringu wynika, że w 2012 roku pojawiliśmy się w prasie drukowanej 461 razy, a w prasie elektronicznej prawie 4000 razy. Pisały o nas zarówno dzienniki ogólnopolskie („Gazeta Wyborcza”, „Rzeczpospolita”, „Dziennik Gazeta Prawna”, „Metro”, „Fakt”, „Nasz Dziennik”, „Polska Gazeta Codziennie”), jak i dzienniki regionalne. O komentarze byliśmy proszeni między innymi przez „Dziennik Łódzki”, „Dziennik Polski”, „Dziennik Wschodni Lubelski”, „Express Bydgoski” czy „Gazetę Krakowską”. Razem z „Dużym Formatem” świętowaliśmy ukazanie się tysięcznego numeru – nasz analityk w reportażu Wojciecha Staszewskiego w jubileuszowym wydaniu opowiadał o tym, czym jest normalność. Z

naszego potencjału eksperckiego korzystały też duże portale internetowe: Onet, Wirtualna Polska czy debiutujący na początku 2012 roku NaTemat.pl. Ekspertcy Instytutu Spraw Publicznych chętnie byli zapraszani do radia i telewizji, aby komentować bieżące wydarzenia i zjawiska społeczne. W Tok FM, Radiu dla Ciebie, TVP Info, TVN czy Polsacie News można nas było usłyszeć prawie każdego dnia zarówno o 6 rano, jak i o 22.

Równouprawnienie kobiet i mężczyzn

Najbardziej spektakularnym i innowacyjnym projektem 2012 roku była kampania społeczna „Partnerstwo – równe szanse dla kobiet”. Głównym zamysłem tej rocznej kampanii było zwrócenie uwagi na to, w jaki sposób podział ról i obowiązków w życiu rodzinnym przekłada się na życie zawodowe oraz na uczestnictwo w życiu publicznym kobiet i mężczyzn.

W ramach kampanii nakręciliśmy między innymi spot „Dzielcie się obowiązkami” oraz film dokumentalny o polskich ojcach „Chłopaki i dzieciaki”. Dokument miał swoją premierę na zorganizowanej wraz z „Wysokimi Obcasami” debacie „Tato bez fikcji”, a spot był pokazywany w kinach. Pokazaliśmy wystawę fotografii, na których zostali uchwyceni polscy i szwedzcy ojcowie „w akcji”. Powstał też cykl zabawnych animacji, które w niekonwencjonalny sposób poruszały problem nierównego podziału obowiązków domowych między partnerami, a także zwracały uwagę na stereotypy dotyczące ról społecznych. Ogłosiliśmy konkurs na książkę dla dzieci, a wraz z „Gazetą Wyborczą” zorganizowaliśmy warsztaty dla ojców. Dzięki współpracy z ambasadą USA udało nam się sprowadzić do Polski rewelacyjny dokument „Miss Representation”, który pokazaliśmy w kilku miastach w Polsce. Dzięki tym pokazom udało się zwrócić uwagę szerszej publiczności na problem seksizmu w reklamie. Ostatni pokaz „Miss Representation” odbył się na zeszłorocznym Kongresie Kobiet.

Z prowadzonych przez nas statystyk wynika, że wzmianki o kampanii pojawiły się w kilkuset materiałach prasowych (media tradycyjne i elektroniczne). Nasi eksperci, głównie Małgorzata Druciarek i Aleksandra Niżyńska, wypowiadali się zarówno w radiu, jak i telewizji. Kampania została wyróżniona w konkursie na najlepszy projekt zrealizowany przez członków zrzeszonych w międzynarodowej organizacji PASOS. Co ważne – kampania nie przepadła wraz z zakończeniem finansowania projektu. Instytut Spraw Publicznych powołał do życia Obserwatorium Równości Płci.

Migracje

Polityka migracyjna, problem dyskryminacji ze względu na narodowość, blaski i cienie wielokulturowości to tematy, które Instytut Spraw Publicznych podejmuje z powodzeniem od wielu lat. Również w 2012 nasi badacze zrealizowali kilka badań, które wypełniły lukę w naszej wiedzy, między innymi na temat społeczności azjatyckich w Polsce. Nasz raport „Sprzedawać, gotować, budować? Plany i strategie Chińczyków i Wietnamczyków w Polsce” był szeroko komentowany, a artykuł w „Gazecie Wyborczej” - „Mała Azja nas opuszcza” miał bardzo duży oddźwięk.

O prawdziwej satysfakcji możemy jednak mówić w przypadku raportu na temat wizerunku Polaków wśród Holendrów. Nasze badania pokazały, jak dalece nagonka holenderskiej prasy i populistycznych polityków rozmija się z rzeczywistym stosunkiem Holendrów do Polaków. Media przytaczały główne wnioski naszego raportu. - Życzliwy, zdyscyplinowany, religijny. Podejmuje się najcięższych prac, ale wykonuje je sumiennie i rzetelnie. Czasami pada ofiarą nieuczciwych pracodawców, a jego kraj boryka się z bezrobociem i korupcją – takie stwierdzenia pojawiały się w polskiej, jak i holenderskiej prasie.

Warto w tym miejscu przywołać „obywatelską” akcję podjętą przez analityczki z Programu Polityki Migracyjnej, którą udało się zainteresować media. Chodziło o stosunek kontrolerów biletów do migrantów podróżujących środkami transportu publicznego. Incydent, którego świadkiem była nasza badaczka, opisało „Metro” w artykule „Kanary polują na imigrantów”. Konsekwentnie prowadzona linia programowa zespołu zajmującego w Instytucie Spraw Publicznych migracjami sprawiła, że nasze analityczki: Justyna Frelak, Karolina Grot, Maryla Koss-Goryszewska, dr Kinga Wysieńska były chętnie zapraszane przez media do komentowania bieżących kwestii dotyczących polskiej i międzynarodowej polityki migracyjnej. I tak jest do dziś.

Polityka antykorupcyjna

Na początku roku 2012 miał swoją premierę raport Instytutu Spraw Publicznych i Transparency International na temat zagrożenia korupcją najważniejszych obszarów życia publicznego w Polsce. O wnioskach płynących z raportu pisały wszystkie najważniejsze polskie dzienniki: „Gazeta Wyborcza”, „Metro”, „Rzeczpospolita”. Raport był przywoływany także chętnie przez media z prawej strony, choćby przez „Gazetę Polską Codzienną”. Był też punktem wyjścia do cyklu debat i konferencji mierzących się z tematem uczciwej administracji i polityki w Polsce. Na jednej z konferencji gościem był ówczesny minister spraw wewnętrznych Jacek Cichocki. Nasi badacze często gościli w radiu i telewizji i wypowiadali się na tematy związane z zapobieganiem korupcji oraz przejrzystością polskiego życia publicznego. Byli też proszeni o opinie na temat najgłośniejszych afer 2012 takich jak np. taśmy PSL.

Polityka prorodzinna

Kiedy dr Jacek Kucharczyk wyraził na łamach „Gazety Wyborczej” opinię, że pracujący mąż powinien dzielić się składkami emerytalnymi z bezrobotną żoną, w mediach zawrzało. Pomysł naszego prezesa był komentowany przez wiele tygodni przez różnych ekspertów. I choć ta opinia była najbardziej słyszalna, nie była jedynym wkładem Instytutu Spraw Publicznych w debatę na temat polityki prorodzinnej państwa. Nasi eksperci wypowiadali się między innymi na temat propozycji ministra Kosiniaka-Kamysza dotyczących możliwości wydłużenia urlopu macierzyńskiego z obecnych 24 tygodni do roku. Zdaniem Małgorzaty Druciarek, analityczki Obserwatorium Równości Płci Instytutu Spraw Publicznych propozycja rządu „nie jest zła pod warunkiem, że faktycznie byłby to urlop rodzicielski, czyli w większym zakresie dzielony z ojcem dziecka”. Nasza analityczka wskazywała, że „wydłużenie urlopu macierzyńskiego pogorszy sytuację kobiet na rynku pracy, gdyż będą one pracownicami jeszcze większego ryzyka – pracodawca będzie wiedział, że kobieta może mu zniknąć na rok po urodzeniu dziecka”. Inna ekspertka, Dominika Potkańska często komentowała porażkę ustawy żłobkowej.

Polityka społeczna – młodzi bez pracy, umowy śmieciowe, NEETsi

Nie będzie przesadą, jeżeli powiemy, że temat młodych na rynku pracy rozpracowaliśmy z każdej strony. Instytut Spraw Publicznych od 2002 roku realizuje monitoring stosunków przemysłowych, warunków pracy i procesów restrukturyzacji w Polsce dla organizacji Eurofound. W ramach tej działalności, a także działań podejmowanych na własną rękę, rozwinęliśmy kompetencje w dziedzinie badania rynku pracy. W 2012 roku najważniejsze z naszego punktu widzenia były problemy, jakie dotknęły ludzi młodych z powodu kryzysu – bezrobocie, rosnąca grupa młodych pracujących na umowach terminowych i cywilno-prawnych, wykluczenie z systemu emerytalnego, a nawet z systemu w ogóle. Dzięki współpracy z Eurofound udało nam się zwrócić uwagę mediów i opinii publicznej na jeszcze jedno zjawisko. Chodzi o tzw. NEETsów czyli „młodych trzy razy nic” jak nazwała ich „Gazeta Wyborcza”,

a „Polityka” „milionem zawieszonych”. Wkład merytoryczny do obu artykułów dostarczył Dominik Owczarek, analityk w Programie Polityki Społecznej ISP i ekspert Eurofoundu w Polsce.

W tym miejscu dochodzimy do raportu, który – jak się okazało – wzbudził najwięcej reakcji, najczęściej go cytowano i najczęściej się do niego odwoływano. Raport przygotowany przez naszego stypendystę Maćka Pańkowskiego *Młodzi na rynku pracy. Raport z badania* analizował jeden z najważniejszych problemów, z jakimi obecnie borykamy się w Polsce – bariery, jakie napotykają młodzi ludzie, aby wejść na rynek pracy. Według autora raportu, trudna sytuacja młodych wynika z trwającego od 2008 roku kryzysu gospodarczego. Spowolnienie gospodarcze w Polsce spowodowało, że poziom zatrudnienia nie wzrasta. Na niekorzystną sytuację młodych osób wpływa również wysoka inflacja, która powoduje, że konsumpcja spada, a w rezultacie rynek staje się mniej chłonny. Sytuacja gospodarcza doprowadziła do konieczności poczynienia cięć w wydatkach budżetowych. Zamrożony został m.in. Fundusz Pracy, z którego środki były przeznaczane na aktywizację bezrobotnych. Po kieszeni uderzyła młodych także podwyżka podatków i likwidacja niektórych ulg. Skończył się również program „Rodzina na swoim”, kierowany do młodych małżeństw. To wszystko powoduje, że młody człowiek musi się dziś starać podwójnie. Patrząc na oddźwięk medialny, łatwiej by chyba było wymienić te media, które nie przywoływały naszego raportu, niż te, które go komentowały.

Europa

Polscy europosłowie na półmetku kadencji Parlamentu Europejskiego, Rosjanie o Rosji, Polacy w Niemczech, unijny budżet w czasach kryzysu, Polacy w Niemczech, wsparcie społeczeństwa obywatelskiego na Ukrainie – raporty i konferencje przygotowane przez naszych ekspertów od stosunków międzynarodowych zawsze wzbudzały zainteresowanie zarówno mediów, jak i decydentów. W 2012 z ogromnym zainteresowaniem mediów spotkał się zwłaszcza raport, z którego wynikało, że rok po całkowitym otwarciu niemieckiego rynku pracy dla Polaków widać, że na terenach przygranicznych to nie dobre posady, lecz tanie mieszkania i domy były dla nas największym wabikiem, by wyjechać do Niemiec. „Dziennik Gazeta Prawna” donosił, że „Polacy masowo rozkręcają swoje biznesy za Odrą”, „Rzeczpospolita” informowała, że „wyludniony zachodni brzeg Odry i Nysy Łużyckiej przechodzi proces resłowianizacji”, a Polska Agencja Prasowa pisała o inwazji Polaków na Niemcy, którzy zasiedlają „wschód”. Raport przygotowały wspólnie dr Agnieszka Łada oraz Justyna Frelak.

Równie często prasa przywoływała nasze badania dotyczące tego, co Rosjanie myślą o swoim kraju oraz o Polsce i Niemczech. – Badania pokazują, że główne skojarzenia, jakie Rosjanie mają z Polską, wcale nie są powiązane z historią czy polityką. Rosjanom kojarzymy się z ładnymi krajobrazami czy jako bratni, miły naród – komentował wyniki sondażu dr Jacek Kucharczyk w informacji prasowej rozesyłanej do dziennikarzy.

Polityka w oczach młodych

„Młodzi mają dość kłótni o Smoleńsk” takim nagłówkiem rozpoczął się w „Rzeczpospolitej” artykuł na temat naszego raportu *Wyborca 2.0*. Raport, w którym przyjrzelśmy się stosunkowi młodych ludzi do demokracji, polityki oraz procedur demokratycznych, takich jak wybory, był naprawdę szeroko komentowany przez polskie media. „Gazeta Wyborcza” opatrzyła swój tekst tytułem „Młodzi, politycznie niezagospodarowani”. A Michał Szuldrzyński zastanawiał się w „Rzeczpospolitej”, „dlaczego młodzi nie lubią demokracji?”. Marta Gałązka, współautorka raportu *Wyborca 2.0* w wywiadzie dla „Metra” mówiła: – Dla młodych internet i smartfony to sposób życia. Nie sądzę jednak, by sieć była w stanie zastąpić parlament i polityków, choć to szansa wprowadzenia demokracji bezpośredniej na szerszą niż dotychczasową skalę. Dzięki

internetowi można spopularyzować referenda czy konsultacje społeczne i ułatwić udział w nich. Nie da się jednak w całości przenieść podejmowania decyzji i stanowienia prawa do sieci.

Wydawnictwa

Instytutu Spraw Publicznych jest wydawcą publikacji książkowych, kwartalnika „Trzeci Sektor” oraz serii: „Raporty, ekspertyzy, rekomendacje” oraz „Analizy i Opinie”.

Tab 1. Liczba publikacji ISP według typu wydanych w 2012 roku

Typy publikacji ISP	Liczba wydawnictw ISP w 2012 roku
publikacje książkowe	22
kwartalnik „Trzeci Sektor”	4
„Raporty, ekspertyzy, rekomendacje”	27
„Analizy i Opinie”	9
Inne	14
Razem	76

Niemal wszystkie publikacje książkowe, raporty oraz „Analizy i Opinie” były rozpowszechniane bezpłatnie – zgodnie z wymogami grantodawców. Kwartalnik „Trzeci Sektor” w 2012 roku był dystrybuowany zarówno jako publikacja płatna (3 numery), jak i bezpłatna (jeden numer, finansowany ze środków europejskich). Przychód ze sprzedaży publikacji w 2012 wyniósł 33 398 zł.

Publikacje bezpłatne rozpowszechnialiśmy w wersji drukowanej i elektronicznej. Dystrybucja wersji drukowanych odbywa się przez wysyłkę pocztową, udostępnienie publikacji na konferencjach i seminariach ISP, przekazywanie kopii instytucjom i organizacjom zajmującym się zagadnieniami omawianymi w opracowaniu. Dystrybucja elektroniczna – poprzez udostępnienie publikacji na stronie internetowej www.isp.org.pl i rozesłanie informacji o publikacji i linku do niej na adresy mailowe z baz danych ISP (13000 rekordów).

Spośród bezpłatnych publikacji największym zainteresowaniem w 2012 roku cieszyła się książka *Pracownicy socjalni i praca socjalna w Polsce. Między służbą społeczną a urzędem*, która, licząc rozpowszechnianie wersji drukowanej i elektronicznej, rozeszła się w 1150 egzemplarzach. Dużą popularnością cieszyła się również publikacja *W stronę aktywnych służb społecznych*. Największym zainteresowaniem wśród publikacji płatnych cieszyła się książka *Przygotowanie do starości*, sprzedano 231 egzemplarzy tej pozycji.

Tab. 2. Zestawienie nakładów i dystrybucji publikacji książkowych i kwartalnika „Trzeci Sektor” w 2012 roku

Tytuł	Nakład druku	Pobrań z www
Internet w kampanii wyborczej 2011	400	347
Mechanizmy przeciwdziałania korupcji w Polsce	500	381
Pracownicy socjalni i praca socjalna w Polsce. Między służbą społeczną a urzędem	700	440
W stronę aktywnych służb społecznych	500	365
Kobiety na polskiej scenie politycznej	300	117
Europoseł w sieci	400	199
Nie tylko polityka zagraniczna. Polacy w Parlamencie Europejskim na półmetku 7. kadencji	300	216
Znikająca granica. Nowa polska migracja do Niemiec – perspektywa lokalna	400	382
Prawo a partycypacja publiczna. Bilans 2011	500	211
Making ukrainian civil society matter	300	103
Sprzedawać, gotować, budować? Plany i strategie Chińczyków i Wietnamczyków w Polsce	400	71
Inspirator równościowy	1000	56
Planowanie na rzecz równości	300	218
Wyborca 2.0	400	319
Inspirator Partnerski	300	64
Dyktat czy uczestnictwo? Diagnoza partycypacji publicznej	500	283
Ludzie – historia – polityka. Polska i Niemcy w oczach Rosjan	300	163
Stosunki przemysłowe w Europie 2010. Negocjacje w kryzysie – reakcje partnerów społecznych	500	35
Praca socjalna w organizacjach pozarządowych. Kwartalnik Trzeci Sektor numer specjalny 2012/2013.	700	182

Spółeczeństwo obywatelskie. Wizje, przyszłość, scenariusze rozwoju Kwartalnik Trzeci Sektor nr 26	500	
Kryzys ekonomiczny - co na to sektor pozarządowy? Kwartalnik Trzeci Sektor nr 27	500	
Współpraca i rywalizacja. Organizacje pozarządowe w społeczeństwie obywatelskim Kwartalnik Trzeci Sektor nr 28	500	

*tylko publikacje bezpłatne

W roku 2012 ukazały się:

Publikacje książkowe

- **D. Batorski, M. Nagraba, J. M. Zając, J. Zbieranek, *Internet w kampanii wyborczej 2011***

Internet w Polsce staje się medium coraz bardziej dostępnym obywatelom. W trakcie kampanii wyborczych narzędzia internetowe zyskują na znaczeniu jako kanał komunikacji polityków z wyborcami. Instytut Spraw Publicznych od dłuższego czasu wiele uwagi poświęca badaniom nad potencjałem kampanii w sieci. Autorzy zbadali, w jaki sposób wykorzystany był Internet w kampanii przed wyborami parlamentarnymi 2011 roku, zarówno przez kandydatów jak i wyborców. Raport obejmuje m.in. analizę treści stron internetowych i mediów społecznościowych, badania opinii publicznej oraz analizę porównawczą pomiędzy wybranymi kandydatami ze względu na ich doświadczenie parlamentarne, płeć oraz miejsce na liście wyborczej.

- **D. Batorski, M. Drabek, M. Gałązka, J. Zbieranek, *Wyborca 2.0***

Autorzy raportu postawili sobie za cel zdefiniowanie potrzeb i oczekiwań młodych obywateli, nazywanych Wyborcami 2.0. Osoby młode wykazują postawy wobec procedur demokratycznych inne niż starsi obywatele. Dla najmłodszego pokolenia bardzo ważne są nowoczesne technologie, w szczególności Internet. Ma to wpływ na szereg kwestii związanych z uczestnictwem w wyborach.

- **I. Bekeshkina, P. Kaźmierkiewicz, *Making ukrainian civil society matter* [EN, UA]**

Publikacja powstała na podstawie wywiadów z przedstawicielami ponad 40 ukraińskich organizacji działających na rzecz swobód obywatelskich, praw mniejszości, integracji europejskiej oraz budowy trzeciego sektora. Na podstawie zebranego materiału określiliśmy kluczowe potrzeby ukraińskich organizacji pozarządowych oraz wypracowanie form i kierunków pomocy międzynarodowej.

- **M. Druciarek, M. Fuszara, A. Niżyńska, J. Zbieranek, *Kobiety na polskiej scenie politycznej* [PL, EN]**

Mechanizm kwotowy na listach wyborczych wprowadzony do polskiego systemu prawa wyborczego w 2011 roku był ważnym krokiem w stronę wyrównania szans kobiet i mężczyzn w procesie wyborczym. Udział kobiet w polskim życiu politycznym jest niewielki – ani na poziomie lokalnym, ani w skali ogólnokrajowej nie przekracza 30%. W raporcie przedstawiono sytuację kobiet w polityce po 1989 roku, ze szczególnym uwzględnieniem wyborów

samorządowych w roku 2010 oraz parlamentarnych w 2011 roku. Autorzy wyciągają wnioski z pierwszych wyborów, w których zastosowano mechanizm kwotowy, proponując rekomendacje, które wzmocniłyby efektywność tego mechanizmu.

- **M. Druciarek, A. Niżyńska, *Inspirator Partnerski***

Inspirator Partnerski podejmuje tematykę równości płci w rodzinie, polityce, na rynku pracy, w organizacjach pozarządowych i mediach. Prezentując zagadnienie przez pryzmat doświadczeń polskich i rozwiązań z zagranicy, ukazuje, jak korzystne dla kobiet i mężczyzn jest przestrzeganie zasady równych praw i obowiązków oraz zwraca uwagę, że partnerstwo płci zapewnia lepsze możliwości rozwoju całego społeczeństwa.

- **M. Fałkowska-Warska, A. Łada, *Europoseł w sieci* [PL, EN]**

Publikacja podsumowuje internetową aktywność polskich posłów i wykorzystanie przez nich narzędzi on-line do komunikacji z obywatelami w pierwszej połowie siódmej kadencji Parlamentu Europejskiego. Analizie poddano strony internetowe deputowanych, ich fanpage na Facebooku oraz wpisy na blogach i Twitterze. Autorki starają się również ustalić, czy polscy posłowie do Parlamentu Europejskiego w swojej komunikacji internetowej więcej miejsca poświęcają tematyce europejskiej czy sprawom krajowym. Opisują także, jaki obraz polskich deputowanych jest prezentowany w sieci.

- **M. Fuszara (red.), *Kobiety, wybory, polityka***

Pod koniec 2012 ISP zakończył projekt badający udział kobiet w procesie wyborczym. Przeprowadzono analizę uczestnictwa kobiet w wyborach samorządowych 2010 i parlamentarnych 2011 roku. Dzięki badaniom udało się zidentyfikować bariery uniemożliwiające kobietom kandydowanie w wyborach na równych zasadach z mężczyznami. Czas, w którym realizowane były badania, zbiegł się z pierwszymi w Polsce wyborami parlamentarnymi, w których zastosowane zostały kwoty płci. Publikacja jest analizą wpływu tego rozwiązania na partycypację polityczną kobiet i zbiorem rekomendacji umożliwiających efektywniejsze wykorzystanie kwotowego mechanizmu.

- **G. Gromadzki, J. Kucharczyk, A. Łada, C. Ochmann, Y. Taran, Ł. Wenerski, *Ludzie – historia – polityka. Polska i Niemcy w oczach Rosjan* [PL, DE, RU, EN]**

Celem badania sondażowego przeprowadzonego wśród Rosjan było poznanie obrazu Polski i Polaków oraz Niemiec i Niemców w rosyjskim społeczeństwie. Zestawienie opinii dotyczących dwóch narodów, z którymi łączą Rosję relacje o różnej intensywności, pozwala dokonać interesujących porównań, ale także zweryfikować niektóre tezy o postrzeganiu obu krajów. Jednocześnie rola Warszawy i Berlina w kształtowaniu polityki Unii Europejskiej wobec Rosji zachęca do pytania o podobieństwa i różnice między ich postrzeganiem przez rosyjską opinię publiczną. Odpowiedzi na te pytania stają się szczególnie interesujące także w wymiarze coraz częstszych relacji trójstronnych – w formie spotkań ministrów spraw zagranicznych czy podczas współpracy ekspertów z trzech krajów.

- **K. Grot, J. Kucharczyk, J. Segeš Frelak, *Wizerunek Polski i Polaków w Holandii***

Raport powstał w ramach jednego z licznych projektów Instytutu Spraw Publicznych dotyczących postrzegania Polski i Polaków za granicą. Autorzy prezentują wyniki badania wizerunkowego zrealizowanego w Holandii jesienią 2012 roku, w kontekście skali i charakterystyki polskiej migracji do Holandii, profilu polskiego migranta, sytuacji Polaków na holenderskim rynku pracy, jak również skutków migracji z Polski.

- **K. Grot, W. Klaus (red.), *Inspirator międzykulturowy***

Inspirator międzykulturowy to podręcznik nie tylko dla trenerów, ale także dla wszystkich osób pracujących lub planujących podjąć pracę z cudzoziemcami. Jest kompendium wiedzy i praktycznych wskazówek dotyczących prowadzenia szkoleń i warsztatów dla migrantów. Podręcznik inspirował i skłaniał do autodiagnozy i refleksji nad własnymi stereotypami, wskazuje również umiejętności i kompetencje niezbędne do pracy na pograniczu różnych kultur.

- **T. Kaźmierczak, M. Rymśa (red.), *W stronę aktywnych służb społecznych***

Idea aktywizacji na trwałe przeniknęła do Europy, także do Polski. Europejska wersja aktywizacji (znana także pod nazwą aktywnej polityki społecznej) ma bardziej wspólnotowe oblicze. Nie chodzi w niej tylko o takie mobilizowanie poszczególnych obywateli, rodzin i całych społeczności lokalnych, aby – zgodnie z zasadą *empowerment* – brali oni swoje sprawy we własne ręce, odzyskiwali kontrolę nad własnym życiem. Chodzi także o mobilizowanie służb publicznych (i organizacji sektora obywatelskiego) niejako „do wewnątrz”, aby w efekcie samodzielnego podejmowania programów innowacyjnych lub rozwijania ich w partnerskiej współpracy międzyinstytucjonalnej i międzysektorowej odchodziły od rutyny działań stricte redystrybucyjnych. Publikacja ma za zadanie zwrócić uwagę czytelników na owe działania „do wewnątrz” w polityce aktywizacji.

- **K. Kędziora, K. Kubin, K. Wencel, K. Wysieńska, *Inspirator równościowy***

Warszawa to miasto coraz bardziej różnorodne. Mieszkają w nim ludzie pochodzący z różnych stron świata, o różnych poglądach i przekonaniach, w różnym wieku i o różnych stopniach sprawności. *Inspirator równościowy* ukazuje – podając przykłady z kraju i zagranicy – jak z korzyścią dla wszystkich przestrzegać zasad równego traktowania w sektorze dóbr i usług oraz jak czerpać z różnorodności inspiracje dla rozwoju firm i Warszawy.

- **A. Kobylińska, G. Makowski, M. Solon-Lipiński (red.), *Mechanizmy przeciwdziałania korupcji w Polsce. Raport z monitoringu***

Przeciwdziałanie korupcji nie sprowadza się wyłącznie do represji i ścigania przestępstw. Skuteczna walka z tym problemem wymaga przede wszystkim istnienia spójnego systemu sprawnych, przejrzystych i rzetelnych instytucji publicznych, które mogą się nawzajem równoważyć i przeciwdziałać nieprawidłowościom. Autorzy raportu próbują całościowo ocenić funkcjonowanie mechanizmów przeciwdziałania korupcji w Polsce. Analizie poddano trzynaście obszarów życia publicznego, w tym władzę ustawodawczą, władzę wykonawczą, sądownictwo, organy ścigania, a także media, organizacje pozarządowe i biznes.

- **J. Kucharczyk, M. Szczepanik (red.), *Nie tylko polityka zagraniczna. Polacy w Parlamencie Europejskim na półmetku 7. kadencji*, [PL, EN]**

Publikacja poddaje analizie pozycję polityczną, sposoby działania oraz główne osiągnięcia polskich posłów. Działania Polaków zostały przedstawione w kontekście najważniejszych debat, jakie miały miejsce w Parlamencie Europejskim od lipca 2009 r. do grudnia 2011 r. Ta rozszerzona perspektywa pozwala lepiej ocenić miejsce Polaków w politycznym krajobrazie Parlamentu Europejskiego i stopień, w jakim ostateczne decyzje izby odzwierciedlały postulaty i propozycje polskich eurodeputowanych.

- **M. Kur, *Król zwierząt***

Król zwierząt to książeczka dla dzieci promująca partnerstwo w rodzinie. Autorka tekstu Małgorzata Kur zwyciężyła w zorganizowanym przez ISP konkursie literackim na najlepsze opowiadanie promujące podział ról w rodzinie skierowane do najmłodszego odbiorcy. Publikacja została wydana w ramach projektu „Partnerstwo – równe szanse dla kobiet i mężczyzn” finansowanego przez Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe.

- **A. Łada, J. Segeš Frelak (red.), *Znikająca granica. Nowa polska migracja do Niemiec – perspektywa lokalna* [PL, DE]**

Tematem publikacji jest napływ Polaków na opuszczone przez Niemców niemieckie tereny przygraniczne. Polacy prowadzą tam działalność gospodarczą i nabywają nieruchomości, a część włącza się w życie lokalnej społeczności. W rezultacie polskie osadnictwo zahamowało proces wyludnienia w przygranicznym obszarze Meklemburgii – Pomorzu Przednim oraz zapobiegło wyburzeniu wielu niepotrzebnych domów. Za modelowy przykład służy były powiat Uecker- Randow, leżący ok. 40 km na zachód od Szczecina, na którego terenie toczyły się badania opisane w niniejszej publikacji.

- **A. Olech (red.), *Dyktat czy uczestnictwo? Diagnoza partycypacji publicznej w Polsce***

Publikacja jest pokłosiem badania „Diagnoza stanu partycypacji publicznej w Polsce”, przeprowadzonego przez Instytut Spraw Publicznych na przełomie 2011 i 2012 roku. Badanie miało dać odpowiedź na pytanie o stan partycypacji w Polsce, a dokładnie o partycypację publiczną na szczeblu gminnym.

- **M. Rymśa (red.) *Pracownicy socjalni i praca socjalna w Polsce. Między służbą społeczną a urzędem***

Książka przybliży sytuację pracowników socjalnych i kondycji pracy socjalnej w Polsce dwadzieścia lat po rozpoczęciu przemian ustrojowych. W Polsce, podobnie jak w całej Europie, rośnie w siłę nurt aktywizacji, którego zwolennicy podkreślają, że służby społeczne powinny prowadzić nie tylko programy osłonowe typu *safety net*, ale także programy ukierunkowane na życiowe usamodzielnianie podopiecznych. W nurcie aktywizacji postrzega się bowiem ideę obywatelstwa przez pryzmat zapewnienia realnych możliwości pełnego uczestniczenia obywateli w życiu społecznym, nie zaś zagwarantowania im określonego katalogu formalnych uprawnień.

- **P. Sobiesiak-Penszko (red.), *Prawo a partycypacja publiczna. Bilans 2011***

Publikacja to bilans monitoringu prawa, poświęcony uwarunkowaniom partycypacji publicznej – zaangażowaniu obywateli w podejmowanie decyzji publicznych. Autorzy podsumowują wyniki prac zespołu do spraw monitoringu prawa Instytutu Spraw Publicznych, prowadzonych w 2011 roku w ramach systemowego projektu partnerskiego „Decydujmy razem. Wzmocnienie mechanizmów partycypacyjnych w kreowaniu i wdrażaniu polityk publicznych oraz podejmowaniu decyzji publicznych”. Za pośrednictwem prowadzonego przez nas od czerwca 2010 roku monitoringu chcemy zwrócić uwagę na znaczenie ram prawnych jako ważnego czynnika kształtującego procesy uczestnictwa obywateli w procesach decyzyjnych, który może zarówno temu uczestnictwu sprzyjać, jak i skutecznie je ograniczać. Analizujemy różne aspekty związane i z praktycznym funkcjonowaniem prawa, i z procesem jego tworzenia. Staramy się także diagnozować i opisywać ogólne kierunki zmian polityki publicznej dotyczącej partycypacji.

- **K. Wysieńska (red.), *Sprzedawać, gotować, budować? Plany i strategie Chińczyków i Wietnamczyków w Polsce***

Wiedza na temat społeczności wschodnioazjatyckich w Polsce jest stosunkowo ograniczona i fragmentaryczna. O ile dostępne są wyniki badań nad migracją wietnamską do Polski, o tyle brakuje jakiejkolwiek usystematyzowanej wiedzy na temat migracji z Chin, która w ostatnich latach – jak wskazują statystyki – systematycznie wzrasta. W niniejszej publikacji prezentujemy wyniki dwuletnich badań dotyczących wzorów adaptacji migrantów chińskich i wietnamskich w Polsce. Raport ISP jest pierwszą, pionierską próbą opisanie zjawiska chińskiej migracji w naszym kraju.

- **Agata Winiarska (red.), *Obywatel i Prawo VI. Wybrane problemy i rekomendacje***

Tematyka dostępu obywateli do poradnictwa prawnego i obywatelskiego, którą od 2002 roku zajmujemy się w Programie „Obywatel i Prawo” Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, realizowanym przez ISP, wciąż jest aktualna, nadal bowiem brakuje ustawowych uregulowań, które pozwoliłyby potrzebującym korzystać z bezpłatnej pomocy i informacji prawnej (państwo pomaga osobom niezamożnym dopiero na etapie, kiedy sprawa dotrze do sądu – bezpłatnej pomocy przedsądowej nie ma). Z drugiej jednak strony, prawo staje się materią coraz bardziej skomplikowaną, co pogłębia zjawisko braku świadomości prawnej w społeczeństwie, nie maleją także sfery ubóstwa, marginalizacji czy bezradności społecznej – wszystko to sprzyja nierówności w dochodzeniu praw obywateli.

- ***Stosunki przemysłowe w Europie 2010. Negocjacje w kryzysie – reakcje partnerów społecznych***

Wraz z wybuchem globalnego kryzysu gospodarczego w 2008 roku rządy państw członkowskich Unii Europejskiej i europejscy partnerzy społeczni rozpoczęli intensywny dialog nad wypracowaniem rozwiązań, które miały mu zaradzić. Dialog ten odbywał się na wielu poziomach: od przedsiębiorstw, przez poziom branżowy i międzybranżowy, ogólnokrajowy, aż po dialog na szczeblu europejskim. Przybierał także różne formy – niejednokrotnie burzliwe i konfliktowe – nie we wszystkich wypadkach udało się bowiem dojść do porozumienia. Niekiedy jednak zawierano konsensus, jak to było na przykład w Polsce, gdzie partnerzy społeczni wypracowali pakiet antykryzysowy. Publikacja, omawia reakcję partnerów społecznych na kryzys gospodarczy w Europie w latach 2008-2009.

Kwartalnik „Trzeci Sektor”

Wydawany od 2004 roku **kwartalnik „Trzeci Sektor”** poświęcony jest tematyce społeczeństwa obywatelskiego. Ma charakter edukacyjny, dostarcza wiedzy na temat kondycji i perspektyw rozwoju trzeciego sektora i społeczeństwa obywatelskiego w Polsce, pełni też funkcję forum dyskusji o problemach społeczeństwa obywatelskiego. Skierowany jest przede wszystkim do środowiska organizacji społecznych, ekspertów trzeciego sektora i decydentów. W roku 2012 ukazały się cztery numery kwartalnika:

- *Społeczeństwo obywatelskie. Wizje, przyszłość, scenariusze rozwoju*, nr 26
- *Kryzys ekonomiczny – co na to sektor pozarządowy?*, nr 27
- *Współpraca i rywalizacja. Organizacje pozarządowe w społeczeństwie obywatelskim*, nr 28
- *Praca socjalna w organizacjach pozarządowych*, numer specjalny 2012/2013

„Analizy i Opinie”

„Analizy i Opinie” to krótkie kilkustronicowe analizy dotyczące istotnych dla Polski tematów. Instytut Spraw Publicznych chce poprzez wydawanie serii *policy papers* jeszcze mocniej włączyć się w debatę publiczną – pokazywać istotne a często nieobecne w polskiej debacie problemy oraz rekomendować konkretne polityczne rozwiązania. W roku 2011 ukazały się:

- A. Zybała, *O lepszą jakość polityk publicznych*, nr 127 styczeń 2012
- J. Kucharczyk, A. Łada, A. Fuksiewicz, *Europejski Fundusz na rzecz Demokracji – sukces polskiej prezydencji?*, nr 127a, grudzień 2012
- M. Koziarek, *Jak rytuał zastąpić refleksją. Współpraca administracji i organizacji pozarządowych w postępowaniach prowadzących do wydania decyzji środowiskowych*, nr 128, styczeń 2012
- G. Makowski, *Jak poprawić jakość współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi a administracją samorządową?*, nr 129, styczeń 2012
- A. Rytel-Warzocho, *Ustawowa regulacja prawa petycji – szansa na skuteczne narzędzie społecznej partycypacji*, nr 130, lipiec 2012
- P. Kaźmierkiewicz, *Jak skutecznie wspierać ukraińskie społeczeństwo obywatelskie*, nr 131, sierpień 2012
- A. Krajewska, P. Sobiesiak-Penszko, *Partycypacja publiczna osób zagrożonych wykluczeniem*, numer specjalny 1/2012
- T. Kaźmierczak, *Koprodukcja, czyli „prawo do miasta” w działaniu – jak poprawić partycypację publiczną przez udział obywateli w świadczeniu usług publicznych*, numer specjalny 2/2012
- A. Olech, P. Sobiesiak-Penszko, *Partycypacja publiczna w Polsce. Diagnoza i rekomendacje*, numer specjalny 3/2012

Raporty, ekspertyzy, rekomendacje

- K. Batko-Tołuć, K. Izdebski, *Organizacje strażnicze w Polsce. Stan obecny, wyzwania, perspektywy*
- M. Borowska, *Równość szans kobiet i mężczyzn w sektorze pozarządowym*
- J. Czarzasty, D. Owczarek, *Kryzys gospodarczy i dialog społeczny w Polsce*
- A. Fuksiewicz, A. Łada, Ł. Wenerski, *Współpraca zagraniczna polskich samorządów – wnioski z badań*
- M. Fuszara, *Kwoty, listy wyborcze i równość płci w wyborach parlamentarnych w 2011 roku*
- M. Gałązka, *Partie o kobietach. Analiza programów zwyciężskich partii politycznych przedstawionych przed wyborami parlamentarnymi w 2011 roku*
- M. Gałązka, M. Solon-Lipiński, J. Zbieranek, *Przejrzystość finansowania kampanii wyborczych i partii politycznych*
- G. Gromadzki, Ł. Wenerski, *Historyczny przełom: Rządzący i rządzeni w dzisiejszej Rosji* [PL, EN]
- G. Gromadzki, J. Kucharczyk, A. Łada, Ł. Wenerski, *Polska Niemcy Rosja – o czym możemy mówić jednym głosem?* – ekspertyza dla MSZ
- B. Jabłecka, *Strukturalne i kulturowe bariery w dostępie imigrantów do ochrony zdrowia*
- Z. Karpiński, K. Wysieńska, *Zastosowanie indeksu rozbieżności do pomiaru segregacji ze względu na pochodzenie narodowe*
- M. Kicińska, *Równość płci w polskich kampaniach społecznych*
- A. Łada, *Slogany czy konkrety? Ocena realizacji polsko-niemieckiego programu współpracy* [PL, DE]

- A. Łada, M. Fałkowska-Warska (współpraca), *Obraz polskiej migracji zarobkowej do Niemiec w prasie polskiej i niemieckiej* [PL, DE]
- A. Łada, *Barometr Polska-Niemcy 2012: Polacy o roli Niemiec w Europie i stosunkach polsko-niemieckich* [PL, DE]
- O. Markiewicz, "Have its cake and eat it too". *Polish discourse on the current eurozone crisis* [EN]
- M. Pańków, *Młodzi na rynku pracy. Raport z badania*
- A. Rakowska, *Prawna regulacja kampanii wyborczej w Internecie*
- E. Rekosz, *Kobiety i mężczyźni w telewizyjnej kampanii wyborczej. Wybory samorządowe w 2010 roku*
- A. Rytel-Warzocho, *Prawo petycji w Polsce na tle rozwiązań europejskich – stan obecny i perspektywy*
- M. Solon-Lipiński, *Aktywizowanie wyborów w Polsce. Inicjatywy profrekwencyjne w latach 2001-2011*
- M. Waszak, *Możliwość wskazania „żadnego z powyższych” na karcie wyborczej – na przekór logice demokratycznego głosowania*
- M. Wieruszewski, K. Sękowska-Kozłowska, *Opinia w sprawie dopuszczalności stosowania kwot płci w zarządach spółek*
- A. Wojciechowska – Nowak, *Ochrona sygnalistów w Polsce. Stan obecny i rekomendacje zmian*
- K. Wysieńska, *Podwójne standardy, zmienne standardy, czy brak standardów?*
- J. Zbieranek (red.), *Mechanizmy demokratyczne w polskich partiach politycznych*
- *Postawy względem UE, strefy euro oraz działań podejmowanych w dobie kryzysu gospodarczego – ekspertyza MSZ przygotowana we współpracy z ISP.*

Inne:

- M. Koss-Goryszewska, *Akcje regularyzacyjne wobec imigrantów i ich wpływ na integrację w państwach członkowskich UE. Lekcje dla Polski*
- M. Koss-Goryszewska, *Polityka antydyskryminacyjna Francji ze szczególnym uwzględnieniem równego traktowania imigrantów*
- M. Koss-Goryszewska, *Analiza polityki oraz prawa krajowego dotyczącego przeciwdziałania handlowi ludźmi w Polsce*
- M. Koss-Goryszewska, *Bibliographical review of Polish literature concerning the phenomenon of human trafficking*
- K. Wysieńska, *Where is my home? Homelessness and Access to Housing among Asylum-seekers, Refugees and Persons of International Protection in Poland – Update of 2010 Study*
- K. Wysieńska, *Magia imienia, magia firmy. Wyniki eksperymentu naturalnego. Eksperymentalne badanie mechanizmów oceny w rekrutacji do pracy*
- K. Wysieńska, Z. Karpiński, *Kapitał ludzki i społeczny uchodźców w Polsce. Podsumowanie wyników badania*
- K. Wysieńska, *O użyteczności analiz sieciowych w wyjaśnianiu procesów integracji migrantów*
- W. Eichhorst, *Migration policies in Germany*
- B. Jabłecka, *Migranci i zdrowie: wyzwania wielokulturowości w praktyce medycznej w Polsce*
- M. Weinmann, *Naturalisation in Germany Requirements, Policy Changes, Trends and Scientific Findings,*
- E. Cetin, *Managing skilled economic migration in Europe: debates and policy outcomes*
- A. Horolets, *Migrants' leisure and integration*
- J. Tjaden, *Citizenship: A status unfit for purpose?*

ANEKS – ROK 2012

Projekty

Program Europejski

Wyzwania dla polityki europejskiej

„Analiza – porównanie polskiego i czeskiego dyskursu na temat obecnego kryzysu strefy euro”

Kierownik projektu: Jacek Kucharczyk

Koordynator projektu: Aleksander Fuksiewicz

Eksperti: Olga Markiewicz, dr Agnieszka Łada, Aleksander Fuksiewicz

Przeprowadzono analizę debaty publicznej (debata polityczna, media i opinia społeczna) na temat kryzysu w strefie euro i działań antykryzysowych Unii Europejskiej. We współpracy z czeskim EUROPEUM przygotowane zostały dwa raporty i zorganizowane dwa seminaria w Warszawie i Pradze.

Okres realizacji: maj – grudzień 2012

Źródło finansowania: Czeskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Forum Polsko-Czeskie

„Future EU Leaders’ Academy”

Kierownik projektu: dr Jacek Kucharczyk

Koordynator projektu: Łukasz Wenerski

Eksperti: dr Jacek Kucharczyk, dr Agnieszka Łada

We współpracy z think tankami z Czech, Hiszpanii, Francji, Łotwy i Macedonii ISP zorganizował w Pradze Future EU Leaders’ Academy, podczas której młodzi ludzie z sześciu krajów dyskutowali o Europie i przyszłości Unii Europejskiej. Eksperti ISP byli odpowiedzialni za rekrutację uczestników z Polski oraz zorganizowanie i przeprowadzenie części wykładów dla uczestników Akademii.

Okres realizacji: styczeń – sierpień 2012

Źródło finansowania: Komisja Europejska

„Pierwsza Trilateralna Szkoła Letnia w Genshagen”

Kierownik projektu: dr Agnieszka Łada

Koordinator projektu: Małgorzata Fałkowska-Warska

Wspólnie z partnerem niemieckim – Fundacją Genshagen oraz francuskim Université de Lorraine ISP zorganizował szkołę letnią dla studentów ostatnich lat oraz doktorantów z Polski, Niemiec i Francji zajmujących się tematyką energii. Jej tematem była zrównoważona polityka energetyczna dla Europy. Program szkoły letniej zapewnił uczestnikom wysoki poziom naukowy oraz swobodną dyskusję opartą o praktyczne doświadczenia ekspertów i własne przemyślenia młodych ludzi. Wykłady oraz warsztaty zostały uzupełnione o wydarzenia kulturalne oraz nieformalne spotkania z przedstawicielami biznesu, administracji państwowej i organizacji pozarządowych.

Okres realizacji: styczeń – sierpień 2012

Źródło finansowania: Polsko-Niemiecka Fundacja na Rzecz Nauki, Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej

„Badanie na temat opinii Polaków o wprowadzeniu euro w Polsce”

Kierownik projektu: dr Jacek Kucharczyk

Koordinator projektu: dr Agnieszka Łada

Eksperci: dr Jacek Kucharczyk

W celu właściwego przygotowania debaty na temat wprowadzenia waluty euro w Polsce konieczne jest poznanie opinii polskiego społeczeństwa. Ministerstwo Spraw Zagranicznych zleciło badania fokusowe, a przygotowanie i konsultowanie wniosków z badań przeprowadził Instytut Spraw Publicznych. Na podstawie wyników powstał raport: *Postawy względem Unii Europejskiej, strefy euro oraz działań podejmowanych w dobie kryzysu gospodarczego*, który zaprezentowano na konferencji zorganizowanej na początku 2013 roku.

Okres realizacji: październik – grudzień 2012

Źródło finansowania: Ministerstwo Spraw Zagranicznych

„Ocena stanu wdrażania międzynarodowych/dwustronnych systemów regulacji prawnych dotyczących wymiany handlowej z państwami – odbiorcami pomocy rozwojowej”

Kierownik projektu: dr Agnieszka Liszka

Koordinator projektu: Łukasz Wenerski

Eksperci: dr Paweł Bagiński, Piotr Kaźmierkiewicz, Aleksander Fuksiewicz

Celem projektu jest stworzenie ponadnarodowych porozumień między nowymi państwami członkowskimi Unii Europejskiej tak, aby wykorzystać i rozpowszechnić ich doświadczenia i najlepsze praktyki w zakresie wymiany handlowej z odbiorcami Oficjalnej Pomocy Rozwojowej (Official Development Assistance), uwzględniając przy tym działania podmiotów prywatnych i społeczeństwa obywatelskiego na rzecz pomocy rozwojowej.

Okres realizacji: styczeń 2012 – czerwiec 2013

Źródło finansowania: Komisja Europejska

Parlament Europejski

„Strefa euro”

Kierownik projektu: dr Jacek Kucharczyk
Koordynator projektu: Elżbieta Kaca
Eksperci: Elżbieta Kaca, dr Agnieszka Łada

„Strefa euro” to cykl audycji radiowych z udziałem ekspertów ISP na tematy gospodarcze, związane z funkcjonowaniem Parlamentu Europejskiego. Audycje przygotowywane były we współpracy z Radiem PIN i emitowane na jego antenie trzy razy w tygodniu. ISP przygotowywał audycje merytorycznie oraz zamieszczał komentarze ekspertów na tematy pojawiające się w audycjach na stronie internetowej www.radiopin.pl/strefaeuropa.

Okres realizacji: luty 2011 – luty 2012
Źródła finansowania: Parlament Europejski

„Korzystanie z komunikacji elektronicznej przez polskich posłów do Parlamentu Europejskiego”

Kierownik projektu: dr Jacek Kucharczyk
Koordynator projektu: Małgorzata Fałkowska-Warska
Eksperci: Małgorzata Fałkowska-Warska, dr Agnieszka Łada, Dominik Batorski

ISP przeprowadził analizę wykorzystania przez polskich posłów do PE narzędzi internetowych do komunikacji z obywatelami. Badanie sprawdzało, czy i z jakich narzędzi posłowie korzystają, czy robią to interaktywnie, czy ich komunikacja jest dwustronna oraz czy treści, jakie komunikują, dotyczą polityki europejskiej czy polskiej. Wstępne wyniki badań zaprezentowaliśmy na konferencji prasowej w przeddzień przekazania stanowiska Przewodniczącego PE przez Jerzego Buzka Martinowi Schulzowi. Projekt zakończył się wydaniem raportu w języku polskim i podsumowania w języku angielskim oraz zorganizowaniem debaty z prof. Danutą Hübner, posłanką do PE.

Okres realizacji: październik 2011 – marzec 2012
Źródła finansowania: Fundacja im. Friedricha Eberta

„Polscy posłowie do Parlamentu Europejskiego 7. kadencji”

Kierownik projektu: dr Jacek Kucharczyk
Koordynator projektu: Łukasz Wenerski
Eksperci: dr Agnieszka Łada, dr Melchior Szczepanik

Już po raz trzeci przeprowadziliśmy analizę pozycji polskich europosłów w krajobrazie politycznym Parlamentu Europejskiego. Opisywaliśmy ich dokonania, metody i style działania oraz wskazywaliśmy elementy, które utrudniają skuteczny wpływ na parlamentarne decyzje w kilku wybranych dziedzinach: negocjacjach nowej perspektywy finansowej, kwestiach związanych z kryzysem ekonomicznym, polityką spójności, rynkiem wewnętrznym i polityką sąsiedztwa. Wstępne wyniki badań zaprezentowaliśmy na konferencji prasowej w przeddzień przekazania stanowiska Przewodniczącego PE przez Jerzego Buzka Martinowi Schulzowi. Wydaliśmy raport w języku polskim i jego podsumowanie w języku angielskim oraz zorganizowaliśmy debatę z udziałem posłanki do PE prof. Danuty Hübner.

Okres realizacji: październik 2011 – marzec 2012
Źródła finansowania: Fundacja im. Friedricha Eberta

Polska polityka zagraniczna

„Barometr Polska–Niemcy”

Kierownik projektu i ekspert: dr Agnieszka Łada

Prowadzimy regularne badania polskiej opinii publicznej na temat oceny stosunków polsko-niemieckich i niemieckiej polityki. W styczniu 2012 zapytaliśmy Polaków, jakie znaczenie w obecnych, wzajemnych relacjach ma historia i aktualna polityka zagraniczna obu krajów. Wyniki zaprezentowaliśmy na konferencji prasowej i opublikowaliśmy w raporcie w języku polskim i niemieckim.

Okres realizacji: ciągły, cykle coroczne

Źródła finansowania: Fundacja Konrada Adenauera

„Badanie opinii publicznej dotyczące obrazu Polski i Niemiec w Rosji”

Kierownik projektu: dr Jacek Kucharczyk

Koordynator projektu: Łukasz Wenerski

Eksperci: dr Jacek Kucharczyk, dr Agnieszka Łada, Cornelius Ochmann, Yuri Taran, Łukasz Wenerski

W ramach projektu przeprowadzone zostało badanie sondażowe dotyczące postrzegania Polski i Niemiec w Rosji. Jego celem było zdobycie informacji, w jaki sposób Rosjanie postrzegają i oceniają stosunki bilateralne Rosji z Polską i Niemcami, sytuację wewnętrzną w Rosji, Polsce, Niemczech oraz wpływ Polski i Niemiec na znaczenie Rosji na arenie międzynarodowej. Wyniki badania zostały opisane w raporcie ISP *Ludzie – historia – polityka. Polska i Niemcy w oczach Rosjan* wydany w języku polskim, niemieckim i rosyjskim oraz zaprezentowane na konferencjach w Warszawie, Berlinie i Moskwie.

Okres realizacji: listopad 2011 – listopad 2012

Źródła finansowania: Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej, Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Fundacja Bertelsmanna

Wizyta studyjna „Polskie doświadczenia transformacyjne dla Egiptu”

Kierownik projektu: dr Jacek Kucharczyk

Koordynator projektu: Aleksander Fuksiewicz

Zorganizowaliśmy tygodniową wizytę w Warszawie dla egipskich analityków polityk publicznych. Nasi goście uczestniczyli w szeregu spotkań z polskimi ekspertami i dawnymi dysydentami. Odbyli też szkolenie na temat pracy analitycznej w think tanku. Wizytę przygotowaliśmy wspólnie z egipską organizacją Arab Forum for Alternatives.

Okres realizacji: czerwiec – grudzień 2012

Źródła finansowania: Ministerstwo Spraw Zagranicznych

„Rola samorządów w polityce zagranicznej RP”

Kierownik projektu: dr Jacek Kucharczyk

Koordynatorzy projektu: Aleksander Fuksiewicz, Anna Jezierska

Eksperci: Agnieszka Łada, Aleksander Fuksiewicz, Łukasz Wenerski, Agnieszka Dybowska

Wspólnie ze Związkiem Miast Polskich przygotowaliśmy analizę zaangażowania polskich samorządów we współpracę zagraniczną. Analiza obejmowała ankietę on-line skierowaną do wszystkich samorządów oraz wywiady pogłębione z przedstawicielami kilkunastu polskich miast. Wnioski przedstawiliśmy na konferencji ZMP w Warszawie oraz w wielu mediach samorządowych.

Okres realizacji: lipiec – listopad 2012

Źródło finansowania: Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Związek Miast Polskich

„Slogany czy konkrety? I Ocena realizacji wspólnych polsko-niemieckich działań”

Kierownik projektu: dr Jacek Kucharczyk

Koordynator projektu: dr Agnieszka Łada

Ekspert: dr Agnieszka Łada

W rok po podpisaniu listy projektów, które polski i niemiecki rząd planują wspólnie wdrażać w najbliższych latach, ISP postanowił przeanalizować stan ich realizacji. Na podstawie wywiadów przeprowadzonych po obu stronach granicy powstał raport *Slogany czy konkrety? Ocena realizacji polsko-niemieckiego programu współpracy*. Publikacja opisuje stan realizacji projektów, przyczyny sukcesów i niepowodzeń w ich wdrażaniu oraz formułuje rekomendacje, w jaki sposób poprawić polsko-niemiecką współpracę. Raport został zaprezentowany na seminarium „Stosunki polsko-niemieckie w kontekście europejskim: Realizacja Programu Współpracy w rok po jego podpisaniu”. W panelu obok eksperta ISP zasiadli dyrektorzy obu ministerstw spraw zagranicznych oraz zastępca Ambasadora Niemiec w Polsce. Projekt ten zapoczątkował serię podobnych badań, które w najbliższych latach będą prowadzone na temat poszczególnych dziedzin współpracy polsko-niemieckiej.

Okres realizacji: styczeń – październik 2012

Źródło finansowania: Fundacja Konrada Adenauera

„Slogany czy konkrety? II Polsko-Niemieckie partnerstwo na rzecz euro w Polsce”

Kierownik projektu: dr Jacek Kucharczyk

Koordynator projektu: dr Agnieszka Łada

Ekspert: dr Agnieszka Łada

Polska i Niemcy coraz ściślej współpracują na arenie europejskiej. Pozostawanie przez Polskę poza strefą euro powoduje jednak, że możliwości tej kooperacji są czasami ograniczone. Potwierdziły to rozmowy z ekspertami, dyplomatami i urzędnikami oraz przedstawicielami kręgów gospodarczych przeprowadzone w ramach drugiej serii analiz z cyklu „Slogany czy konkrety?”. Wnioski z badań wskazały na konieczność zebrania informacji i sformułowania rekomendacji, w jaki sposób Polska i Niemcy mogą współpracować na rzecz polskiego przystąpienia do strefy euro. Zostały one opisane w publikacji *Slogany czy konkrety? Polsko-niemieckie partnerstwo na rzecz wejścia Polski do strefy euro*. Bieżące reformy w Unii Europejskiej i stanowisko Polski i Niemiec w tej sprawie poddaliśmy dyskusji podczas seminarium „Wyrok Trybunału Konstytucyjnego w Karlsruhe w sprawie Paktu Fiskalnego – implikacje dla Europy, implikacje dla Polski”.

Okres realizacji: wrzesień – grudzień 2012
Źródło finansowania: Fundacja Konrada Adenauera

Polityka wschodnia Polski i UE

„Wzmocnienie potencjału ukraińskich organizacji pozarządowych do absorpcji pomocy międzynarodowej – analiza barier instytucjonalnych”

Kierownik projektu: dr Jacek Kucharczyk
Koordynator projektu: Łukasz Wenerski
Eksperti: dr Jacek Kucharczyk, Piotr Kaźmierkiewicz, Iryna Bekeshkina, Elżbieta Kaca

Celem projektu było zidentyfikowanie istniejących luk instytucjonalnych w wybranych ukraińskich organizacjach pozarządowych oraz wskazanie tych sfer w których pomoc międzynarodowych organizacji grantodawczych jest szczególnie ważna i potrzebna. Na podstawie wywiadów z przedstawicielami ok. 40 organizacji pozarządowych, przeprowadzonych w pięciu miastach Ukrainy, przygotowany został raport *Making Ukrainian Civil Society Matter. Enabling Ukrainian NGOs to absorb international assistance. A review of capacity gaps and needs for institutional support*. Konkluzje z raportu zaprezentowane zostały na konferencjach w Kijowie, Warszawie i Berlinie.

Okres realizacji: lipiec 2011 – lipiec 2012
Źródło finansowania: LGI Budapeszt, Fundacja im. Stefana Batorego, International Renaissance Foundation

„Pytania o Rosję – relacje rządzących i rządzonych”

Kierownik projektu: dr Jacek Kucharczyk
Koordynator projektu: Łukasz Wenerski
Eksperti: Grzegorz Gromadzki, Łukasz Wenerski

Zbadaliśmy sytuację społeczno-polityczną współczesnej Rosji. Głównym celem projektu było znalezienie odpowiedzi na pytanie, czy protesty, które miały miejsce po wyborach parlamentarnych w 2011 roku i prezydenckich w 2012 roku, są zapowiedzią zmiany w relacjach pomiędzy rządzącymi a rządzonymi w Rosji. Próba odpowiedzi na powyższe pytanie została podjęta w raporcie ISP *Historyczny przełom. Rządzący i rządzeni w dzisiejszej Rosji* oraz na spotkaniach zorganizowanych przez ISP w październiku i grudniu 2012 roku.

Okres realizacji: sierpień – grudzień 2012
Źródło finansowania: Fundacja im. Heinricha Boella

„Program studyjny dla analityków polityki publicznej z Rosji” (8 edycja)

Kierownik projektu: dr Jacek Kucharczyk
Koordynator: Justyna Frelak, Łukasz Wenerski
Ekspert: Piotr Kaźmierkiewicz

We współpracy z wiodącym moskiewskim think tankiem Levada Center zorganizowaliśmy w Warszawie wizytę studyjną dla dziesięciu rosyjskich analityków i przedstawicieli sektora

pozarządowego. Podobnie jak w latach poprzednich, uczestnicy wizyty pod okiem polskich tutorów, ekspertów w danej dziedzinie polityki publicznej, przygotowali kilka profesjonalnych tekstów analitycznych (*policy papers*).

Okres realizacji: lipiec 2012 – marzec 2013

Źródło finansowania: National Endowment for Democracy

Program Polityki Społecznej

Ekonomia społeczna i przedsiębiorczość społeczna

„Zintegrowany system wsparcia ekonomii społecznej”

Kierownik Projektu: Izabela Przybysz

Asystent Projektu: Dominika Potkańska

Zespół ekspertów: dr Marek Rymsza, Tomasz Schimanek, Filip Pazderski, Izabela Przybysz

Celem projektu jest podniesienie jakości usług świadczonych przez instytucje ekonomii społecznej i zatrudnienia socjalnego oraz ich pracowników, podniesienie profesjonalizmu podmiotów wspierających sektor ekonomii społecznej oraz budowa lokalnych partnerstw na rzecz zatrudnienia socjalnego i ekonomii społecznej. Działania ISP realizowane są w ramach Partnerstwa siedmiu organizacji, którego liderem jest Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich. W 2012 roku prowadziliśmy badania kondycji ekonomicznej i organizacyjnej przedsiębiorstw społecznych. Zrealizowaliśmy też badania jakościowe wśród liderów przedsiębiorstw społecznych, które pozwoliły na identyfikację stosowanych w nich strategii zarządzania. Kontynuowaliśmy również prace nad standardami jakości usług podmiotów prowadzących programy reintegracji społecznej i zawodowej (Centra Integracji Społecznej, Kluby Integracji Społecznej oraz Zakłady Aktywności Zawodowej). W oparciu o wyniki badań terenowych oraz spotkań eksperckich zespół ISP opracował wstępną wersję standardów usług, która zostanie w dalszej kolejności skonsultowana ze środowiskiem pracowników podmiotów reintegracyjnych. Pracowaliśmy też nad podręcznikiem akademickim dotyczącym ekonomii społecznej. Celem naszych działań było także inicjowanie debaty publicznej poświęconej wizji rozwoju sektora przedsiębiorczości społecznej i możliwych źródeł finansowania tego rodzaju inicjatyw. Zorganizowaliśmy trzy seminaria eksperckie dotyczące uwarunkowań prawnych podmiotów ekonomii społecznej oraz trzy spotkania dotyczące standardów usług podmiotów ekonomii społecznej prowadzących programy reintegracji społecznej i zawodowej. Zwiększone zainteresowanie ze strony Unii Europejskiej inicjatywami łączącymi działalność społeczną z osiąganiem celów społecznych, przełożyło się na konkretne propozycje działań na celu wsparcie rozwoju sektora przedsiębiorczości społecznej w Europie. ISP monitorował na bieżąco rezultaty prac legislacyjnych dotyczących przedsiębiorczości społecznej podejmowanych na poziomie Komisji Europejskiej. Eksperci ISP włączali się w unijną debatę nad kształtem polityk publicznych w tym obszarze m.in. poprzez udział w pracach grupy ekspertów ds. przedsiębiorczości społecznej (GECES), utworzoną przez Michel Barnier, komisarza ds. rynku wewnętrznego i usług Komisji Europejskiej. Przyglądaliśmy się także krajowym projektom dokumentów strategicznych dotyczących kierunków wsparcia przedsiębiorczości społecznej w Polsce w ramach nowej perspektywy finansowej UE na lata 2014-2020.

Okres realizacji: wrzesień 2009 – 2013

Źródła finansowania: Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich – operator środków Europejski Fundusz Społeczny – Program Operacyjny Kapitał Ludzki Priorytet I „Zatrudnienie i integracja społeczna”, Działanie 1.2 „Wsparcie systemowe instytucji pomocy i integracji społecznej”

„Social business”

Koordynator projektu: Dominika Potkańska

Zespół ekspertów: Filip Pazderski, Izabela Przybysz, Dominika Potkańska

Głównym celem projektu była wymiana doświadczeń w obszarze mechanizmów finansowego wsparcia dla przedsiębiorstw społecznych w Polsce i we Francji. Przygotowaliśmy też propozycje dalszych międzynarodowych działań skierowanych na rozwój przedsiębiorczości społecznej w Polsce i we Francji oraz ułatwienie dostępu tych podmiotów do finansowania z funduszy publicznych i inwestycji prywatnych. We współpracy z parterami francuskimi ISP zorganizował spotkanie dotyczące możliwości powołania w oparciu o regulacje EuSEF transgranicznego funduszu w Europie Środkowo-Wschodniej skierowanego na wsparcie inicjatyw społecznych w tym regionie. W spotkaniu udział wzięli inwestorzy, przedstawiciele sektora bankowego, administracji publicznej, akademicy oraz przedsiębiorcy społeczni z Czech, Słowacji, Węgier, Słowenii, Francji, Wielkiej Brytanii, Hiszpanii i Polski. Partnerami tego wydarzenia byli Europejska Federacja Banków Etycznych i Alternatywnych (FEBEA), Crédit Coopératif, TISE oraz Euclid Network.

Okres realizacji: 2012

Źródła finansowania: Crédit Coopératif

System pomocy społecznej

„Tworzenie i rozwijanie standardów usług pomocy i integracji społecznej”

Koordynator projektu: Ewa Broma-Bąk (do maja 2012), Małgorzata Koziarek (od czerwca 2012)

Zespół ekspertów: dr Marek Rymsza, dr Tomasz Kaźmierczak, dr Magdalena Dudkiewicz

Specjalista ds. badań: Dominik Owczarek (od maja 2012)

Głównym celem projektu jest podniesienie profesjonalizmu i zwiększenie skuteczności instytucji pomocy i integracji społecznej w rozwiązywaniu problemu wykluczenia społecznego poprzez stworzenie, przetestowanie oraz wdrożenie do 2013 roku standardów instytucji i usług pomocy oraz integracji społecznej. Projekt realizowany jest przez 11 organizacji pozarządowych, a jego liderem jest Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich. ISP oraz Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej (CAL) są odpowiedzialne za realizację jednego z zadań projektu „Opracowanie, przetestowanie i wprowadzenie do praktyki pracy pracowników socjalnych standardu środowiskowej pracy socjalnej w środowiskach marginalizowanych”. Działania ISP obejmują m.in. diagnozę potencjału służb społecznych i środowiskowej pracy socjalnej, opracowanie modelu środowiskowej pracy socjalnej, merytoryczne wsparcie organizacji partnerskiej przy testowaniu i wprowadzaniu jej do praktyki pracy pracowników socjalnych.

Okres realizacji: marzec 2009 – marzec 2014

Źródła finansowania: Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich – operator środków Europejski Fundusz Społeczny – Program Operacyjny Kapitał Ludzki Priorytet I „Zatrudnienie i integracja społeczna”

Dialog społeczny i rynek pracy

„'Fitness Check'. Evaluation of the operation and effects of information and consultation directives in the EU/EEA countries”

Koordynator projektu: Dominik Owczarek

Ekspert: Magdalena Arczewska, Piotr Antoniewicz, Dominik Owczarek, Marta Trawińska.

Na potrzeby Komisji Europejskiej przeprowadziliśmy analizę funkcjonowania trzech dyrektyw unijnych dotyczących procesu informowania i konsultacji pomiędzy pracownikami a pracodawcami (2002/14/EC, 2001/23/EC, 98/59/EC) oraz odpowiadających im polskich ustaw. Ewaluację przeprowadzono we wszystkich krajach Unii Europejskiej. ISP wydał raport *'Fitness Check'. Evaluation of the operation and effects of information and consultation directives in the EU/EEA countries. National report – Poland* na podstawie desk research oraz badań w zakładach pracy wśród przedstawicieli partnerów społecznych, administracji publicznej i świata akademickiego. Raport jest wewnętrznym dokumentem Komisji Europejskiej. Ma służyć dostarczeniu wiedzy o funkcjonowaniu prawa europejskiego w poszczególnych krajach i tworzeniu w przyszłości prawa adekwatnego do potrzeb pracowników i pracodawców.

Okres realizacji: grudzień 2010 – styczeń 2012

Źródła finansowania: Komisja Europejska (DG Employment, Social Affairs & Inclusion), Deloitte Belgia

„Polskie centrum monitorowania stosunków przemysłowych, warunków pracy oraz procesów restrukturyzacji”

Koordynator projektu: Dominik Owczarek

Zespół ekspertów: dr Jan Czarzasty, prof. Juliusz Gardawski, Ewelina Kuźmicz, dr Adam Mrozowicki, Maciej Pańków, Marta Trawińska, Marianna Zieleńska

PPS już po raz jedenasty monitorował rozwój dialogu społecznego i stosunków przemysłowych w Polsce na potrzeby dublińskiej Fundacji na Rzecz Poprawy Warunków Życia i Pracy (Eurofound). Projekt polega na opracowywaniu w trybie ciągłym ekspertyz i analiz, krótkich artykułów informacyjnych oraz tzw. badań *ad hoc*. ISP pełni funkcję Krajowego Obserwatorium w ramach unijnej sieci obejmującej wszystkie kraje członkowskie UE i Norwegię. Odbiorcami programu są: Komisja Europejska (DG Employment, Social Affairs & Inclusion), przedstawiciele rządów krajów UE, organizacje pracodawców i związków zawodowych na szczeblu europejskim i krajowym. Ekspertyzy opracowywane przez centra dostępne są na stronie internetowej European Foundation oraz w licznych publikacjach wydawanych przez Eurofound. W 2013 odbędzie się dwunasta edycja projektu.

Okres realizacji: marzec 2013 – luty 2014

Źródła finansowania: European Foundation for the Improvement of Working and Living Conditions (Eurofound) na zlecenie Komisji Europejskiej

„Kryzys gospodarczy i dialog społeczny w Polsce”

Koordynator projektu: Dominik Owczarek

Ekspert: dr Jan Czarzasty

Wsparcie organizacyjne: Maciej Pańków

Odpowiedzią ISP na globalny kryzys gospodarczy było zaangażowanie się w międzynarodowy projekt badawczy, który miał zdiagnozować jego przejawy w naszym kraju oraz przeanalizować wpływ organizacji pracodawców i związków zawodowych na sposoby radzenia sobie z nim w krajach Europy Środkowej i Wschodniej. Projekt realizowany był w partnerstwie z ośrodkami analitycznymi w Turcji, Chorwacji, byłej Jugosłowiańskiej Republiki Macedonii, Bułgarii i Estonii. Liderem projektu było Centre for Economic Development w Sofii. Przygotowaliśmy dwujęzyczny raport analityczny, a także raporty z pozostałych krajów partnerskich. Zorganizowano krajową debatę nad ustawą antykryzysową (2009-2011) z udziałem przedstawicieli Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej oraz reprezentatywnych związków zawodowych i organizacji pracodawców. W czasie projektu zorganizowano wizytę studyjną oraz wydano tłumaczenie raportu Komisji Europejskiej *Industrial relations in Europe*. Informacje o projekcie na bieżąco opisywane są na stronach internetowych partnerów.

Okres realizacji: grudzień 2011 – listopad 2013

Źródła finansowania: Komisja Europejska (DG Employment, Social Affairs & Inclusion)

Program Społeczeństwa Obywatelskiego

Współpraca organizacji pozarządowych z administracją publiczną

„Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych – wypracowanie i upowszechnianie standardów współpracy”

Kierownik projektu: dr Grzegorz Makowski

Koordynator projektu: Małgorzata Koziarek

Rezultatem projektu jest wypracowanie modeli współpracy między administracją samorządową a trzecim sektorem, które zostaną upowszechnione wśród bezpośrednich adresatów – samorządów i organizacji. Projekt był realizowany w partnerstwie z Collegium Civitas, Siecią Wspierania Organizacji Pozarządowych SPLoT, Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich oraz Związkiem Miast Polskich. W 2012 roku prowadzono działania podsumowujące realizację projektu. Zwieńczeniem prac jest m.in. opracowany przez Instytut Spraw Publicznych Indeks Jakości Współpracy, narzędzie służące do cyklicznego pomiaru współpracy międzysektorowej. IJW opiera się na danych pochodzących z sondażu opinii organizacji pozarządowych, monitoringu funkcjonowania ustawy o działalności pożytku publicznego MPiPS oraz z przeglądu dokumentów dotyczących współpracy dostępnych na stronach internetowych jednostek samorządu terytorialnego. Pierwszy pomiar uzyskany za pomocą Indeksu został wykorzystany do opracowanej przez ISP diagnozy. Następnie Indeks będzie wykorzystywany przez administrację rządową (Departament Pożytku Publicznego Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej) jako jedno z narzędzi realizacji polityk publicznych w Polsce, dzięki zintegrowaniu go z badaniami statystycznymi prowadzonymi przez Główny Urząd Statystyczny. W ramach projektu ISP dostarczył ponadto licznych analiz wskazujących kierunki polityki państwa w zakresie rozwoju współpracy międzysektorowej, w tym m.in. przy tworzeniu polityk publicznych dotyczących spraw społecznych i ochrony środowiska. Eksperti Instytutu brali też

udział w opracowaniu modelu i podręcznika współpracy organizacji pozarządowych i administracji samorządowej oraz narzędzia do samooceny tej współpracy (tzw. Lokalny Indeks Współpracy).

Okres realizacji: listopad 2009 – luty 2012

Źródło finansowania: Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Program Operacyjny Kapitał Ludzki, poddziałanie 5.4.1

„Ocena zdolności rozwoju trzeciego sektora – CSO Sustainability Index”

Koordynator projektu: Filip Pazderski

Eksperti: Agnieszka Rymśa, Małgorzata Koziarek

Celem projektu, realizowanego od 2004 roku jest ocena kondycji organizacji obywatelskich w Polsce, zgodnie z metodologią Indeksu Stabilności (CSO Sustainability Index) – corocznego badania międzynarodowego koordynowanego przez United States Agency for International Development (USAID). Ocena dokonywana jest w trakcie eksperckiego panelu dyskusyjnego. Uczestnicy panelu oceniają poziom rozwoju i stabilność trzeciego sektora w Polsce, uwzględniając siedem wymiarów: otoczenie prawne, zdolności organizacyjne, kondycję finansową, rzecznictwo, świadczone usługi, infrastrukturę, wizerunek społeczny. Na podstawie wyników przygotowywany jest raport, publikowany w formie książkowej oraz na stronach USAID razem z raportami z pozostałych krajów uczestniczących w badaniu. W 2012 roku opracowaliśmy i opublikowaliśmy w języku polskim i angielskim raport poświęcony sytuacji trzeciego sektora w 2011 roku. Razem z wynikami innych aktualnych badań poświęconych sytuacji trzeciego sektora w Polsce oraz w Europie Środkowo-Wschodniej zostały też zaprezentowane na konferencji zorganizowanej wspólnie z Kancelarią Prezydenta RP – „Społeczeństwo obywatelskie – kapitał społeczny: Organizacje obywatelskie w Polsce. Stan obecny i wyzwania na przyszłość”. W drugiej połowie roku rozpoczęliśmy realizację badania poświęconego rozwojowi polskich organizacji obywatelskich w 2012 roku.

Okres realizacji: styczeń – wrzesień 2012 (CSO SI 2011), wrzesień 2012 – sierpień 2013 (CSO SI 2012)

Źródło finansowania: USAID

Aktywizacja obywateli w życiu publicznym i edukacja obywatelska

„Pracowniczy e-wolontariat kompetencji na rzecz bibliotek”

Koordynator projektu: Filip Pazderski

Zespół ekspertów: dr Grzegorz Makowski, Tomasz Schimanek, Marek Dudkiewicz

Zbadaliśmy bariery w rozwoju oraz upowszechnieniu idei pracowniczego wolontariatu kompetencji w Polsce, szczególnie e-wolontariat, świadczony za pośrednictwem Internetu. Pierwszym etapem były badania postrzegania tego typu wolontariatu przez koordynatorów CSR i pracowników większych firm działających na polskim rynku. Wyniki badania zostały następnie poddane pod dyskusję ekspertów doświadczonych w organizowaniu i świadczeniu pracowniczego wolontariatu kompetencji, w trakcie trzech okrągłych stołów. Rezultatem projektu jest elektroniczny interaktywny poradnik *Inspirator Obywatelski 2.0, czyli pracowniczy wolontariat kompetencji z wykorzystaniem Internetu*. Tematy omawiane w tej publikacji były

dyskutowane w trakcie debaty zorganizowanej w jednej z warszawskich bibliotek publicznych, zatytułowanej „Jak zwiększyć zaangażowanie profesjonalistów na rzecz bibliotek i lokalnych społeczności?”.

Okres realizacji: styczeń 2011 – kwiecień 2012

Źródło finansowania: Grupa TP

„Seniorzy – nowa generacja: Akademia aktywności lokalnej”

Kierownik projektu: Paulina Sobiesiak-Penszko

Zespół ekspertów: Tomasz Schimanek, Filip Pazderski

Przedsięwzięcie odpowiada na zidentyfikowany przez ISP problem słabej aktywności obywatelskiej i społecznej seniorów (szczególnie mężczyzn) oraz brakiem skierowanej do nich oferty ze strony podmiotów zajmujących się działaniem na rzecz osób starszych. Chodzi w szczególności m.in. o uniwersytety trzeciego wieku, lokalne domy kultury, biblioteki, muzea, koła emerytów, czy też działające lokalnie organizacje pozarządowe. Działania badawcze ISP prowadzi w dwóch społecznościach, wybranych na zasadzie studiów przypadku – w Tarnobrzegu i Piekarach Śląskich. Obejmują one wykonanie analizy *desk reserach*, zbadanie w obu miejscowościach potrzeb i oczekiwań miejscowych osób starszych, a w szczególności mężczyzn, oraz publikację raportu. Dalszym etapem będą warsztaty wyjazdowe z seniorami oraz przedstawicielami działających na ich rzecz organizacji i instytucji oraz serie zajęć przeprowadzone we współpracy z działającymi tam uniwersytetami trzeciego wieku. Rezultatem projektu będzie wypracowanie inicjatyw aktywizujących osoby starsze w Tarnobrzegu oraz Piekarach Śląskich, stanowiące modelowe przykłady tego typu inicjatyw. Wydany zostanie także poradnik prezentujący wypracowane w każdej ze społeczności rozwiązania aktywizujące osoby starsze i metodologię pracy nad nimi.

Okres realizacji: listopad 2012 - czerwiec 2013

Źródło finansowania: Ministerstwo Spraw Zagranicznych / Komisja Europejska

„Wolontariat w Niemczech i w Polsce oraz jego wpływ na zmiany wzajemnego nastawienia Niemców i Polaków oraz ich podejścia do idei integracji europejskiej”

Kierownik projektu: dr Grzegorz Makowski

Koordynator projektu/ekspert: Filip Pazderski

Projekt ma zbadać rezultaty, jakie z wolontariatu polsko-niemieckiego wynikają dla wolontariuszy z obu krajów. Pozwoli na rozpoznanie efektów wyjazdów młodych ludzi na długoterminowy wolontariat zagraniczny (na okres 6 miesięcy lub dłużej) dla podjęcia działalności skierowanej na realizację różnych celów społecznych. Interesuje nas szczególnie wpływ wolontariatu na zmianę wzajemnego nastawienia Niemców i Polaków oraz ich podejścia do idei integracji europejskiej. Zbadamy stosunek wolontariuszy do odwiedzanego kraju i rozumienie/postrzeganie przez nich Europy (pojęcia „integracja europejska”), które mają odzwierciedlenie w systemach wartości oraz przyczyniają się następnie do współpracy obywateli UE. Analizie poddane zostaną motywacje, kompetencje oraz doświadczenia nabyte podczas pobytu w charakterze wolontariusza w drugim kraju. ISP przeprowadzi ankietę internetową wśród maksymalnie dużej grupy wolontariuszy wyjeżdżających z Polski do Niemiec oraz tych przyjeżdżających nad Wisłę zza zachodniej granicy (realizacją tej drugiej części badań zajmuje się partner niemiecki). W dalszej kolejności, po kilku miesiącach pobytu poszczególnych osób na wolontariacie (a nawet pod jego koniec) przeprowadzone zostaną wywiady pogłębione z wybranymi wolontariuszami, którzy wcześniej wzięli udział w badaniu ilościowym. Całe

badanie podsumujemy publikacją oraz spotkaniami dla organizacji zajmujących się wolontariatem polsko-niemieckim, które odbędą się w Polsce i w Niemczech. Materiał zgromadzony podczas tych działań pozwoli sformułować rekomendacje dla praktyków i decydentów, tworzących podstawy wymian wolontariackich.

Okres realizacji: sierpień 2012 – grudzień 2013

Źródło finansowania: Polsko-Niemiecka Fundacja na rzecz Nauki, Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej

Dialog obywatelski i partycypacja

„Decydujmy razem. Wzmocnienie mechanizmów partycypacyjnych w kreowaniu i wdrażaniu polityk publicznych oraz podejmowaniu decyzji publicznych”

Kierownik projektu: Paulina Sobiesiak-Penszko

Zespół ekspertów: dr Anna Olech, dr Tomasz Kaźmierczak, dr Katarzyna Dzieniszewska-Naroska, Michał Kotnarowski, dr hab. Piotr Matczak, dr Arkadiusz Peisert, dr Monika Figiel, dr Ewa Bacia, Katarzyna Górniak, dr Anna Krajewska, dr Grzegorz Makowski

Celem projektu jest wypracowanie mechanizmów wspierania partycypacji publicznej, tj. aktywnego udziału obywateli w podejmowaniu decyzji publicznych. Przedsięwzięcie ma charakter badawczo-wdrożeniowy. Realizuje je konsorcjum sześciu organizacji, których liderem jest Ministerstwo Rozwoju Regionalnego. Główne zadania ISP to zbudowanie narzędzia do pomiaru partycypacji w społecznościach lokalnych, przeprowadzenie diagnozy stanu partycypacji w Polsce, a także prowadzenie monitoringu prawa na poziomie lokalnym. W 2012 roku kontynuowaliśmy prace nad zwiększaniem udziału obywateli w procesach decyzyjnych na poziomie lokalnym. Kolejny rok prowadziliśmy monitoring uwarunkowań prawnych, mogących mieć wpływ na takie uczestnictwo. Opublikowaliśmy *Bilans wydarzeń prawnych*, mających wpływ na poziom partycypacji publicznej w 2011 roku. Na podstawie analizy wyników badań ilościowych wydaliśmy pierwszy tom publikacji poświęconej diagnozie stanu partycypacji publicznej w Polsce, opublikowaliśmy infografiki ilustrujące najważniejsze wyniki badań oraz dwa numery policy brief. Przeprowadziliśmy również drugą turę badań nad metodami podnoszenia poziomu partycypacji. Prowadziliśmy prace nad elektroniczną wersją narzędzia do pomiaru partycypacji – Licznikiem partycypacji, pozwalającym na samodzielny pomiar stanu partycypacji i jej zmian w każdej gminie oraz rozpoczęliśmy prace nad stworzeniem zrębów systemu wspierania partycypacji publicznej w Polsce.

Okres realizacji: listopad 2009 – czerwiec 2014

Źródło finansowania: Priorytet V Program Operacyjny Kapitał Ludzki, Dobre rządzenie, Działanie 5.3 Wsparcie na rzecz realizacji Strategii Lizboński

„Partycypacja publiczna i zaangażowanie obywatelskie – odpowiedzi na deficyt demokracji w Europie i Ameryce Łacińskiej”

Kierownik projektu: dr Jacek Kucharczyk

Koordynator projektu: Katarzyna Renaud

Ekspertki: Aleksandra Niżyńska, Anna Jezierska

Instytut Spraw Publicznych nawiązał współpracę z Centro de Estudio Enzo Faletto and Global Consortium on Security Transformation Uniwersytetu w Santiago de Chile, której celem jest porównanie przejawów deficytu demokracji w Ameryce Łacińskiej i Europie, a szczególnie w Chile i w Polsce oraz zidentyfikowanie instrumentów, które wzmacniają poziom aktywności

obywatelskiej i przeciwdziałają problemowi. Możliwość przeprowadzenia analizy w krajach i regionach o tak różnych kontekstach społecznych i politycznych daje niepowtarzalną okazję do spojrzenia na problem deficytu demokracji z szerszej, globalnej perspektywy. Przygotujemy raport porównawczy określający determinanty deficytu demokracji w Chile (Ameryka Łacińska) i Polsce (EU), wizytę studyjną chilijskich ekspertów w Polsce i Brukseli oraz konferencję międzynarodową w Santiago de Chile. Wydane zostaną również 4 policy briefs, przygotujemy też specjalną stronę internetową, na której oprócz prac powstałych w ramach projektu umieszczane będą inne dokumenty nawiązujące do tematyki.

Okres realizacji: wrzesień 2012-grudzień 2013

Źródło finansowania: Open Society Foundations

Relacje Państwo–Kościół

„Obywatel – Religia – Państwo. Rola i miejsce kościołów i związków wyznaniowych w polskim życiu publicznym”

Kierownik projektu: dr Jacek Kucharczyk

Koordynator projektu/ekspert: Filip Pazderski

Zespół ekspertów: dr Grzegorz Makowski, dr Jarosław Zbieranek, dr Paweł Borecki, Małgorzata Druciarek, Aleksandra Niżyńska, Adam Sawicki

Projekt porusza zagadnienie relacji pomiędzy państwem a kościołami i związkami wyznaniowymi w polskiej przestrzeni publicznej. Obejmuje problem finansowania kościołów w Polsce, systemowe rozwiązania dotyczące edukacji religijnej, udział przedstawicieli kościoła w konsultowaniu polityki publicznej oraz generalnie jego obecność w życiu publicznym – zarówno pod względem norm konstytucyjnych, jak i praktyki. Szczególnie ważnym zagadnieniem będzie analiza przyjętego w Polsce modelu nauczania religii, jego wpływu na kształtowanie u młodych ludzi postaw obywatelskich i ich nastawienia do współpracy z innymi członkami społeczeństwa. Drugi interesujący nas temat to finansowanie kościołów, w tym dyskutowane od jakiegoś czasu przez stronę rządową oraz przedstawicieli kościoła katolickiego zastąpienie dotychczasowego funduszu kościelnego odpisem podatkowym. Analiza obu zagadnień uwzględni także porównanie sytuacji w Polsce z różnymi rozwiązaniami systemowymi stosowanymi w innych krajach europejskich. Ekspertyzy pogłębimy o wyniki sondażowych badań opinii publicznej, pokazujących stosunek Polaków do wybranych wątków relacji między państwem a kościołem. Przeprowadzimy też spotkania dyskusyjne w wybranych szkołach z nauczycielami, uczniami i ich rodzicami na temat obecnej sytuacji dotyczącej nauczania religii. Przygotujemy też poradnik i scenariusze lekcji pokazujące, jak dyskutować z uczniami na tematy związane z relacjami państwa i kościoła w przestrzeni publicznej.

Okres realizacji: wrzesień 2012 – wrzesień 2013

Źródło finansowania: Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe

Program Prawa i Instytucji Demokratycznych

Wybory w demokratycznym państwie

„Increasing Women’s Political Participation: The Impact of the Legal Quota in Poland”

Koordynator projektu: Marcin Waszak

Ekspert projektu: prof. Małgorzata Fuszara

W ramach projektu wydany został raport w języku polskim i angielskim *Kobiety na polskiej scenie politycznej*. W raporcie przeanalizowano wpływ wprowadzenia mechanizmu kwotowego na udział kobiet w polskim życiu politycznym. Kluczową częścią raportu są rekomendacje dotyczące dalszych działań wyrównujących szanse kobiet i mężczyzn w polityce.

Okres realizacji: październik 2011 – styczeń 2012

Źródło finansowania: OBWE

„Kobiety na listach wyborczych”

Kierownik projektu: prof. Małgorzata Fuszara

Analitik: dr Jarosław Zbieranek

Koordynatorki projektu/analitik: Małgorzata Druciarek, Aleksandra Niżyńska

Projektem „Kobiety na listach wyborczych” ISP włączył się do debaty publicznej na temat udziału kobiet w polskiej polityce. Na podstawie przeprowadzonych w ciągu dwóch lat badań przygotowaliśmy konkretne propozycje zmian prawnych umożliwiających szerszy dostęp kobiet do biernego prawa wyborczego. ISP przeprowadził badania obecności kobiet na listach w wyborach samorządowych i zaprezentował wyniki na seminarium zorganizowanym na tydzień przed wyborami, w listopadzie 2010 roku. Następnie zbadaliśmy proces wyłaniania kandydatek oraz przebieg kampanii wyborczej do Sejmu i Senatu w 2011 roku. Oceniliśmy szanse i zagrożenia obecności kobiet w polityce, a także określiliśmy, jak dalece wprowadzenie 35% kwot dla kobiet i mężczyzn na listach wyborczych wpłynęło na skład organów władzy pod względem równości płci. Przy okazji wyborów parlamentarnych prowadziliśmy systematyczny monitoring list wyborczych z perspektywy płci osób ubiegających się o mandat poselski. Projekt realizowany był w partnerstwie z Kongresem Kobiet. W ramach projektu ukazał się raport „Kobiety, wybory, polityka” oraz seria rekomendacji dotyczących zwiększania udziału kobiet w życiu politycznym w trzech wersjach językowych: polskim, angielskim i rosyjskim.

Okres realizacji: styczeń 2011 – grudzień 2012

Źródło finansowania: Open Society Foundations

„Forum Aktywny Obywatel” – komponent Programu „Obywatel i Prawo VI” i „Obywatel i Prawo VII” PAFW

Przewodniczący Forum: dr Jacek Kucharczyk

Członek Forum: dr Jarosław Zbieranek

Sekretarz Forum: Małgorzata Druciarek

Forum stanowi rodzaj think tanku, w ramach którego spotykają się przedstawiciele organizacji pozarządowych oraz naukowcy i eksperci zainteresowani problematyką aktywizacji obywatelskiej. W edycji 2012 kontynuowaliśmy badania nad e-Demokracją i e-Partycypacją – mechanizmami angażowania obywateli do udziału w debacie publicznej oraz podejmowania decyzji z pomocą nowoczesnych technologii informacji i komunikacji. Opracowano ekspertyzę zawierającą wszechstronną analizę regulacji prawnych aspektów kampanii wyborczej prowadzonej przez kandydatów w Internecie i propozycje zmian w tym zakresie. Ważnym elementem prac Forum była ocena zmian w trybie głosowania, jakie nastąpiły dzięki uchwaleniu Kodeksu Wyborczego, a także kontynuowanie prac nad kolejnymi ułatwieniami dla szerokiej partycypacji wyborczej. Tematyka ułatwień instytucjonalnych w wyborach została ujęta w czterech ekspertyzach i raporcie *Wyborca 2.0. Młode pokolenie wobec procedur demokratycznych*, gdzie zaprezentowano wyniki badań dotyczących podejścia młodych Polaków do demokracji i polityki. Od połowy 2012 roku działania Forum koncentrują się wokół tematyki podnoszenia wiedzy obywateli o organach samorządowych – ich strukturze, kompetencjach i działalności. Celem będzie wypracowanie rekomendacji dotyczących działań, jakie różne podmioty (organy państwowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, media) powinny podjąć przed wyborami samorządowymi.

Okres realizacji: styczeń 2011 – czerwiec 2012; lipiec 2012 – grudzień 2013

Źródła finansowania: Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności

„Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego”

Koordynator projektu: Jarosław Zbieranek

W ramach projektu przygotowano ekspertyzę, w której zanalizowano obecnie funkcjonującą ordynację wyborczą do Parlamentu Europejskiego oraz wypracowano rekomendacje zmian. Publikacja została przygotowana na zlecenie Europejskiej Partii Ludowej.

Okres realizacji: wrzesień – grudzień 2012

Źródło finansowania: Europejska Partia Ludowa

Przeciwdziałanie korupcji

„Evidence Based Action Against Corruption: The European Integrity Systems Project”

Koordynator projektu: Aleksandra Kobylińska

Ekspert: dr Grzegorz Makowski

Transparency International przeprowadza w 26 państwach europejskich kompleksową diagnozę istniejących systemów przeciwdziałania korupcji. W ramach badania ISP prowadził monitoring i przygotował raport na temat mechanizmów przeciwdziałania korupcji w Polsce. Korzystając z opracowanej przez TI innowacyjnej metodologii *National Integrity System*, badacze Instytutu Spraw Publicznych zbadali 13 obszarów życia publicznego pod kątem ich autonomii, przejrzystości i roli w systemie przeciwdziałania korupcji – m.in. władzę ustawodawczą, wykonawczą, sądownictwo, CBA, NIK, biznes i media. Na każdym etapie w realizację projektu zaangażowane były różne grupy interesariuszy. W procesie recenzowania raportu uczestniczył powołany przy projekcie Zespół Doradców, grupa ekspertów reprezentujących różne obszary życia publicznego, oraz uczestnicy zorganizowanego w ramach projektu Warsztatu

Antykorupcyjnego. Wnioski z analiz oraz opracowane przez badaczy rekomendacje były w 2012 roku promowane w ramach cyklu konferencji i seminariów.

Okres realizacji: październik 2010 – październik 2012

Źródło finansowania: Komisja Europejska

„Visegrad Integrity System”

Koordynator projektu: Aleksandra Kobylińska

Ekspert: dr Grzegorz Makowski

Projekt jest rozszerzeniem badań systemów korupcji, które podjęliśmy z oddziałami Transparency International. Dzięki wsparciu Międzynarodowego Funduszu Wyszehradzkiego wydaliśmy publikację na temat mechanizmów przeciwdziałania korupcji w Polsce oraz zorganizowaliśmy konferencję. W przygotowaniu jest studium systemów antykorupcyjnych w krajach Wyszehradzkich.

Okres realizacji: październik 2011 – wrzesień 2012

Źródło finansowania: Międzynarodowy Fundusz Wyszehradzki

„System przeciwdziałania korupcji w Polsce”

Koordynator projektu: Aleksandra Kobylińska

Asystent: Marek Solon-Lipiński

Ekspert: dr Grzegorz Makowski

Obok Międzynarodowego Funduszu Wyszehradzkiego działania podjęte w ramach projektu Transparency International wsparła też Fundacja im. Friedricha Eberta. W ramach projektu przeprowadziliśmy prace redakcyjne i wydawnicze nad raportem na temat stanu przeciwdziałania korupcji w Polsce, a także warsztat „Jaka polityka antykorupcyjna? System przeciwdziałania korupcji w Polsce”, na którym grono przedstawicieli różnych instytucji życia publicznego dyskutowało o wstępnych wynikach analiz ISP dotyczących stanu polityki antykorupcyjnej w Polsce oraz wypracowywało rekomendacje jak zwiększyć przejrzystość procesu legislacyjnego, skuteczność działań organów ścigania i CBA oraz jak włączyć trzeci sektor w walkę z korupcją.

Okres realizacji: październik 2011 – wrzesień 2012

Źródło finansowania: Fundacja im. Friedricha Eberta

System partyjny

„Internet w wyborach parlamentarnych 2011”

Koordynator projektu: Marcin Waszak

Projekt został oparty o badania aktywności przedwyborczej kandydatów do Sejmu i Senatu w Internecie przed wyborami w 2011 roku. Zespół badawczy, zbierając, przetwarzając i analizując treści umieszczane przez polityków w sieci w ramach prowadzonej kampanii wyborczej, ocenił umiejętność posługiwania się narzędziami internetowymi w komunikacji z wyborcami. Na podstawie badań opinii publicznej przeanalizowano także sposób korzystania z mediów przez osoby głosujące i niegłosujące w wyborach oraz zależność między

wykorzystaniem Internetu a aktywizacją wyborczą. Wnioski dotyczące różnic między sposobem wykorzystywania Internetu przez wyborców i polityków i rekomendacje w kierunku lepszego zagospodarowania potencjału Internetu w komunikacji politycznej zostały przedyskutowane na konferencji z udziałem polityków, dziennikarzy i ekspertów. Konferencję można było też obejrzeć na żywo i zadawać na niej pytania dzięki transmisji on-line.

Okres realizacji: październik 2011 – luty 2012

Źródło finansowania: Fundacja Eberta

„O demokracji w polskich partiach politycznych”

Kierownik Projektu: Jarosław Zbieranek

Koordynator projektu: Marcin Waszak/Marek Solon-Lipiński

ISP kontynuował działania poświęcone demokracji wewnątrzpartyjnej. Opublikowaliśmy raport *Mechanizmy demokratyczne wewnątrz partii politycznych w Polsce*. Na zlecenie ISP, CBOS spytał też Polaków o opinie na temat demokracji wewnątrzpartyjnej i stopnia demokratyzacji głównych polskich partii. Projekt podsumowaliśmy na konferencji w siedzibie Sejmu RP. Wyniki badań CBOS-u wraz z ich analizą opublikowano w publikacji *Mechanizmy demokratyczne w polskich partiach politycznych. Opinie i rekomendacje*, w której zawarto też sprawozdanie z konferencji z komentarzami ekspertów.

Okres realizacji: październik 2011 – kwiecień 2012

Źródło finansowania: Fundacja Adenauera

„' Alternative politics'? The rise of new political formations in Central Europe: reasons, factors, consequences”

Koordynator projektu: Marcin Waszak

Eksperci projektu: Marcin Waszak, Marta Gałązka

ISP we współpracy ze słowackimi, czeskimi i węgierskimi ekspertami badał alternatywne ruchy i partie polityczne, wyrosłe w ostatnim czasie w krajach Europy Środkowo-Wschodniej. Ekspert Instytutu podczas konferencji zorganizowanej w Bratysławie przez słowacki think tank Institute for Public Affairs przeanalizował przypadek Ruchu Palikota. Wydano anglojęzyczną publikację poświęconą zagadnieniu alternatywnych bytów politycznych, zawierającej rozdział autorstwa ekspertów ISP.

Okres realizacji: wrzesień 2012 – kwiecień 2013

Źródło finansowania: The International Visegrad Fund

Równość płci

„Partnerstwo – równe szanse dla kobiet i mężczyzn”

Kierownik projektu: dr Jacek Kucharczyk

Koordynatorki projektu/ badaczki: Małgorzata Druciarek, Aleksandra Niżyńska

Projekt miał na celu promowanie równości płci w naszym kraju. Chcieliśmy zwrócić uwagę na to, w jaki sposób podział ról i obowiązków w życiu rodzinnym przekłada się na życie zawodowe oraz na uczestnictwo w życiu publicznym kobiet i mężczyzn. Analizowaliśmy rolę,

jakie odgrywają dziś kobiety i mężczyźni w różnych sferach życia społecznego – w rodzinie, w polityce, na rynku pracy, w polityce, mediach i organizacjach pozarządowych, a następnie wykorzystując polskie i zagraniczne doświadczenia, przygotowujemy rekomendacje na temat sposobów godzenia ról rodzinnych i zawodowych. Z kampanią staraliśmy się dotrzeć do jak największej grupy odbiorców, wykorzystywaliśmy nowe w działaniach Instytutu, środki przekazu: krótkie klipy internetowe, filmy dokumentalne, książeczki dla dzieci, infografiki, konkursy.

Okres realizacji: lipiec 2011 – wrzesień 2012

Źródło finansowania: Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe

„Kobiety w procesie wyborczym”

Kierownik projektu: dr Jacek Kucharczyk

Koordynatorki projektu/ badaczki: Małgorzata Druciarek, Aleksandra Niżyńska

W ramach projektu zorganizowaliśmy międzynarodową konferencję „Kwoty, kobiety, polityka” we współpracy z Organizacją Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie. W konferencji udział wzięła prof. Joni Lovenduski, światowej sławy ekspertka zajmująca się partycypacją wyborczą kobiet. Konferencja była podzielona na dwa panele. W pierwszym Kirsten van der Leest, Joni Lovenduski oraz Małgorzata Fuszara prezentowały wyniki badań, a także rekomendacje dotyczące zwiększenia udziału kobiet w życiu politycznym. Drugi panel miał charakter praktyczny. Wzięły w nim udział polskie polityczki z różnych partii: Anna Grodzka (Ruch Palikota), Bożena Szydłowska (PO), Agnieszka Kozłowska-Rajewicz (Pełnomocniczka Rządu ds. Równego Traktowania), Beata Szydło (PiS) oraz Stanisława Prządka (SLD). Dyskusję moderowała dziennikarka TVN 24 i radia PiN – Olga Kozierowska. W konferencji wzięło udział ponad 160 gości.

Okres realizacji: marzec 2012 – kwiecień 2012

Źródło finansowania: Sekretarz Stanu ds. Zagranicznych i Brytyjskiej Wspólnoty Narodów

„More women on the labour market – Nordic Experience, Polish Challenge and European Dimension”

Kierownik projektu: dr Jacek Kucharczyk

Koordynatorki projektu/ badaczki: Małgorzata Druciarek, Aleksandra Niżyńska

ISP zorganizował międzynarodową konferencję „More women on the labour market – Nordic Experience, Polish Challenge and European Dimension” w siedzibie Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Warszawie. We współpracy z Ambasadami Danii, Finlandii, Norwegii i Szwecji w Polsce oraz przy wsparciu Komisji Europejskiej udało nam się zorganizować prestiżowe wydarzenie. Konferencja była podzielona na dwa panele. W pierwszym Ministra Agnieszka Kozłowska-Rajewicz oraz przedstawiciel Komisji Europejskiej mówili o obecności kobiet w organach decyzyjnych dużych spółek oraz o dyrektywie Viviane Reding wprowadzającej kwoty płci w zarządach spółek publicznych. Następnie Arni Hole z Ministerstwa Dzieci, Równości i Inkluzji Społecznej Norwegii, Alina Lempa z IQS Group oraz Anna Karaszewska z Ingeus dyskutowały na temat możliwości wprowadzenia rozwiązań kwotowych w Polsce. Szczególnie cenne były doświadczenia Norwegii, która w 2003 wprowadziła ten mechanizm do swojego prawa spółek. Drugi panel poświęcony był godzeniu życia zawodowego i rodzinnego. Agnete Andersen z duńskiego Ministerstwa, badaczka Johanna Lammi-Taskula z Helsinek oraz Amelie von Zweigbergk, sekretarz stanu w szwedzkim Ministerstwie Edukacji i Badań przedstawiły, w jaki sposób kraje skandynawskie promują *work-life balance*.

Z perspektywy pracodawców rozwiązania te skomentowała Małgorzata Rusewicz, długoletnia ekspertka PKPP Lewiatan.

Okres realizacji: kwiecień 2012

Źródło finansowania: Ambasada Norwegii

Dostęp obywateli do pomocy prawnej

„Rada Ekspertów” – komponent Programu „Obywatel i Prawo VI” i „Obywatel i Prawo VII” PAFW

Wiceprzewodniczący Rady Ekspertów: dr Jarosław Zbieranek

Członkowie Rady Ekspertów: dr Jacek Kucharczyk, Agata Winiarska

Sekretarz Rady Ekspertów: Małgorzata Druciarek

Rada Ekspertów jest niezależnym ciałem opiniotwórczym, w skład którego wchodzi specjaliści i autorytety z obszaru prawa i socjologii prawa, zainteresowani zagadnieniem poszerzania publicznego dostępu do pomocy prawnej. W 2012 w ramach działań Rady zorganizowaliśmy seminaria na temat nowych mechanizmów dochodzenia przez obywateli swoich praw (prawo do petycji), pomocy prawnej świadczonej obywatelom przez państwo, reformy wymiaru sprawiedliwości (reforma zawodów prawniczych), informacji prawnej z wykorzystaniem nowoczesnych narzędzi internetowych. Ponadto poruszaliśmy na forum debaty publicznej (konferencje, ekspertyzy, badania) tematy mediacji, opodatkowania porad prawnych udzielanych pro bono, edukacji prawnej i obywatelskiej. W 2013 roku będziemy kontynuować tematykę: wykorzystania nowych technologii w świadczeniu porad prawnych i obywatelskich, edukacji prawnej, pozwów zbiorowych oraz alternatywnych sposobów rozwiązywania sporów.

Okres realizacji: styczeń 2011– czerwiec 2012; lipiec 2012 – grudzień 2013

Źródło finansowania: Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności

„Konkurs grantowy dla poradniczych organizacji pozarządowych” – komponent Programu „Obywatel i Prawo VI” i „Obywatel i Prawo VII” PAFW

Koordynator projektu: Agata Winiarska

W ramach konkursu grantowego dla organizacji poradniczych ocenie poddano 102 wnioski. Komisja konkursowa wybrała projekty 18 organizacji, które dofinansowane zostaną łączną kwotą 592 tys. zł. Dzięki środkom programu możliwe jest udostępnianie pomocy prawnej osobom w trudnej sytuacji życiowej i materialnej przez organizacje pozarządowe. W VII edycji program wspiera przede wszystkim organizacje udzielające porad specjalistycznych, dotyczących wybranych problemów prawnych lub problemów określonych grup obywateli, o utrudnionym dostępie do poradnictwa, np. kobiet, więźniów, rodzin adopcyjnych, uchodźców, pacjentów, osób niepełnosprawnych.

Okres realizacji: styczeń 2011 – czerwiec 2012; lipiec 2012 –grudzień 2013

Źródło finansowania: Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności

„Platforma Współpracy Organizacji Poradniczych” – komponent Programu „Obywatel i Prawo VII” PAFW

Koordynator projektu: Agata Winiarska
Ekspert: Tomasz Schimanek

Platforma Współpracy Organizacji Poradniczych (PWOP) ma wypracować i przedstawić rządowi i samorządom regionalnym propozycje wsparcia rozwoju bezpłatnego poradnictwa prawnego i obywatelskiego w kolejnym okresie programowania funduszy Unii Europejskiej na lata 2014-2020. Platforma rozpoczęła swoje prace na jesieni 2012 roku. Przystąpiło do niej ponad 30 organizacji udzielających bezpłatnych porad prawnych na terenie całego kraju. Wspólnie określiły one obecny stan bezpłatnego poradnictwa prawnego w Polsce i jego potrzeby. Następnie sformułowano listę postulatów wsparcia bezpłatnego poradnictwa prawnego i obywatelskiego w nowej perspektywie finansowej i przekazano Ministerstwu Rozwoju Regionalnego oraz marszałkom województw. W 2013 PWOP we współpracy z przedstawicielami Ministerstw Pracy i Polityki Społecznej oraz Rozwoju Regionalnego dyskutować będzie o konkretnych rozwiązaniach, które zostaną wzięte pod uwagę przez rząd przy programowaniu unijnych funduszy.

Okres realizacji: lipiec 2012 – grudzień 2013
Źródło finansowania: Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności

„Opracowanie kompleksowych i trwałych mechanizmów wsparcia dla poradnictwa prawnego i obywatelskiego w Polsce”

Koordynator projektu: Agata Winiarska/Marcin Waszak

Projekt ma charakter systemowy i partnerski, realizowany jest we współpracy z Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej, Instytutem Prawa i Społeczeństwa, Fundacją Uniwersyteckich Poradni Prawnych i Związkiem Biur Porad Obywatelskich. W 2012 roku ISP przygotował i przeprowadził ogólnopolskie badania (ilościowe i jakościowe) poradnictwa prawnego i obywatelskiego w trzech segmentach: usługodawców, beneficjentów i potencjalnych beneficjentów oraz instytucji wspierających poradnictwo. Rezultatem projektu ma być wypracowanie propozycji modelu powszechnie dostępnego, bezpłatnego systemu poradnictwa prawnego i obywatelskiego.

Okres realizacji: marzec 2012 – lipiec 2014
Źródło finansowania: Europejski Fundusz Społeczny Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki

Program Polityki Migracyjnej

Dyskryminacja Cudzoziemców

„Różni, ale równi – badania nad równym traktowaniem cudzoziemców w Polsce”

Koordynator: Maryla Koss-Goryszewska
Eksperci: dr Kinga Wysieńska

W Polsce brakuje badań socjologicznych, które w sposób kompleksowy opisywałyby zagadnienie integracji i dyskryminacji cudzoziemców. Jednocześnie należy podkreślić, iż integracja i dyskryminacja to dwa wzajemnie na siebie oddziałujące zjawiska. Projekt ma służyć wypracowaniu podstaw skutecznej integracji poprzez zdiagnozowanie problemów, przed jakimi stają obcokrajowcy pochodzący z państw trzecich w Polsce (w tym dyskryminacji) oraz przedstawienie rekomendacji zmierzających do obniżenia napięć pojawiających się na drodze integracji z polskim społeczeństwem. W minionym roku zrealizowaliśmy między innymi szkolenie dla specjalistów ds. rekrutacji z dziedziny przeciwdziałania dyskryminacji w zatrudnieniu, wizyty studyjne do państw UE, które posiadają bogate doświadczenie w integracji migrantów i badaniu ich równego traktowania oraz tzw. testy dyskryminacyjne – badanie eksperymentalne rynku pracy pod kątem równego traktowania cudzoziemców i Polaków ubiegających się o to samo stanowisko.

Okres realizacji: styczeń 2011 – grudzień 2013

Źródła finansowania: Europejski Fundusz na Rzecz Integracji Obywateli Państw Trzecich oraz budżet państwa

„Różni, ale równi – badania nad równym traktowaniem cudzoziemców ze szczególnym uwzględnieniem m.st. Warszawy”

Koordynator: Maryla Koss-Goryszewska

Eksperti: dr Kinga Wysieńska

Projekt jest jednym z komponentów wymienionego wcześniej projektu „Różni, ale równi – badania nad równym traktowaniem cudzoziemców w Polsce”. Skoncentrowany jest na przeprowadzaniu testów dyskryminacyjnych na terenie Miasta Stołecznego Warszawy. Warszawa jest w Polsce miejscem szczególnym. Przyjeżdża tu i osiedla się największa liczba cudzoziemców – osób, które otrzymały którąś z form ochrony międzynarodowej i migrantów ekonomicznych. Tu też najwięcej cudzoziemców poszukuje pracy. Z tego też względu to właśnie Warszawa została wybrana jako miasto, na który położony został nacisk na badanie nierówności na rynku pracy.

Okres realizacji: lipiec 2012 – grudzień 2012

Źródła finansowania: Miasto Stołeczne Warszawa

„Opracowanie i wydanie informatora na temat równości w dostępie mieszkańców Warszawy do dóbr i usług”

Koordynator: Justyna Segeš Frelak, Maryla Koss-Goryszewska

Eksperti: Karolina Kędziora, Katarzyna Kubin, Katarzyna Wencel, dr Kinga Wysieńska

We współpracy ze Stowarzyszeniem Interwencji Prawnej, Polskim Towarzystwem Prawa Antydyskryminacyjnego oraz Fundacją na rzecz Różnorodności Społecznej, Instytut Spraw Publicznych podjął inicjatywę stworzenia informatora *Inspiratora równościowego*, który w jasny i przystępny sposób prezentuje problem zjawiska dyskryminacji i sposobów jego przeciwdziałania. Podręcznik opiera się na bogatym doświadczeniu ISP zdobytym w wyniku prowadzenia badań nad zagadnieniem równego traktowania oraz zarządzania różnorodnością. Bezpośrednią grupą docelową są mieszkańcy Warszawy, którzy w swojej pracy (branża hotelarska, rozrywkowa, gastronomiczna, kulturalna) mają bezpośredni kontakt z osobami narażonymi na nierówne traktowanie oraz osoby należące do grup o szczególnym narażeniu na zachowania dyskryminacyjne (kobiety, osoby starsze, cudzoziemcy, niepełnosprawni, wyznawcy różnych religii).

Okres realizacji: sierpień 2012 – grudzień 2012
Źródła finansowania: Miasto Stołeczne Warszawa

„RED – Sieć na rzecz zwalczania rasizmu, ksenofobii i nietolerancji”

Koordynator: Justyna Segeš Frelak, Maryla Koss-Goryszewska
Eksperti: Agnieszka Mikulska, Katarzyna Wencel

RED to międzynarodowa sieć organizacji badawczych i pozarządowych z kilkunastu państw członkowskich UE, która działa na rzecz zwalczania rasizmu, ksenofobii i nietolerancji. Planowane jest stworzenie bazy informacyjnej i monitoringu zjawisk o charakterze dyskryminacyjnym, jak również promowanie i rozpowszechnianie wiedzy na ten temat. Na stronie internetowej sieci został zamieszczony „atlas dyskryminacji”, w którym znajdują się aktualne i przedstawione w przystępny sposób informacje dotyczące rasizmu i zachowań o charakterze dyskryminacyjnym w Europie. RED ma charakter organizacji strażniczej stanowiącej rzetelne źródło informacji na temat problematyki rasizmu, dyskryminacji oraz nietolerancji w krajach członkowskich Unii Europejskiej.

Okres realizacji: luty 2011 - grudzień 2012
Źródła finansowania: Komisja Europejska

Integracja cudzoziemców

„Psychoedukacja i wiedza obywatelska drogą do integracji”

Koordynator: Karolina Grot

ISP organizuje warsztaty dla migrantów przymusowych (szkolenia integracyjne oraz z wiedzy prawnej i obywatelskiej) i pracowników różnych instytucji pracujących z cudzoziemcami, w tym np. dla przedstawicieli organizacji pozarządowych, pracowników oświaty i prawników. Na podstawie doświadczeń i wiedzy zdobytej w trakcie prowadzenia warsztatów wypracowano nowatorską metodologię pracy z migrantami przymusowymi, która została opublikowana w podręczniku dla trenerów. W 2012 roku w warsztatach wzięło udział 38 Polaków i 104 cudzoziemców.

Okres realizacji: październik 2010 – grudzień 2012
Źródła finansowania: Europejski Fundusz na Rzecz Uchodźców oraz budżet państwa

„Integracja poprzez edukację. Psychologiczne i prawne wsparcie cudzoziemców w Polsce”

Koordynator: Karolina Grot

Projekt powstał w oparciu o doświadczenia zdobyte podczas szkoleń i warsztatów ISP skierowanych do osób, które uzyskały w Polsce jedną z form ochrony międzynarodowej oraz do osób pracujących z migrantami przymusowymi. W 2012 roku w warsztatach wzięło udział 20 Polaków i 90 cudzoziemców. Poza trzema cyklami warsztatów (warsztaty integracyjne dla migrantek przymusowych, warsztaty z zakresu wiedzy prawnej i obywatelskiej dla migrantek i migrantów przymusowych oraz szkolenia z zakresu mediacji i rozwiązywania konfliktów dla

Polaków pracujących z cudzoziemcami), w ramach projektu zostanie wyprodukowany spot z okazji Międzynarodowego Dnia Uchodźcy w czerwcu 2013 roku.

Okres realizacji: lipiec 2012 – lipiec 2014

Źródła finansowania: Europejski Fundusz na Rzecz Uchodźców oraz budżet państwa

„Polskie Forum Integracyjne II”

Koordynator: Justyna Segeš Frelak, Karolina Grot

„Polskie Forum Integracyjne II” to kontynuacja „Polskiego Forum Integracyjnego” prowadzonego przez ISP od lipca 2009 do listopada 2010 roku. Podobnie, jak w pierwszej edycji, w ramach PFI II prowadzona jest platforma dialogu w dziedzinie integracji obywateli państw trzecich, organizowane są seminaria i spotkania z udziałem ekspertów, praktyków z Polski i krajów UE. Analizy oraz spotkania w ramach Forum dotyczyły dostępu do opieki zdrowotnej, obywatelstwa w krajach UE, sposobu prezentowania problematyki imigrantów i integracji w mediach, regulacji nielegalnych migrantów.

Okres realizacji: październik 2010 – luty 2013

Źródła finansowania: Europejski Fundusz na rzecz Integracji Obywateli Państw Trzecich oraz budżet państwa

„Badania integracji społeczności azjatyckich w Polsce”

Koordynator: Justyna Segeš Frelak

W Polsce brakuje aktualnych badań i opracowań na temat sytuacji i problemów migrantów pochodzących z krajów Azji Dalekowschodniej (Wietnam, Chiny). W 2012 roku zakończyliśmy badania tych grup i polskich społeczności, w których funkcjonują. Staraliśmy się poznać strategię migracyjną i integracyjną Wietnamczyków i Chińczyków w kontekście zmieniających się uwarunkowań gospodarczych (malejącej opłacalności handlu tanimi tekstyliami w przypadku Wietnamczyków) i brakiem wykształconych sieci migracyjnych (w przypadku Chińczyków). Dzięki badaniom społeczności polskiej zdiagnozowaliśmy kontekst, w jakim dochodzi do interakcji i transakcji polsko-chińskich i polsko-wietnamskich. Podsumowaniem projektu była publikacja książkowa oraz seminarium w kwietniu 2012 roku.

Okres realizacji: październik 2010 – kwiecień 2013

Źródła finansowania: Europejski Fundusz na Rzecz Integracji Obywateli Państw Trzecich oraz budżet państwa

„Prawnicy na rzecz uchodźców V”

Koordynator: Justyna Segeš Frelak

W ramach projektu udzielane były informacje, pomoc prawna, socjalna, doradcza i językowa osobom, które ubiegają się o nadanie statusu uchodźcy lub uzyskały w Polsce jedną z form ochrony międzynarodowej. Projekt, którego ISP jest liderem, realizowany jest we współpracy z Kliniką Prawa UW (Wydział Prawa i Administracji UW), Helsińską Fundacją Praw Człowieka, Stowarzyszeniem Interwencji Prawnej oraz Fundacją Polskie Forum Migracyjne. W ramach tej samej inicjatywy zostało zrealizowane przekrojowe badanie ilościowe wśród 300 osób przebywających w ośrodkach dla uchodźców oraz beneficjentów pomocy integracyjnej.

Okres realizacji: styczeń 2012 – grudzień 2014

Źródła finansowania: Europejski Fundusz Uchodźczy oraz budżet państwa

„Tygiel kulturowy czy getta narodowościowe? – wzory integracji i wzajemne relacje imigrantów z Azji i Bliskiego Wschodu w Polsce”

Koordynator: Justyna Segeš Frelak

Badaliśmy różne ścieżki integracji migrantów pochodzących z Azji i Bliskiego Wschodu (m.in. Armenii, Nepalu, Syrii, Turcji, Indii) oraz wzajemne relacje pomiędzy cudzoziemcami z tych regionów. Na podstawie badań opracujemy narzędzia służące lepszej integracji obywateli państw trzecich z Azji i Bliskiego Wschodu.

Okres realizacji: czerwiec 2011 – kwiecień 2013

Źródła finansowania: Europejski Fundusz na Rzecz Integracji Obywateli Państw Trzecich oraz budżet państwa

„Mój dom – Twój dom? Badanie zagrożeń w integracji cudzoziemców w Polsce”

Koordynator: Justyna Segeš Frelak

Projekt skupia się na zdiagnozowaniu podstawowych problemów, przed jakimi stoją migranci w naszym kraju, a które skutecznie utrudniają ich integrację ze społeczeństwem polskim: segregacji i dyskryminacji migrantów na rynku mieszkaniowym. W 2012 roku analizie poddaliśmy sytuację mieszkaniową migrantów w Unii Europejskiej pod kątem powtarzających się praktyk dyskryminacyjnych oraz przejawów ksenofobii i niechęci ze strony społeczeństwa przyjmującego, zbadaliśmy również problem bezdomności migrantów w Wielkiej Brytanii.

Okres realizacji: październik 2012 – grudzień 2014

Źródła finansowania: Europejski Fundusz na Rzecz Integracji Obywateli Państw Trzecich oraz budżet państwa

„Badanie zagrożeń w integracji migrantów przymusowych w Polsce”

Koordynator: Justyna Segeš Frelak

Projekt zakłada odpowiednie zdiagnozowanie podstawowych problemów, przed jakimi stoją uchodźcy w naszym kraju, a które skutecznie utrudniają ich integrację ze społeczeństwem polskim: dyskryminacji na rynku mieszkaniowym migrantów przymusowych, która niejednokrotnie generuje problem bezdomności uchodźców oraz przemocy wobec kobiet-uchodźczyń. We współpracy z UNHCR po raz kolejny zbadaliśmy zjawisko bezdomności uchodźców w Warszawie, Lublinie oraz Białymstoku.

Okres realizacji: styczeń 2012 – grudzień 2013

Źródła finansowania: Europejski Fundusz Uchodźczy oraz budżet państwa

„Migranci w Europie Środkowej”

Koordynator: Karolina Grot

Międzynarodowy projekt ma na celu zbadanie, w jaki sposób dorobek prawny UE oraz pozostałe narzędzia unijne wpływają na politykę migracyjną i integracyjną (oraz ich wymiar praktyczny) w krajach wyszehradzkich. Projekt ma wzmocnić współpracę między ekspertami w dziedzinie migracji z tych krajów, jak również stworzyć przestrzeń do wypowiedzi dla samych migrantów na ważne dla nich tematy, takie jak łączenie rodzin, pozwolenie na pobyt czy podejmowanie pracy na terenie UE.

Okres realizacji: wrzesień 2012 – luty 2014

Źródło finansowania: Komisja Europejska (EACEA „Europe for Citizens”), Międzynarodowy Fundusz Wyszehradzki

Badanie zjawiska handlu ludźmi

„Zwalczanie handlu ludźmi w Unii Europejskiej: promowanie współpracy w dziedzinie prawa i ochrony ofiar”

Koordynator: Justyna Segeš Frelak, Maryla Koss-Goryszewska

Eksperci: Maryla Koss-Goryszewska

Dwuletni projekt ma na celu lepsze zrozumienie zjawiska handlu ludźmi, a także analizę istniejącego prawa krajowego, unijnego oraz międzynarodowego w tym zakresie, porównanie strategii oraz środków prawno-instytucjonalnych odnoszących się do handlu ludźmi, analizę wdrażania krajowych programów zwalczania handlu ludźmi, przeszkody uniemożliwiające skuteczne ściganie przestępstwa oraz promowanie szkoleń dla policji, sędziów i prokuratorów. W 2012 roku przeprowadzane zostało badanie prasy, krytyczna analiza literatury na temat zjawiska oraz analiza prawa i systemu instytucjonalnego pod kątem przeciwdziałania handlowi ludźmi w Polsce.

Okres realizacji: grudzień 2011 – grudzień 2013

Źródła finansowania: Komisja Europejska

Migracje Polaków

„Wizerunek Polski i Polaków w Holandii”

Koordynator: Justyna Segeš Frelak, Karolina Grot

Gdy w maju 2007 roku rynek pracy został w pełni otwarty dla Polaków, holenderskie władze spodziewały się 10-krotnie mniejszego napływu migrantów z naszego kraju. Nagły napływ naszych rodaków wywołał szereg negatywnych reakcji ze strony niektórych holenderskich polityków oraz mediów. Nie pozostało to bez wpływu na relacje między Polską a Niderlandami oraz postrzeganie naszego kraju, a przede wszystkim Polaków przez Holendrów. Dlatego też ISP przeprowadził badanie ilościowe na reprezentatywnej grupie Holendrów na temat wizerunku Polski i Polaków w Holandii. Jego wyniki zostały opublikowane w raporcie i zaprezentowane podczas seminariów zorganizowanych w Hadze i w Warszawie w grudniu 2012 roku. Projekt został zrealizowany we współpracy z Ambasadą RP w Hadze.

Okres realizacji: lipiec 2012 – grudzień 2012

Źródła finansowania: Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP

„Nowa polska migracja do Niemiec – perspektywa lokalna”

Koordynator: Justyna Segeš Frelak

Po zjednoczeniu Niemiec postępuje zjawisko wyludnienia we wschodnich landach i emigracja do zachodnich części kraju. Władze niemieckich terenów przygranicznych upatrują w polskiej migracji szansy powrotu do równowagi ekonomicznej. Celem projektu jest opisanie „nowej” migracji polskiej do Niemiec ze szczególnym uwzględnieniem wymiaru lokalnego w rejonie przygranicznym. W 2012 roku zakończone zostały badania, zebrane w publikacji książkowej i przedstawione na międzynarodowym seminarium.

Okres realizacji: czerwiec 2011 – maj 2012

Źródła finansowania: Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej

Wydarzenia

Konferencje

- „Lobbing i reprezentacja interesów w czasach kryzysu” ISP, Polska Akademia Nauk, 1 lutego
- „Politycy i wyborcy w sieci. Razem czy osobno?”, Warszawa, 29 lutego
- „Zagrożenie korupcją w Polsce – raport z monitoringu”, ISP, Fundacja im. Friedricha Eberta, Warszawa, 5 marca
- „Administracja, polityka, biznes. W poszukiwaniu rzetelnego państwa”, Warszawa, 3 kwietnia
- „Kwoty, kobiety, polityka”, ISP, Ambasada Brytyjska, OSCE, Warszawa, 17 kwietnia
- „Więcej kobiet na rynku pracy – skandynawskie doświadczenie, polskie wyzwania, europejski wymiar”, Warszawa, 20 kwietnia
- „Tolerancja – europejskie perspektywy społeczno-etyczne”, Warszawa, 23 kwietnia
- „O demokracji w polskich partiach politycznych”, Warszawa, 23 kwietnia
- „Wpływ kryzysu ekonomicznego na stosunki pracy i dialog społeczny w Polsce”, Warszawa, 26 kwietnia
- „Wsparcie społeczeństwa obywatelskiego na Ukrainie”, ISP, Democratic Initiatives Foundation, Warszawa, 24 maja
- „Ochrona interesu publicznego przed wpływem przemysłu tytoniowego”, ISP, Światowa Organizacja Zdrowia, Warszawa, 30 maja
- „Prawo dla obywatela”, konferencja podsumowująca szóstą edycję Programu „Obywatel i Prawo”, Warszawa, 5 czerwca
- „Ludzie – Historia – Polityka. Polska i Niemcy w oczach Rosjan”, Warszawa, 27 czerwca
- „Prawo petycji”, Warszawa, 27 czerwca
- Konferencja międzynarodowej sieci badawczej EMES, 5-6 października
- „Ludzie – Historia – Polityka. Polska i Niemcy w oczach Rosjan”, Moskwa, 28 listopada
- „Rola samorządów w polityce zagranicznej RP”, Warszawa, 5 grudnia
- „Polityka bez kobiet”, Warszawa, 11 grudnia

Seminaria, debaty publiczne

- „Polscy posłowie na półmetku kadencji Parlamentu Europejskiego”, ISP, Fundacja im. Friedricha Eberta, Warszawa, 16 stycznia
- „Samorządy uczniowskie” ISP, Centrum Edukacji Obywatelskiej, Warszawa, 30 stycznia
- „O bezpłatnej pomocy prawnej dla osób najuboższych”, Warszawa, 15 lutego
- „Internet w kampanii wyborczej”, Warszawa, 19 lutego
- „Na Zachodzie lepiej niż u nas w Rosji - Rosjanie o Rosji, Polsce i Niemczech”, Warszawa, 2 marca
- Seminarium eksperckie poświęcone problematyce systemu statystyki w ochronie zdrowia, Warszawa, 21 marca
- Okrągły stół na temat wizerunku Polski i Niemiec w Rosji, ISP, Fundacja Bertelsmanna, Berlin, 22 marca
- „Dyskryminacja cudzoziemców w Polsce. Monitoring i diagnoza zjawiska”, Warszawa, 27 marca
- „Jak zwiększyć zaangażowanie profesjonalistów na rzecz bibliotek i lokalnych społeczności?”, Warszawa, 4 kwietnia

- „Rola nowoczesnych technologii w poszerzaniu dostępu obywatela do prawa”, Warszawa, 12 kwietnia
- „Polscy migranci zarobkowi w Holandii”, Warszawa, 16 kwietnia
- Seminarium nt. projektu ustawy o przedsiębiorczości społecznej i przedsiębiorstwie społecznym, Warszawa, 17 kwietnia
- „Sprzedawać, gotować, budować? Plany i strategie Chińczyków i Wietnamczyków w Polsce”, Warszawa, 19 kwietnia
- Debata „Unijny budżet w czasach kryzysu”, Warszawa, 24 kwietnia
- „Polacy w Niemczech. Integracja imigrantów z perspektywy centralnej i lokalnej”, ISP, Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej, Warszawa, 25 kwietnia
- „Partycypacja publiczna, prawo i obywatel”, Warszawa, 26 kwietnia
- „Spółdzielnie socjalne – doświadczenia węgierskie i polskie”, Warszawa, 26 kwietnia
- Forum Organizacji Pacjentów Onkologicznych, „Rak – publiczny priorytet?”, ISP, Polska Organizacja Pacjentów Onkologicznych, Warszawa, 26 kwietnia
- „Dyskryminacja i wykluczenie migrantów w dyskursie publicznym i mediach”, Warszawa, 17 maja
- „Integracja a (nie)obecność migrantów w polskich mediach i polskiej sferze publicznej”, Warszawa, 18 maja
- „Co dalej z 1%?”, ISP, Forum Darczyńców, Warszawa, 21 maja
- „Deregulacja zawodów prawniczych”, Warszawa, 21 maja
- „Partnerstwo w trzecim sektorze”, Warszawa, 29 maja
- „Organizacje strażnicze. Stan obecny, wyzwania, perspektywy”, ISP, Fundacja im. Friedricha Eberta, Warszawa, 31 maja
- „Centra integracji społecznej, kluby integracji społecznej, zakłady aktywności zawodowej – standardy jakości usług”, Warszawa, 21 czerwca
- „Prawo petycji”, ISP, Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich, Senat RP, Warszawa, 27 czerwca
- Okrągły stół na temat relacji polsko-niemieckich, Warszawa, 11 lipca
- Seminarium eksperckie przedstawicieli polskich think tanków, gość specjalny – Piotr Serafin, Warszawa, 24 lipca
- „Whistleblowing. Jak chronić osoby demaskujące przekręty?”, Warszawa, 4 września
- „Polacy i Niemcy w oczach Rosjan”, Berlin, 5 września
- Debata panelowa „Wyrok Trybunału Konstytucyjnego w Karlsruhe w sprawie Paktu Fiskalnego – implikacje dla Europy, implikacje dla Polski”, Warszawa, 13 września
- Debata publiczna „Społeczeństwo obywatelskie – kapitał społeczny. Organizacje obywatelskie w Polsce. Stan obecny i wyzwania na przyszłość”, Warszawa, 26 września
- Debata „Tato bez fikcji” i premiera filmu „Chłopaki i dzieciaki”, Warszawa, 27 września
- „Stosunki polsko-niemieckie w kontekście europejskim: Realizacja Programu Współpracy w rok po jego podpisaniu”, Warszawa, 2 października
- Spotkanie eksperckie „What cross-border co-operation is needed for social enterprises development in Europe?”, Kraków, 10 października
- Sesja panelowa podczas Ogólnopolskich Spotkań Ekonomii Społecznej „Nowe możliwości wsparcia dla przedsiębiorstw społecznych w wieloletniej perspektywie finansowej UE na lata 2014-2020 – lekcje z zagranicy dotyczące wykorzystania instrumentów pożyczkowych i funduszy strukturalnych”, Warszawa, 11 października
- „Nie tylko klauzule społeczne, czyli jak zwiększyć dostęp podmiotów ekonomii społecznej do zamówień publicznych”, Warszawa, 12 października
- „Jaka polityka antykorupcyjna?”, Warszawa, 17 października
- „Wrze czy stygnie? - o temperaturze partycypacji w polskich samorządach”, Warszawa, 25 października
- „Integracja czy wykluczenie? Dostęp do obywatelstwa w Polsce i w krajach UE”, Warszawa, 30 października

- Okrągły stół „Pytania o Rosję – relacje rządzących i rządzonych”, Warszawa, 31 października
- Okrągły stół na temat możliwości wspierania ukraińskiego społeczeństwa, współorganizowany z Democratic Initiatives Foundation, Warszawa, 19 listopada
- „Wyborca 2.0”, Warszawa, 28 listopada
- „Historyczny przełom – rządzący i rządzeni w dzisiejszej Rosji”, Warszawa, 3 grudnia
- „The European Union after the series of key summits”, Warszawa, 17 grudnia
- „Magia imienia, magia firmy – dyskryminacja cudzoziemców na rynku pracy”, Warszawa, 12 grudnia
- „Wizerunek Polski i Polaków w Holandii”, Haga, 12 grudnia
- „Migranci i zdrowie: wyzwania wielokulturowości w praktyce medycznej w Polsce”, Warszawa, 18 grudnia
- „Poolse migranten – percepcja, rynek pracy, integracja”, Warszawa, 19 grudnia

Konferencje prasowe

- „Czy Polacy i Niemcy mogą mówić jednym głosem? Polacy o możliwościach współpracy polsko-niemieckiej w Unii Europejskiej”, Warszawa, 31 stycznia
- „Zagrożenie korupcją w Polsce”, Warszawa, 5 marca
- Inauguracja projektu „Opracowanie kompleksowych i trwałych mechanizmów wsparcia dla poradnictwa prawnego i obywatelskiego w Polsce”, Warszawa, 25 czerwca
- „Co Polacy wiedzą o prawie wyborczym i mechanizmach kampanii wyborczej?”, Warszawa, 22 września
- „Kobiety na listach wyborczych – wybory parlamentarne 2011”, Warszawa, 6 października
- „Różne punkty widzenia – współdecydowanie osób zagrożonych wykluczeniem”, Warszawa, 7 listopada
- „Barometr Polska-Niemcy 2012: Polacy o roli Niemiec w Europie i stosunkach polsko-niemieckich”, Warszawa, 13 listopada

Warsztaty, szkolenia, spotkania

- Spotkanie Forum „Aktywny Obywatel”, 9 lutego
- Warsztaty „Aktywne ojcostwo”, Gdańsk, 29 marca
- Szkolenie dla przedstawicieli organizacji pozarządowych z różnych miast Polski pracujących z cudzoziemcami, 8-9 maja
- Szkolenie dla specjalistów ds. rekrutacji z zakresu przeciwdziałania dyskryminacji i zarządzania różnorodnością, Warszawa, 19 czerwca
- Szkolenie dla prawników z różnych miast Polski (w tym pracowników kancelarii prawnych, absolwentów wydziałów prawa, prokuratur i innych instytucji) pracujących z cudzoziemcami, 27-28 czerwca
- Szkolenia integracyjne dla kobiet migrantek w Ośrodku dla Cudzoziemców w Dębaku, 9-10 lipca
- Warsztaty z zakresu wiedzy prawnej i obywatelskiej dla migrantów przymusowych z Ośrodka dla Cudzoziemców w Łukowie, 9-10 lipca
- Warsztaty z zakresu wiedzy prawnej i obywatelskiej dla migrantów przymusowych z Ośrodka dla Cudzoziemców w Lininie, 11-12 lipca
- Szkolenia integracyjne dla kobiet migrantek w Ośrodku dla Cudzoziemców w Lininie, 16-17 lipca

- Warsztaty z zakresu wiedzy prawnej i obywatelskiej dla migrantów przymusowych z Ośrodka dla Cudzoziemców w Grotnikach, 17-18 lipca
- Warsztaty z zakresu wiedzy prawnej i obywatelskiej dla migrantów przymusowych z Ośrodka dla Cudzoziemców w Zalesiu, 23-24 lipca
- Warsztaty z zakresu wiedzy prawnej i obywatelskiej dla migrantów przymusowych z Ośrodka dla Cudzoziemców w Białej Podlaskiej, 30-31 lipca
- Future EU Leaders' Academy, Praga, 28 lipca – 4 sierpnia
- Trilateralna Szkoła Letnia w Genshagen, 22-31 sierpnia
- Spotkanie informacyjne dla uczestników konkursu grantowego, Warszawa, 11 września
- Spotkanie informacyjne dla wnioskodawców konkursu grantowego, 17 września
- Pierwsze spotkanie informacyjno-promocyjne Platformy Współpracy Organizacji Poradniczych, 20 września
- Szkolenie dla nauczycieli pracujących z klasami międzykulturowymi, 15-16 października
- Szkolenia integracyjne dla kobiet migrantek w Ośrodku dla Cudzoziemców na warszawskim Targówku, 16-19 października
- Spotkanie Forum „Aktywny Obywatel”, Warszawa, 24 października
- Pierwsze warsztaty Platformy Współpracy Organizacji Poradniczych, 31 października
- Spotkanie Rady Ekspertów, 8 listopada
- Drugie warsztaty Platformy Współpracy Organizacji Poradniczych, 16 listopada
- Trzecie warsztaty Platformy Współpracy Organizacji Poradniczych, 5 grudnia
- Warsztaty z zakresu dialogu międzykulturowego dla uczniów z Gimnazjum 141 na warszawskim Targówku, 7 i 14 grudnia

Wizyty studyjne

- Wizyta studyjna przedstawicieli egipskich partii politycznych, ISP, European Partnership for Democracy, Arab Forum for Alternatives, Warszawa, 14-18 stycznia
- Wizyta studyjna egipskich analityków „Polskie doświadczenia transformacyjne dla Egiptu” w ramach programu „Współpraca w dziedzinie dyplomacji publicznej 2012” Ministerstwa Spraw Zagranicznych, Warszawa, 11-17 listopada
- Wizyta studyjna analityków polityki publicznej z Rosji, Warszawa, 3-10 grudnia

Udział pracowników i ekspertów w upowszechnianiu prac ISP

dr Jacek Kucharczyk, Prezes Zarządu

- członek Rady Dyrektorów Fundacji European Partnership for Democracy w Brukseli
- członek Rady Think Tank Fund przy Open Society Foundations w Budapeszcie
- przedstawiciel Polski w Grupie Kontaktowej Organizacji Pozarządowych przy Banku Światowym (ECA NGO Working Group)
- przewodniczący Forum Aktywny Obywatel
- członek Rady Ekspertów Programu „Obywatel i Prawo” ISP i Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności
- członek Rady Krajowej Szkoły Administracji Publicznej

Udział w konferencjach i seminariach:

- Udział w spotkaniu Rady Dyrektorów Fundacji European Partnership for Democracy, Bruksela, 12 stycznia
- Wykład na temat „Visegrad Group and Polish experience of EU integration”, Analytical Centre on Globalization and Regional Cooperation, Yerevan, 23-27 lutego
- Udział w konferencji „Politycy i wyborcy w sieci. Razem czy osobno?”, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa, 29 lutego
- Udział w debacie na temat perspektyw gospodarki niskoemisyjnej w Polsce, Instytut Spraw Publicznych, Institute for Public Policy Research, Warszawa, 1 marca
- Prezentacja i komentarz do wyników badań ISP podczas konferencji „Na Zachodzie lepiej niż u nas – Rosjanie o Rosji, Polsce i Niemczech”, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa, 2 marca
- Prezentacja raportu *Mechanizmy przeciwdziałania korupcji w Polsce* podczas konferencji prasowej „Zagrożenie korupcją w Polsce”, Warszawa, 5 marca
- Udział w warsztatach eksperckich „Europe in Crisis: Implications for Poland, German Marshall Fund” Warsaw Office, Warszawa, 5-6 marca
- Udział w panelu dyskusyjnym z prof. Jeffreyem Goldfarbem wokół książki „Polityka rzeczy małych”, Dolnośląska Szkoła Wyższa, Wrocław, 8 marca
- Komentarz wyników badań Eurobarometru „Eurobarometr 76: czy Polacy wierzą w Unię, Reprezentacja Komisji Europejskiej w Polsce, Warszawa, 13 marca
- Udział w debacie ekspertów na temat podniesienia wieku emerytalnego w ramach Forum Debaty Publicznej „Solidarne społeczeństwo, bezpieczna rodzina”, Kancelaria Prezydenta RP, Warszawa, 14 marca
- Udział w spotkaniu Rady Think Tank Fund przy Open Society Foundations, Bruksela, 21 marca
- Otwarcie i udział w panelach konferencji „Administracja, polityka, biznes. W poszukiwaniu rzetelnego państwa”, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa, 3 kwietnia
- Udział w spotkaniu Rady Ekspertów Programu Obywatel i Prawo, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa, 12 kwietnia
- Udział w seminarium „Polscy migranci zarobkowi w Holandii”, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 16 kwietnia
- Udział w konferencji „Kwoty, kobiety, polityka”, Instytut Spraw Publicznych, Ambasada Brytyjska, Biuro Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka OBWE, Warszawa, 17 kwietnia

- Otwarcie konferencji „Sprzedawać, gotować, budować? Plany i strategie Chińczyków i Wietnamczyków w Polsce”, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa, 19 kwietnia
- Udział w konferencji poświęconej obywatelskiemu i samorządowemu wymiarowi polskiej polityki zagranicznej, Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Warszawa, 20 kwietnia
- Udział w konferencji „Tolerancja – europejskie perspektywy etyczno-społeczne”, Instytut Spraw Publicznych, Parlament Europejski, Oikoumene, Warszawa, 23 kwietnia
- Udział w spotkaniu Polsko – Niemieckiej Grupy Refleksyjnej, Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Warszawa, 25 kwietnia
- Udział w konferencji „Polacy w Niemczech. Integracja imigrantów z perspektywy centralnej i lokalnej”, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa, 26 kwietnia
- Udział w konferencji „Partycypacja publiczna, prawo i obywatel”, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa, 26 kwietnia
- Udział w debacie „Citizenship, Patriotism and the Other ways of Relating to the One's 'Homeland'”, Instytut Badań Interdyscyplinarnych „Artes Liberales” Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa, 18 maja
- Udział w seminarium „Deregulacja zawodów prawniczych”, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa, 21 maja
- Udział w panelu konferencji „Fundacje polityczne – awangarda w polityce?”, Fundacja im. Friedricha Eberta, Fundacją Amicus Europae, Klub Poselski SLD, Warszawa, 23 maja
- Moderowanie panelu „Wsparcie ukraińskich organizacji pozarządowych w efektywnym wykorzystywaniu pomocy międzynarodowej: różni aktorzy, różne mechanizmy wsparcia” konferencji „Wsparcie społeczeństwa obywatelskiego na Ukrainie – różne perspektywy”, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa, 24 maja
- Otwarcie i prowadzenie debaty panelowej konferencji „Ochrona interesu publicznego przed wpływem przemysłu tytoniowego”, Instytut Spraw Publicznych, Światowa Organizacja Zdrowia, Warszawa, 30 maja
- Udział w sesji Wrocław Global Forum „From the Indignados to Occupy Wall Street: New Protest Movements and the Crisis of Democratic Capitalism”, Wrocław 1 czerwca
- Udział w konferencji „Prawo dla obywatela”, podsumowującej szóstą edycję Programu „Obywatel i Prawo”, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa, 5 czerwca
- Udział w spotkaniu WG1, Bruksela, 6 czerwca
- Udział w spotkaniu „Stakeholders' meeting on EU citizenship”, Komisja Europejska, Bruksela, 19 czerwca
- Prezentacja głównych wniosków z publikacji „Polacy i Niemcy w oczach Rosjan” podczas konferencji „Ludzie – Historia – Polityka. Polska i Niemcy w oczach Rosjan”, Instytut Spraw Publicznych, Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej, Warszawa, 27 czerwca
- Udział w spotkaniu Rady Dyrektorów Fundacji European Partnership for Democracy, Bruksela, 16 lipca
- Prowadzenie zajęć w ramach „FEULA – Future EU Leaders' Academy”, Praga, 30 lipca – 4 sierpnia
- Udział w seminarium „Whistleblowing. Jak chronić osoby demaskujące przekręty?”, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa, 4 września
- Udział w seminarium eksperckim z udziałem Andreasa Schockenhoffa, wiceprzewodniczącego frakcji CDU/CSU w Bundestagu, na temat wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony Unii Europejskiej, Warszawa, Warszawskie Biuro European Council on Foreign Relations (ECFR), Warszawa, 4 września
- Udział w spotkaniu Rady Think Tank Fund, Open Society Foundations, Budapeszt, 12-14 września
- Udział w Radzie Ekspertów Programu „Obywatel i Prawo”, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa, 24 września

- Wystąpienie w panelu „Germany's role in the crisis”, międzynarodowej konferencji "Europe's Common Future. Ways Out of the Crisis", Fundacja Heinricha Bölla, Berlin, 25-26 września
- Udział w debacie „Tato bez fikcji”, Instytut Spraw Publicznych, Ambasada Szwecji, Wysokie Obcasy, Warszawa, 28 września
- Otwarcie i moderowanie panelu konferencji „Stosunki polsko – niemieckie w kontekście europejskim: Realizacja Programu Współpracy w rok po jego podpisaniu”, Instytut Spraw Publicznych, Fundacja Konrada Adenauera w Polsce, Warszawa, 2 października
- Udział w spotkaniu Rady Dyrektorów Fundacji European Partnership for Democracy, Bruksela, 3 października
- Udział w seminarium „High Impact” na temat PR i komunikacji dla dyrektorów i think tanków z Europy Środkowo-Wschodniej i Centralnej Azji, PASOS, Londyn, 11-12 października
- Otwarcie i moderowanie panelu konferencji „Jaka polityka antykorupcyjna?”, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa, 17 października
- Udział w spotkaniu „Local activism in Eastern Partnership countries” w ramach projektu NGOMap, Uniwersytet Warszawski, Warszawa, 18 października
- Udział w Forum Aktywny Obywatel Programu „Obywatel i Prawo”, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa, 24 października
- Udział w spotkaniu na temat obecnej sytuacji Unii Europejskiej z udziałem brytyjskiego Ministra ds. Europy Davida Lidingtona, Ambasada Brytyjska, Warszawa, 24 października
- Udział w spotkaniu z Komisarzem ds. Rozszerzenia i Europejskiej Polityki Sąsiedztwa Stefanem Fule na temat przyszłości Partnerstwa Wschodniego, Reprezentacja Komisji Europejskiej w Polsce, Warszawa, 25 października
- Otwarcie konferencji „Wrze czy stygnie? – o temperaturze partycypacji w polskich samorządach”, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa, 25 października
- Udział w spotkaniu instytucji partnerskich Fundacji Konrada Adenauera w Polsce, Warszawa, 6-7 listopada
- Udział w spotkaniu Rady Ekspertów Programu „Obywatel i Prawo”, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa, 8 listopada
- Udział w okrągłym stole na temat możliwości wspierania ukraińskiego społeczeństwa, Instytut Spraw Publicznych, Democratic Initiatives Foundation, Warszawa, 19 listopada
- Udział w debacie „Między pracą a domem. Kto wychowa nasze dzieci?”, Kancelaria Prezydenta RP, Warszawa, 21 listopada
- Prowadzenie seminarium i prezentacja raportu „Wyborca 2.0”, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa, 28 listopada
- Udział w Forum „4th Annual Eastern Partnership Civil Society Forum”, Sztokholm, 29-30 listopada
- Udział w spotkaniu przedstawicieli wiodących europejskich think tanków organizowanym przez Sekretarza Generalnego Rady Europy Thorbjørna Jaglanda, Directorate of Policy Planning, Rada Europy, Sztokholm, 4 grudnia
- Moderowanie panelu konferencji „Rola samorządów w polityce zagranicznej RP”, Związek Miast Polskich, Instytut Spraw Publicznych, Związek Powiatów Polskich i Związek Gmin Wiejskich RP, Warszawa, 5-6 grudnia
- Wystąpienie podczas konferencji na temat potrzeb modernizacji standardów działań publicznych wobec kryzysu, Krajowa Szkoła Administracji Publicznej, Warszawa, 12 grudnia
- Prezentacja wyników badań ISP „Wizerunek Polski i Polaków w Holandii”, Instytut Spraw Publicznych, Ambasada RP w Hadze, Haga, 12 grudnia
- Udział w debacie „The European Union after the series of key summits”, Instytut Spraw Publicznych, 17 grudnia
- Prezentacja wyników badań ISP „Wizerunek Polski i Polaków w Holandii”, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa, 19 grudnia

Publikacje i artykuły:

- *Ludzie – Historia – Polityka. Polska i Niemcy w oczach Rosjan*(współautor), Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012
- K. Grot, J. Kucharczyk, J. Segeš Frelak, *Wizerunek Polski i Polaków w Holandii*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012
- D. Owczarek, J. Kucharczyk, *'Fitness Check'. Evaluation of the operation and effects of information and consultation directives in the EU/EEA countries. National report*, Raport wewnętrzny Komisji Europejskiej, Dyrekcji Generalnej ds. Zatrudnienia, spraw społecznych i włączenia społecznego, 2012
- M. Szczepanik, J. Kucharczyk (red.), *Nie tylko polityka zagraniczna*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012
- *Freiheit, Gleichheit, Solidarität, Europas Zukunft - Anstöße aus Deutschland, Frankreich und Polen* (współautor), Bertelsmann Stiftung, 2012
- J. Kucharczyk, A. Łada, A. Fuksiewicz, *Europejski Fundusz na rzecz Demokracji – sukces polskiej prezydencji?*, „Analizy i Opinie”, nr 127a, grudzień 2012
- *Pole Position: The Polish Presidency of the EU Council*, <http://www.boell.eu/web/270-798.html>
- J. Kucharczyk, A. Łada "Polska daleka zagranica", *Gazeta Wyborcza*, 12.06.12
- *Polska, Niemcy, Rosja – o czym możemy mówić jednym głosem?* (współautor)– ekspertyza dla Ministerstwa Spraw Zagranicznych, Instytut Spraw Publicznych 2012

Wystąpienia w mediach, wywiady i komentarze:

Media polskie:

„Gazeta Wyborcza”, „Rzeczpospolita”, „Polityka”, „Puls biznesu”, „Wprost”, „Dziennik Gazeta Prawna”, „Dziennik Polski”, „Gazeta Współczesna”, PAP, „Metro Warszawa”, „Polska Dziennik Łódzki”, „ Ekspres Bydgoski”, „Nowości”, „Imperium TV”, „Angora”, „Polska Gazeta Krakowska”, „Poradnik domowy”, „Tygodnik Solidarność”

natemat.pl, bankier.pl, stooq.pl, inwestycje.pl, dziennik.com, emetro.pl, wyborcza.pl, euractiv.pl, fronda.pl, gazetaprawna.pl, polskatimes.pl, money.pl, ngo.pl, dzieje.pl, wprost.pl, polskieradio.pl, portalsamorzadowy.pl, senat.gov.pl, terazwroclaw.pl, newsweek.pl, onet.pl, wiadomości.wp.pl, fakty.interia.pl, gazetalubuska.pl,

TVP1, TVP 2, TVP Polonia, TV Biznes, Polsat, Polsat News, TVP Info, TVN 24, Superstacja, NBC TVN Biznes, PR1, TOK FM, PR dla Zagranicy, PR III, Radio PIN, Radio Zet, Radio dla Ciebie, PAP, IAR,

Media zagraniczne:

ARD, France 2, die Zeit, Al Jazeera

dr hab. Beata Łaciak, członkini Zarządu

- Udział w sesji panelowej podczas Ogólnopolskich Spotkań Ekonomii Społecznej, „Nowe możliwości wsparcia dla przedsiębiorstw społecznych w wieloletniej perspektywie finansowej UE na lata 2014-2020 – lekcje z zagranicy dotyczące wykorzystania instrumentów pożyczkowych i funduszy strukturalnych”, Warszawa, 11 października
- Udział w seminarium „Integracja czy wykluczenie? Dostęp do obywatelstwa w Polsce i krajach UE”, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa, 30 października

- Udział w konferencji „Polityka bez kobiet”, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa, 11 grudnia
- Udział w seminarium „Magia imienia, magia firmy – dyskryminacja cudzoziemców na rynku pracy”, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa, 12 grudnia
- Udział w spotkaniu grupy sterującej projektu „Decydujemy razem”, Warszawa, 18 grudnia

Program Europejski

dr Agnieszka Łada, kierownik Programu Europejskiego/ starszy analityk

- członek Rady Dyrektorów PASOS (2010-2012), od 11.2011 do 11.2012 – Przewodnicząca Rady
- przedstawiciel ISP w European Policy Institutes Network
- członek Rady Polsko-Niemieckiej Współpracy Młodzieży
- członek Grupy Kopernika (grupa ekspertów ds. polsko-niemieckich)
- przedstawiciel ISP na spotkaniach w KE EACEA Activ Citizenship Programme
- członek Grupy Społecznych Doradców przy Przewodniczącym Komisji Spraw Zagranicznych Sejmu do 09.2011
- członek, a od 11.2012 koordynator grupy ekspertów ds. polsko-niemieckich Fundacji Konrada Adenauera: „QuiritenKreis” („Krąg Kwirytów”)

Udział w konferencjach i seminariach:

- Udział w debacie panelowej „Polska prezydencja z perspektywy politologicznej” na konferencji Krajowej Szkoły Administracji Publicznej, Warszawa, 11 stycznia
- Wykład „Europäische Verflechtung und Wandel in Polen na konferencji: Polen als Motor des europäischen Integrationsprozesses – Ergebnisse der polnischen Ratspräsidentschaft, TU Chemnitz“, Chemnitz 12 stycznia [de]
- Prezentacja wyników badań ISP „Europoseł w sieci na seminarium: Polscy posłowie do Parlamentu Europejskiego na półmetku kadencji”, ISP, Warszawa 16 stycznia
- Udział w debacie panelowej seminarium „Vorstellung und Besprechung der Evaluationsergebnisse vom Projekt Evaluation Internationalen Jugendbegegnungen“, Kolonia, 27 lutego [de]
- Prezentacja wyników badań ISP „Polska i Niemcy w oczach Rosjan” na seminarium ISP, Warszawa 2 marca
- Moderowanie panelu dyskusyjnego „External relations crisis (focus on the Eastern Partnership and enlargement)” na konferencji „Managing the EU in the times of crisis: ‘trio presidency’ as an experience-sharing instrument”, Warszawa 20 marca [eng]
- Prezentacja wyników badań ISP „Polska i Niemcy w oczach Rosjan” na seminarium „EU-Russland: Beziehungen nach der Präsidentenwahl”, Fundacja Bertelsmanna, Berlin, 21 marca [de]
- Prezentacja wyników badań ISP „Europoseł w sieci” na debacie z cyłu „Z widokiem na Europę”, Biuro Informacyjne Parlamentu Europejskiego, Wrocław, 16 kwietnia
- Wykład w ramach research seminar “Polish Presidency in the EU-Council”, University of Sussex, Sussex, 2 maja [eng]
- Wykład na seminarium „Polish activities in Brussels”, University College of London, Londyn, 12 maja [eng]
- Referat „Polska migracja zarobkowa do Niemiec w oczach polskiej prasy”, V Polsko-Niemieckie Dni Mediów, Schwerin, 15 maja

- Moderowanie debaty panelowej na konferencji: „Ludzie – historia – polityka. Polska i Niemcy w oczach Rosjan”, Instytut Spraw Publicznych i Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej, Warszawa, 27 czerwca
- Moderowanie okrągłego stołu „Slogany czy konkrety? Stosunki polsko-niemieckie”, ISP, Fundacja Konrada Adenauera, Warszawa, 5 lipca
- Prezentacja działalności ISP podczas Polsko-Niemiecko-Francuskiej Szkoły Letniej, ISP, Fundacja Genshagen, Genshagen, 28 sierpnia [de]
- Prezentacja wyników badań ISP „Polska i Niemcy w oczach Rosjan”, Fundacja Bertelsmanna, Berlin, 5 września [de]
- Moderacja panelu dyskusyjnego „Wyrok Trybunału Konstytucyjnego w Karlsruhe w sprawie Paktu Fiskalnego - implikacje dla Europy, implikacje dla Polski”, ISP, Fundacja Konrada Adenauera, Warszawa, 13 września
- Centrum Edukacji Obywatelskiej i Fundacja Genshagen, Warszawa, 28 września
- Udział w panelu dyskusyjnym „Stosunki polsko-niemieckie w kontekście europejskim: Realizacja Programu Współpracy w rok po jego podpisaniu”, Instytut Spraw Publicznych i Fundacja Konrada Adenauera, Warszawa, 2 października
- Wykład: Europas Schulden- und EURO-Krise aus Sicht des „jungen“ EU-Mitglieds Polen na seminarium szkoleniowym Fundacji Konrada Adenauera: Europa verstehen – Unterschiede anerkennen“, Erfurt, 28 października [de]
- Prezentacja wyników badań ISP: Barometr Polska-Niemcy 2013, Instytut Spraw Publicznych i Fundacja Konrada Adenauera, Warszawa, 13 listopada
- Prezentacja wyników badań ISP: Polska i Niemcy w oczach Rosjan, Moskwa, 28 listopada
- Udział w debacie panelowej: „Niemcy wspólnie dla Europy” na konferencji: „Dobrze mieć sąsiada!”, Tygodnik Powszechny, Kraków, 4 grudnia [pl]
- Prezentacja wyników badań ISP na konferencji „Rola samorządów w polityce zagranicznej RP”, ISP, Związek Miast Polskich, Warszawa, 5 grudnia
- Udział w debacie panelowej podczas konferencji „Challenging the Czech tales on European policies: final conference”, Europeum, Praga, 13 grudnia [eng]

Publikacje i artykuły:

- A. Fuksiewicz, A. Łada, Ł., *Współpraca zagraniczna polskich samorządów – wnioski z badań*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012 [pl]
- A. Łada, *Barometr Polska-Niemcy 201. Polacy o roli Niemiec w Europie i stosunkach polsko-niemieckich*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012 [pl, de, eng]
- A. Łada, *Slogany czy konkrety? Ocena realizacji polsko-niemieckiego programu współpracy*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012 [pl, de]
- A. Łada, *Wenn Sie uns in die Entscheidungsfindung einbeziehen, wird Polen Sie unterstützen* Deutsche Europapolitik aus der Sicht Polens, DGAP Analyse kompakt, September 2012 No. 10 [de]
- A. Łada, C. Ochmann, *Das Bild des Westens. Russische Ansichten zu Polen und Deutschland*, Poland Analysen, Nr 116 [de]
- A. Łada, C. Ochmann, *Das Bild des Westens. Russische Ansichten zu Polen und Deutschland*, Russland Analysen, Nr 244 [de]
- A. Łada, „Provided you include us in decision-making, Poland will support you” – German EU Policy as viewed by Poland [w:] Almut Möller and Roderick Parkes (eds.), *Germany as Viewed by Other EU Member States*, EPIN Papers, s. 50-55, No 33, June 2012 [eng]
- *Polska i Niemcy w oczach Rosjan*, (współautor) Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012 [pl, eng, de, ru]

- A. Łada, M. Fałkowska-Warska (współpraca), *Obraz polskiej migracji zarobkowej do Niemiec w prasie polskiej i niemieckiej*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012 [pl, de]
- A. Łada M. Fałkowska-Warska, *Europoseł w sieci*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012 [pl, eng]
- A. Łada, J. Segeš Frelak (red.), *Znikająca granica. Nowa polska migracja do Niemiec – perspektywa lokalna*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012 [pl, de]
- A. Łada, M. Szczepanik, *In Straßburg und im Netz. Die Aktivität der polnischen EU-Abgeordneten in der ersten Hälfte der siebten Wahlperiode des Europäischen Parlaments*, „Polen Analysen“ Nr. 106, April 2012 [de]
- J. Kucharczyk, A. Łada, A. Fuksiewicz, *Europejski Fundusz na rzecz Demokracji – sukces polskiej prezydencji?*, „Analizy i Opinie” nr 127a, grudzień 2011, [pl, eng]
- A. Łada, Polnische Ratspräsidentschaft. Bestandene Reifeprüfung in Krisenzeiten, IFRI, 2012 <http://ifri.org/?page=detail-contribution&id=7053&lang=fr> [de, fr]
- Agnieszka Łada, „Jazda z nawigacją”, „Tygodnik Powszechny”, 10 października 2012
- A. Łada, *Polska prezydencja w Radzie UE – sprawna w trudnych czasach*, publikacja pokonferencyjna KSAP, Warszawa 2012
- M. Fałkowska-Warska, A. Łada, *Politycy w sieci jak we mgle*, „Przekrój”, luty 2012
- A. Łada, *Migranci w Niemczech – przykład lokalny*, Biuletyn Niemiecki Nr 29, 25.07.12
- A. Łada, *Wenn Sie uns in die Entscheidungsfindung einbeziehen, wird Polen Sie unterstützen» Deutsche Europapolitik aus der Sicht Polens*, DGAPanalyse kompakt, No 10, September 2012 [de]
- A. Łada, *Provided you include us in decision-making, Poland will support you – German EU Policy as viewed by Poland*, [w:] Almut Möller and Roderick Parkes (eds.), *Germany as Viewed by Other EU Member States*, EPIN Paper no.33/June 2012, s. 50-54 [eng]
- Regularne prowadzenie bloga od lutego 2011

Wystąpienia w mediach, wywiady i komentarze:

Media polskie:

„Rzeczpospolita”, „Gazeta Wyborcza”, „Gazeta Prawna” – serwis internetowy, PAP, „Metro”, „Praca i Życie za Granicą”, „Dziennik Polski Kraków”, „Gość Niedzielny”, „Rynek Niemiecki”, „Tygodnik Powszechny”, „Odra”, TVP 1 („Wiadomości”), TV2 („Panorama”), TV Biznes, Polsat, Polsat News, TVP Info, CNBC TVN Biznes, TVP 1 („Kawa czy herbata?”), TVP Szczecin, TV Polonia, TVN („Fakty”) Superstacja, PR 1, TOK FM, PR dla Zagranicy, PR III, Radio PIN, Radio dla Ciebie, IAR, PR 3, VOX, ESKA, PR 4

Media zagraniczne:

DPA, Duńska Agencja Prasowa, „taz”, „Die Zeit”, Deutsches Radio, Radio Racja, Nord-Deutsche Rundfunk, Funkhaus Europa, Radio Multikulti, Duńskie radio, The European Circle Warschau, Deutsche Welle Polnische Redaktion

Aleksander Fuksiewicz, koordynator projektów/analitik

Udział w konferencjach i seminariach:

- Prezentacja wyników badań ISP na konferencji Związku Miast Polskich „Rola samorządów w polityce zagranicznej RP”, Warszawa, 5 grudnia

Publikacje i artykuły:

- *Współpraca zagraniczna polskich samorządów – wnioski z badań* (współautor), Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012
- *Komorowski na Litwę jeździ, ale już tylko prywatnie. Czy wybory to zmienią?*, wyborcza.pl, 13.10.12

Wystąpienia w mediach, wywiady i komentarze:

Media polskie:

Informacyjna Agencja Radiowa, Polskie Radio, Polskie Radio dla Zagranicy, Radio PIN, Polska Agencja Prasowa, Forum Samorządowe

Małgorzata Fałkowska-Warska, koordynatorka projektów/analityczka

Udział w konferencjach i seminariach:

- Prezentacja wyników badań ISP „Europoseł w sieci” na seminarium „Polscy posłowie do Parlamentu Europejskiego na półmetku kadencji”, ISP, Warszawa, 16 stycznia

Publikacje i artykuły:

- A. Łada, M. Fałkowska-Warska, *European politics online. The case of the Polish Members of European Parliament*, Instytut Spraw Publicznych 2012
- A. Łada, M. Fałkowska-Warska, *Europoseł w sieci*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012
- A. Łada, M. Fałkowska-Warska (współpraca), *Obraz polskiej migracji zarobkowej do Niemiec w prasie polskiej i niemieckiej*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012
- *Geschichte aus der Perspektive der Bürger der Visegrad-Staaten – Verklärung der Vergangenheit oder gesellschaftliche Amnesie?*, „Polen – Analysen“, no. 102, January 2012
- M. Fałkowska-Warska, A. Łada, *Politycy w sieci jak we mgłę*, „Przekrój”, luty 2012

Wystąpienia w mediach, wywiady i komentarze:

Media polskie:

IAR, Polskie Radio dla zagranicy, Polsat News, PiN

Łukasz Wenerski, koordynator projektów/analitik

Udział w konferencjach i seminariach:

- Udział w stole roboczym „Pytania o Rosję – relacje rządzących i rządzonych”, 31 października
- Udział w stole roboczym na temat perspektyw wspierania ukraińskiego społeczeństwa obywatelskiego, Warszawa, 19 listopada

Publikacje i artykuły:

- *Ludzie – Historia – Polityka. Polska i Niemcy w oczach Rosjan*(współautor), Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012
- *Współpraca zagraniczna polskich samorządów – wnioski z badań* (z A. Fuksiewicz i A. Łada), Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012
- *Historyczny przełom: Rządzący i rządzeni w dzisiejszej Rosji* (z G. Gromadzki), Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012

Wystąpienia w mediach, wywiady i komentarze:

Media polskie:

Polskie Radio dla Zagranicy

Piotr Kaźmierkiewicz, ekspert

Udział w seminariach i konferencjach:

- Prezentacja raportu oraz udział w dyskusji panelowej na konferencji „Wsparcie społeczeństwa obywatelskiego na Ukrainie –różne perspektywy”, Warszawa, 24 maja
- Moderacja panelu „Forging new Policy Directions—Policy Initiatives from Civil Society” na konferencji PASOS “Opening the Doors of Policy-Making”, Biszkek, 1 czerwca
- Prezentacja raportu „Making Ukrainian Civil Society Matter” na spotkaniu think tanków i MSZ, Centrum Stosunków Międzynarodowych, Warszawa, 11 czerwca
- Udział w dyskusji panelowej na konferencji „Demokratie in der Ukraine: (Vorerst) letzte Chance? Die politische Situation vor der Parlamentswahl am 28. Oktober 2012”, Fundacja im. Heinricha Boella, Berlin, 27 września
- Prowadzenie warsztatów dla uczestników wizyty studyjnej „Polskie doświadczenia transformacyjne dla Egiptu”, ISP, Warszawa, 15 listopada
- Prezentacja „Policy analysis fellowship: what to expect?” wygłoszona w Centrum Levady w Moskwie w ramach szkolenia grupy rosyjskich analityków, Moskwa, 1 grudnia
- Prezentacja „Policy analysis fellowship: from idea to policy paper” wygłoszona w ramach wizyty studyjnej grupy rosyjskich analityków, ISP, Warszawa, 4 grudnia

Publikacje i artykuły:

- P. Kaźmierkiewicz, *Współpraca rozwojowa i wspieranie demokracji: przykłady rozwiązań instytucjonalnych*, Grupa Zagranica, Warszawa 2012
- I. Bekeshkina, P. Kaźmierkiewicz, *Making Ukrainian Civil Society Matter*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012
- *The Right Approach to Europe. An Advocacy Handbook for Civil Society: Understanding and Influencing EU Policymaking*, (współautor), PASOS, Praga 2012
- P. Kaźmierkiewicz, *Jak skutecznie wspierać ukraińskie społeczeństwo obywatelskie?* Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012
- I. Bekeshkina, P. Kaźmierkiewicz, *Підтримка громадянського суспільства в Україні: різні перспективи*, Instytut Spraw Publicznych/Democratic Initiatives Foundation, Kijów 2012

Wystąpienia w mediach, wywiady i komentarze:

Media polskie:

Polskie Radio PR I, dla Zagranicy, IAR , eastbook.eu, europapraw.org, nowapolitologia.pl

Media zagraniczne: macedońskie, ukraińskie, kirgiskie

dr Melchior Szczepanik, ekspert

Udział w seminariach i konferencjach:

- Prezentacja wyników badań „Nie tylko polityka zagraniczna. Polacy w Parlamencie Europejskim na półmetku 7. kadencji” na seminarium „Polscy posłowie do Parlamentu Europejskiego na półmetku kadencji”, ISP, Warszawa, 16 stycznia
- Prezentacja wyników badań „Nie tylko polityka zagraniczna. Polacy w Parlamencie Europejskim na półmetku 7. kadencji” na debacie z cyklu „Z widokiem na Europę”, Biuro Informacyjne Parlamentu Europejskiego, Wrocław, 16 kwietnia

Publikacje i artykuły:

- M. Szczepanik, J. Kucharczyk (red.), *Nie tylko polityka zagraniczna. Polacy w Parlamencie Europejskim na półmetku 7. kadencji*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012
- A. Łada, M. Szczepanik, *In Straßburg und im Netz. Die Aktivität der polnischen EU-Abgeordneten in der ersten Hälfte der siebten Wahlperiode des Europäischen Parlaments*, „Polen Analysen“ Nr. 106, April 2012 [de]

Wystąpienia w mediach, wywiady i komentarze:

Media polskie: TVN CNBC

Program Polityki Społecznej

Izabela Przybyśz – kierowniczka programu/ starsza analityczka

- Członkini grupy ekspertów ds. przedsiębiorczości społecznej przy Komisji Europejskiej - Groupe d'Experts de la Commission sur l'Entrepreneuriat Social (GECES)
- Przedstawicielka ISP w Stałej Konferencji Ekonomii Społecznej

Udział w konferencjach i seminariach:

- Udział w spotkaniu monitorującym projekty „Tworzenie i rozwijanie standardów usług pomocy i integracji społecznej” oraz „Zintegrowany system wsparcia ekonomii społecznej”, Jurata, marzec
- Referat „Prezentacja wyników badań na temat standardów świadczenia usług przez Centra Integracji Społecznej” na seminarium sieciującym centra integracji społecznej, Warszawa, 18 maja
- Referat „Przedsiębiorczość społeczna w Polsce i Europie – stan obecny i wyzwania” na konferencji „Jak zarządzać, aby zyskać”, Stowarzyszenie Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich PISOP, Poznań, 25 września
- Udział w międzynarodowym spotkaniu „What cross-border co-operation is needed for social enterprises development in Europe?”, Kraków, 10 października
- Referat podczas sesji „Nowe możliwości wsparcia dla przedsiębiorstw społecznych w wieloletniej perspektywie finansowej UE na lata 2014–2020 – lekcje z zagranicy

dotyczące wykorzystania instrumentów pożyczkowych i funduszy strukturalnych”, Ogólnopolskie Spotkania Ekonomii Społecznej, Kraków, 18 października

- Konferencja podsumowująca projekt „Kryzys gospodarczy i dialog społeczny w Polsce”, Sofia, listopad
- Udział w spotkaniach grupy ekspertów ds. przedsiębiorczości społecznej w Komisji Europejskiej, Bruksela, 6 czerwca, 27 listopada

Publikacje i artykuły:

- *Kobiety i mężczyźni na rynku pracy odpłatnej i nieodpłatnej. Współzależności i napięcia* [w:] *Nieodpłatna praca kobiet. Różowa strefa gospodarki* (red.) A. Dryjańska, J. Piotrowska, 2012

Wystąpienia w mediach, wywiady i komentarze:

Media polskie:

Gazeta Wyborcza, Polskie Radio dla Zagranicy, POLSAT Biznes, TVP Info, TVN, Polsat News, Superstacja

Dominik Owczarek – koordynator projektów/analitik

- Członek International Association for People-Environment Studies
- Członek Forum Rewitalizacji

Udział w konferencjach i seminariach:

- Udział w spotkaniu monitorującym w projekcie „Tworzenie i rozwijanie standardów usług pomocy i integracji społecznej”, Muszyna, luty
- Udział w spotkaniu badawczym w ramach projektu „Kryzys gospodarczy i dialog społeczny w Polsce”, badacz i koordynator projektu, Sofia, luty
- Udział w ‘Kick-off meeting’ Eurofound rozpoczynającym rok projektowy 2012/2013 w Krajowym Centrum Monitorowania Warunków Życia i Pracy, Dublin, marzec
- Udział w konferencji „Wpływ kryzysu ekonomicznego na stosunki pracy i dialog społeczny w Polsce”, CPS Dialog, gospodarz i prowadzący konferencję, w ramach projektu „Kryzys gospodarczy i dialog społeczny w Polsce”, Warszawa, kwiecień
- Referat na XXII konferencji IAPS: ‘Human Experience in Natural and Built Environment: Implications for Research, Policy and Practice’, Glasgow, lipiec
- Udział w warsztatach wydobywczych Banku Światowego dotyczących wykluczenia społecznego w Polsce, Warszawa, wrzesień
- Referat na konferencji podsumowującej projekt „Kryzys gospodarczy i dialog społeczny w Polsce”, Sofia, listopad
- Udział i koordynacja warsztatów sieciujących zorganizowanych przez British Council, Bratysława, grudzień

Publikacje i artykuły:

- D. Owczarek, J. Kucharczyk *'Fitness Check'. Evaluation of the operation and effects of information and consultation directives in the EU/EEA countries. National report – Poland*, Raport wewnętrzny Komisji Europejskiej, Dyrekcji Generalnej ds. Zatrudnienia, spraw społecznych i włączenia społecznego, 2012

- J. Czarzasty, D. Owczarek, *Economic Crisis and Social Dialogue in Poland / Kryzys gospodarczy i dialog społeczny w Polsce*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012

Wystąpienia w mediach, wywiady i komentarze:

Media polskie:

TVP, TVP Info, TVN, TVN CNBC, Polsat News, Superstacja, Polskie Radio 1, Polskie Radio 4, Tok Fm, Radio dla Ciebie, PAP, „Polityka”, „Tygodnik Powszechny”, „Gazeta Wyborcza”, „Dziennik Gazeta Prawna”, „Metro”, „Tygodnik Zamojski”, „Eurostudent”

Tomasz Kaźmierczak – ekspert

- Ekspert w programie 1.18 „Tworzenie, rozwijanie standardów usług pomocy i integracji społecznej”
- Konsultant w programie „Decydujmy razem”

Udział w konferencjach i seminariach:

- Referat „Mężczyźni w pracy socjalnej” podczas XXII Zjazd Polskiego Stowarzyszenia Szkół Pracy Socjalnej, Poznań, 18-19 października
- Udział w seminarium Projektu „Decydujmy razem” „Wrze czy stygnie? – o temperaturze partycypacji w polskich samorządach”, ISP, CAL, Collegium Civitas, Warszawa, 25 października

Publikacje i artykuły:

- T. Kaźmierczak, M. Rymsza (red.), *W stronę aktywnych służb społecznych*, „Prace Laboratorium Innowacji Społecznych” nr 2, ISP/CAL, Warszawa, 2012
- *W cieniu prawa ubogich; o źródłach i rozwoju (praktykowanej w OPS) pracy socjalnej*, [w:] T. Kaźmierczak, M. Rymsza (red.) *W stronę aktywnych służb społecznych*, Prace Laboratorium Innowacji Społecznych nr 2, ISP/CAL, Warszawa 2012
- *Przedstawiciele władz lokalnych o udziale mieszkańców w zarządzaniu gminnymi usługami publicznymi*, [w:] A. Olech (red.) *Dyktat czy uczestnictwo? Diagnoza partycypacji publicznej w Polsce*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012
- *Przedsiębiorczość społeczna: o jej naturze i wynikających stąd implikacjach dla regulacji prawnych*, „Trzeci Sektor” nr 27, Instytut Spraw Publicznych 2012
- *Koprodukcja, czyli "prawo do miasta" w działaniu - jak poprawić partycypację publiczną przez udział obywateli w świadczeniu usług publicznych*, „Analizy i Opinie” numer specjalny 2/2012

dr Magdalena Dudkiewicz, ekspertka

- Ekspert ds. mediacji w ramach projektu systemowego do działania 5.4 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, „Tworzenie i rozwijanie standardów pomocy i integracji społecznej”, w tym kierownik projektu badawczego dotyczącego case studies w ramach projektu systemowego do działania 5.4 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki „Tworzenie i rozwijanie standardów pomocy i integracji społecznej”;
- Członek zespołu powołanego pod kierunkiem prof. Barbary Fatygi do opracowania koncepcji i wdrożenia projektu „Obserwatorium Żywej Kultury”
- Sekretarz redakcji kwartalnika „Trzeci Sektor”;
- Członek zespołu realizującego pod kierownictwem prof. Barbary Fatygi projekt „Dynamiczna diagnoza kultury Warmii i Mazur” na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego

Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

- Ekspert ds. pomocy społecznej w projekcie innowacyjnym „Pomosty. Budowanie kapitału społecznego młodzieży ze środowisk wiejskich Warmii i Mazur”, współfinansowanym przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego na potrzeby Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Udział w seminariach i konferencjach:

- Referat *Kultura współpracy międzysektorowej* na konferencji w ramach projektu „Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych”, Kraków, 10 lutego
- Udział w panelu dyskusyjnym „Model na wybiegu i co dalej” na konferencji „Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych”, Warszawa, 21 lutego
- Referat *Działania na rzecz młodzieży z perspektywy systemu pomocy społecznej konsultacje społeczne* w ramach projektu „Pomosty. Budowanie kapitału społecznego młodzieży ze środowisk wiejskich Warmii i Mazur”, Olsztyn, 16 sierpnia
- Referat *Portret pracowników socjalnych w świetle najnowszych badań* oraz udział w panelu dyskusyjnym pt. „Głęboka woda” – czy i jak współpracować z mediami” na konferencji „Praca socjalna – sztuka mądrego pomagania, inaugurująca kampanię społeczną dotyczącą pracowników socjalnych”, Szczecin, 18 września

Publikacje i artykuły:

- *Jak organizacja z organizacją, czyli o znaczeniu współpracy w obrębie trzeciego sektora*, „Trzeci Sektor”, nr 28, Instytut Spraw Publicznych 2012
- *Pół tony pomidorów i kartki świąteczne, czyli współpraca wg Dzieła Pomocy św. Ojca Pio*, wywiad z Iwoną Surmą, Kamilą Czarnek, Jolantą Karczmarczyk i bratem Henrykiem Cisowskim, „Trzeci Sektor”, nr 28, Instytut Spraw Publicznych 2012
- *Znajdź mi ten milion*, wywiad z Anną Machalicą-Pułtorak, prezes Stowarzyszenia „Otwarte Drzwi”, „Trzeci Sektor”, nr specjalny 3, Instytut Spraw Publicznych 2012
- *Pracownik Socjalny, czyli przemawiać człowiekiem*, [w:] *Człowiek – Najlepsza inwestycja*, Biuletyn 8, Fundacja Nauka dla Środowiska, Koszalin 2012, www.wybiezprzyszlosc.eu
- *Kultura pod pochmurnym niebem. Dynamiczna diagnoza stanu kultury województwa warmińsko-mazurskiego. Raport i rekomendacje praktyczne*, (współautor), Olsztyn-Warszawa 2012
- K. Chwieduk, M. Sińczuch (red.), *Metoda pracy z młodzieżą. Podręcznik dla trenerów* – udział w zespole ekspertów opracowujących podręcznik, w tym m. in. autorstwo rozdziału: „Krótkie wprowadzenie do polskiego systemu pomocy społecznej”, www.pomosty.org.pl
- *Młodzież w systemie pomocy społecznej, Rekrutacja sojuszników: warto wiedzieć, gdzie się działa, Pracownik socjalny jako organizator i koordynator* [w:] B. Fatyga, M. Dudkiewicz (red.), *Metoda pracy z młodzieżą. Podręcznik ze scenariuszami dla pracowników socjalnych*, www.pomosty.org.pl
- *Animacja kultury: trudna, paradoksalna i nieprzewidywalna*, [w:] T. Kaźmierczak, M. Rymśa, (red.) *W stronę aktywnych służb społecznych*, II zeszyt Laboratorium Innowacji Społecznej, ISP i CAL Warszawa 2012, <http://www.isp.org.pl/publikacje,1,555.html>
- *Inicjatorzy zmiany społecznej*, [w:] E. Bogacz-Wojtanowska, W. Gumuła, S. Rębisz, *Zróżnicowanie i zmienność społecznego świata*, Księga Jubileuszowa Profesora K.Z. Sowy, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2012
- *Działania na rzecz młodzieży z perspektywy systemu pomocy społecznej i pracownika socjalnego. Raport z badań*. Raport przygotowany w ramach projektu innowacyjnego „Pomosty. Budowanie kapitału społecznego młodzieży ze środowisk wiejskich Warmii i Mazur”, Olsztyn 2012, www.pomosty.org.pl

- Ekspertyza wyjściowa dotycząca sposobu prezentowania problematyki młodzieżowej w literaturze przedmiotu z zakresu pracy socjalnej w Polsce oraz programów kształcenia polskich pracowników socjalnych. Ekspertyza przygotowana w ramach projektu innowacyjnego „Pomosty. Budowanie kapitału społecznego młodzieży ze środowisk wiejskich Warmii i Mazur”, Olsztyn 2012, www.pomosty.org.pl
- *Czego nie chcielibyście wiedzieć o standaryzacji współpracy międzysektorowej*, [w:] *Partnerstwo – współpraca międzysektorowa w realizacji celów społecznych*, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, Małopolska Szkoła Administracji Publicznej, Kraków 2012
- *Społeczny odbiór pomagania*, „Świat problemów”, nr 1(228), Warszawa, styczeń 2012
- *Jak nas widzją, tak nas piszą – wizerunek publiczny pracowników socjalnych*, [w:] M. Rymsza (red.), *Pracownicy socjalni i praca socjalna w Polsce. Pomiędzy służbą społeczną i urzędem*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012

Wystąpienia w mediach wywiady i komentarze:

Media polskie:

Tok FM, Radio dla Ciebie, TVN24, Polsat, Newsleteria

dr Marek Rymsza, ekspert

- Redaktor naczelny i członek Rady Programowej kwartalnika „Trzeci Sektor”
- Ekspert ds. pracy socjalnej w ramach projektu „Tworzenie i rozwijanie standardów usług pomocy społecznej i integracji społecznej” udział w pracach Laboratorium Innowacji Społecznej
- Specjalista ds. standardów w projekcie „Zintegrowany system wsparcia ekonomii społecznej”

Udział w konferencjach i seminariach:

- Wystąpienie „Wdrażanie OSŁ a aktywna polityka społeczna” na konferencji „W stronę aktywnej pomocy społecznej. Organizowanie społeczności lokalnej – perspektywy wdrażania lokalnego i społecznościowego, Stowarzyszenie CAL, Warszawa, 16 marca
- Wystąpienie wprowadzające i prowadzenie seminarium „Co dalej z 1%”, ISP, Forum Darczyńców w Polsce, Warszawa, 21 maja
- Wystąpienie w panelu dyskusyjnym na temat wizji społeczeństwa obywatelskiego seminarium „Samoorganizacja społeczeństwa polskiego: partycypacja, rozwój, innowacyjność”, Instytut Filozofii i Socjologii PAN, Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych, Warszawa, 4 czerwca
- Wystąpienie i prowadzenie sesji głównej oraz prowadzenie grupy roboczej dotyczącej ZAZ seminarium na temat dobrych praktyk w CIS, ZAZ, KIS, ISP, Warszawa, 21 czerwca
- Wystąpienie prezentujące wnioski z badania na próbie reprezentatywnej pracowników socjalnych i prowadzenie spotkania promującego publikację projektową w Klubie Pracownika Socjalnego, ISP, Warszawa, 11 czerwca
- Wystąpienie: „Profesjonalizacja pracy socjalnej a budowanie reprezentacji zawodowej pracowników socjalnych w Polsce” na seminarium „Uzwiązkowanie pracy socjalnej szansą na integrację i reformę zawodu pracownika socjalnego”, Instytut Rozwoju Służb Społecznych, Warszawa, 4 lipca
- Wystąpienie „W stronę środowiskowej pracy socjalnej” 2012 – Kraków, konferencja „Aktywizacja społeczności lokalnych i klientów MOPS”, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie, Kraków, 5 października
- Wystąpienie „Activation Policy. The Polish experience in the European context”, na seminarium „The Future of the Welfare State”, Polska Akademia Nauk, Bruksela, 11 października

- Wystąpienie „Co łączy OSL z pracą środowiskową ze społecznością lokalną? Historia i teraźniejszość, konteksty” na seminarium „Organizowanie społeczności lokalnej – od założeń do praktyki”, Stowarzyszenie CAL, Warszawa, 15 października
- Wystąpienie „Praca socjalna we współczesnej Polsce: między *helping profession* a administracją socjalną na konferencji „Kobiety w pracy socjalnej” XXII Zjazd Polskiego Stowarzyszenia Szkół Pracy Socjalnej, Polskie Stowarzyszenie Szkół Pracy Socjalnej, Poznań, 18 października
- Wystąpienie „Co łączy OSL z pracą środowiskową ze społecznością lokalną? Historia i teraźniejszość, konteksty” na seminarium „Organizowanie społeczności lokalnej – od założeń do praktyki”, Stowarzyszenie CAL, Katowice, 22 października
- Wystąpienie podczas konferencji „Podnoszenie kwalifikacji kadr pomocy i integracji społecznej w Wielkopolsce”, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, Poznań, 23 listopada
- Wystąpienie na temat upowszechniania pracy środowiskowej w ramach projektu 1.18 na konferencji „Aktywna pomoc społeczna”, Stowarzyszenie CAL, Warszawa, 26 listopada
- Prowadzenie zajęć warsztatowych na temat standardów jakości usług reintegracji społecznej i zawodowej wspólnych dla ZAZ, CIS i KIS oraz specyfiki działań integracyjnych w CIS na spotkaniu sieciującym CIS, Związek Lustracyjny Spółdzielni Socjalnych, Gorzów Wielkopolski, 30 listopada

Publikacje i artykuły:

- M. Rymsza (red.), *Pracownicy socjalni i praca socjalna w Polsce. Między służbą społeczną a urzędem*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012
- M. Rymsza, *Pracownicy socjalni i praca socjalna w Polsce* [w:] M. Rymsza (red.), *Pracownicy socjalni i praca socjalna w Polsce. Między służbą społeczną a urzędem*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012
- M. Rymsza, *W stronę pracy środowiskowej i nowych ról zawodowych pracowników socjalnych* [w:] M. Rymsza (red.), *Pracownicy socjalni i praca socjalna w Polsce. Między służbą społeczną a urzędem*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012
- M. Mendel, M. Rymsza, *Po co nam pracownicy socjalni – organizatorzy społeczności? Solidarność, partnerstwo, przymierze w środowiskowej pracy socjalnej*, [w:] M. Rymsza (red.), *Pracownicy socjalni i praca socjalna w Polsce. Między służbą społeczną a urzędem*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012
- M. Rymsza, *Praca socjalna, służby społeczne, pomoc społeczna w Polsce. Stan obecny i perspektywy rozwoju*, [w:] M. Rymsza (red.), *Pracownicy socjalni i praca socjalna w Polsce. Między służbą społeczną a urzędem*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012
- T. Kaźmierczak, M. Rymsza (red.), *W stronę aktywnych służb społecznych*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012
- M. Rymsza, *Sektor pozarządowy i społeczeństwo obywatelskie w Samorządnej Rzeczypospolitej*, Kwartalnik „Trzeci Sektor” nr 2012,
- M. Rymsza, *Sektor obywatelski w czasach gospodarczego kryzysu*, „Trzeci Sektor” nr 27 2012
- M. Rymsza, *Zatoczyć koło. O potrzebie instytucjonalizacji i de instytucjonalizacji pracy socjalnej*, „Trzeci Sektor” nr specjalny 2012/2013

Maciej Pańków, stypendysta

Udział w konferencjach i seminariach:

- Udział w 'Kick-off meeting' (Eurofound) rozpoczynającym rok projektowy 2012/2013 w Krajowym Centrum Monitorowania Warunków Życia i Pracy, Dublin, marzec
- Udział w konferencji „Wpływ kryzysu ekonomicznego na stosunki pracy i dialog społeczny w Polsce”, Warszawa, kwiecień

Publikacje i artykuły:

- *Młodzi na rynku pracy. Raport z badania*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012

Wystąpienia w mediach, wywiady i komentarze:

Media polskie:

„Gazeta Wyborcza”, „Polityka”, „Przekrój”, TVP Info, Polskie Radio I, wyborcza.biz, wpolityce.pl, wgospodarce.pl, ngo.pl, gazetapraca.pl, polskieradio.pl

dr Jan Czarzasty, ekspert

Udział w konferencjach i seminariach:

- Udział w 'Kick-off meeting' (Eurofound) rozpoczynającym rok projektowy 2012/2013 w Krajowym Centrum Monitorowania Warunków Życia i Pracy, Dublin, marzec
- Referat na konferencji „Wpływ kryzysu ekonomicznego na stosunki pracy i dialog społeczny w Polsce”, Warszawa, kwiecień
- Udział w wizycie studyjnej w ramach projektu „Kryzys gospodarczy i dialog społeczny w Polsce”, Bruksela, lipiec
- Referat na konferencji podsumowującej projekt „Kryzys gospodarczy i dialog społeczny w Polsce”, Sofia, listopad

Publikacje i artykuły:

- J. Czarzasty, D. Owczarek, *Kryzys gospodarczy i dialog społeczny w Polsce*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012

Wystąpienia w mediach, wywiady i komentarze:

„Gazeta Wyborcza”

Program Społeczeństwa Obywatelskiego

dr Grzegorz Makowski, kierownik programu/ starszy analityk

Udział w konferencjach i seminariach:

- Udział w konferencji „The Great Debate. Solutions by Re-thinking”, Aarhus, 1-3 czerwca

- Udział w Forum Debaty Publicznej „Samorząd Terytorialny dla Polski”, „Cele, granice, metody i koszty lokalnych konsultacji społecznych” 6 listopada
- Udział w konferencji „Participation Now! Citizenship Education and Democracy in Times of Change”, Kordoba, 21-24, listopada

Publikacje i artykuły:

- *Diffusion of Corruption in Poland* [w:] D. Taenzler, A. Giannakopoulos, K. Maras, *The Social Construction of Corruption in Europe*, Ashgate, Londyn 2012
- *Obywatelska inicjatywa uchwałodawcza – prawo i praktyka*, [w:] A. Olech (red.), *Dyktat czy uczestnictwo? Diagnoza partycypacji publicznej w Polsce*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012
- *Rządowe plany podniesienia poziomu uczestnictwa obywateli w życiu publicznym*, [w:] P. Sobiesiak-Penszko (red.), *Prawo a partycypacja publiczna. Bilans monitoringu 2010*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012
- *Rzecz o względności prawa do partycypacji – miejscowe uregulowania w zakresie udziału obywateli w sesjach organów stanowiących samorządu terytorialnego*, [w:] P. Sobiesiak-Penszko (red.), *Prawo a partycypacja publiczna. Bilans monitoringu 2010*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012
- *Gwarancje dostępu do informacji publicznej – najważniejsze problemy i kierunki zmian prawnych*, [w:] P. Sobiesiak-Penszko (red.), *Prawo a partycypacja publiczna. Bilans monitoringu 2010*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012
- *Partycypacja indywidualna i zorganizowana – dylemat i konieczność*, [w:] P. Sobiesiak-Penszko (red.), *Prawo a partycypacja publiczna. Bilans monitoringu 2010*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012
- *Jak poprawić jakość współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi a administracją samorządową?*, „Analizy i Opinie”, nr 129, styczeń 2012
- *Tłum chętnie daje pieniądze*, Gazeta Wyborcza 04.04.2012

Wystąpienia w mediach, wywiady i komentarze:

Media polskie:

„Dziennik Gazeta Prawna”, „Dziennik Gazeta Prawna”, „Gazeta Wyborcza”, „Rzeczpospolita”, „Newsweek”, „Polityka”, „Polska Dziennik Łódzki”, „Nowiny”, „Polska Dziennik Bałtycki”, „Gazeta Pomorska”, „Głos Pomorza”, „Głos Koszaliński”, „Głos Szczeciński”, „Gazeta Lubuska”, „Metro Warszawa”, „Echo Dnia Świętokrzyskie”, „Echo Dnia Kieleckie”, „Echo Dnia Radomskie”, „Echo Dnia Podkarpackie”, „Dziennik Wschodni Lubelski”, „Forum Samorządowe”, „Nasza Polska”, „Architektura Murator”, „Samorząd Miejski”, „Super Nowości”, „Tygodnik Zamojski”, wprost.pl, biznes.newsweek.pl, decycent.pl, dolnoslaskie.ngo.pl, euractiv.pl, forsal.pl, pozytek.ngo.pl, lex.pl, zielonalinia.gov.pl, money.pl, bankier.pl, natemat.pl, newslime.pl, polskieradio.pl, prezydent.pl, proto.pl, samorząd.pap.pl, wp.pl, onet.pl, Polskie Radio I, Polskie Radio Trójka, Tok FM, Polsat „Wydarzenia”, TVN, TVN24

Małgorzata Koziarek – koordynatorka projektów

- Członkini European Civic Forum

Publikacje i artykuły:

- M. Koziarek, *Jak rytuał zastąpić refleksją. Współpraca administracji i organizacji pozarządowych w postępowaniach prowadzących do wydania decyzji środowiskowych*, „Analizy i Opinie” nr 128, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012

- M. Koziarek, *Jak rytuał zastąpić refleksją. Współpraca administracji i organizacji pozarządowych w postępowaniach prowadzących do wydania decyzji środowiskowych*, „Prawo europejskie w praktyce”, nr 2 (92), Luty 2012, Notabene Oficyna, Warszawa (przedruk)

Filip Pazderski, koordynator projektów

- Koordynator podgrupy ds. wolontariatu w ramach 4 Grupy Roboczej Forum Społeczeństwa Obywatelskiego Partnerstwa Wschodniego
- Członek Europejskiej Sieci Liderów Trzeciego Sektora Euclid Network

Udział w seminariach i konferencjach:

- Prezentacja wyników pracy podgrupy ds. wolontariatu podczas spotkania 4. Grupy roboczej – „Kontakty pomiędzy ludźmi” Forum Społeczeństwa Obywatelskiego Partnerstwa Wschodniego, czeskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Komisja Europejska, Praga, 2 kwietnia
- Wstęp do debaty „Jak zwiększyć zaangażowanie profesjonalistów na rzecz bibliotek i lokalnych społeczności?” (prezentacja poradnika „Inspirator Obywatelski 2.0”), Warszawa, 4 kwietnia
- Prezentacja polskich doświadczeń w rozwoju wolontariatu (w tym pracowniczego) i aktywizacji obywatelskiej społeczeństwa na spotkaniu z działaczami edukacyjnymi i przedstawicielami administracji publicznej z Iraku, w ramach ich podróży studyjnej do Polski, Centrum Edukacji Obywatelskiej, Warszawa, 25 kwietnia
- Prowadzenie dwóch zajęć warsztatowych w ramach bloku „Prawo” XI Ogólnopolskich Spotkań Organizacji Działających na Obszarach Wiejskich „Organizacje, samorząd, razem czy osobno?”, Fundacja Wspomagania Wsi, Maróz, 24-26 maja
- Udział w debacie „Miejscy herosi czy darmowa siła robocza? – dyskusja o wolontariacie miejskim”, Pracownia Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia”, Warszawa, 26 września
- Prowadzenie spotkania roboczego ekspertów dotyczącego ponadnarodowej współpracy skierowanej na wsparcie przedsiębiorstw społecznych w Europie, ISP, Europejska Federacja Banków Etycznych i Alternatywnych (FEBEA), Crédit Coopératif oraz Euclid Network, Kraków, 10 października
- Moderacja sesja zagranicznej „Nowe możliwości wsparcia dla przedsiębiorstw społecznych w wieloletniej perspektywie finansowej UE na lata 2014-2020 – lekcje z zagranicy dotyczące wykorzystania instrumentów pożyczkowych i funduszy strukturalnych”, VI Ogólnopolskie Spotkania Ekonomii Społecznej (OSSES), Kraków, 11 października
- Prezentacja „Środki zwrotne i bezzwrotne w przyszłym okresie programowania na przykładzie wsparcia dla przedsiębiorstw społecznych” na konferencji „Rola organizacji pozarządowych w planowaniu wydatkowania środków europejskich – konsultacje społeczne w sprawie funduszy strukturalnych na lata 2014-2020”, Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych, Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności, Warszawa, 22 października
- Udział w jury konkursu „Student pro Bono”, Fundacja PwC „Podaruj siebie”, Europejskie Stowarzyszenie Studentów Prawa ELSA Poland, Warszawa, 14 grudnia

Publikacje i artykuły:

- F. Pazderski, *O związkach między wolontariatem pracowniczym a kapitałem społecznym* – komentarz do II Ogólnopolskich Badań Wolontariatu Pracowniczego, Centrum Wolontariatu, Warszawa 2012

- F. Pazderski, P. Sobiesiak-Penszko, *Wolontariat osób dojrzałych w Polsce*, Warszawa: Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, 2012 (dostępna na: <http://www.pozytek.gov.pl>)
- F. Pazderski (red.), *Inspirator obywatelski 2.0, czyli pracowniczy wolontariat kompetencji z wykorzystaniem Internetu*, Warszawa: Instytut Spraw Publicznych, 2012 (dostępny na: <http://www.isp.org.pl/inspirator>)
- F. Pazderski, *Między wielokulturową tradycją a zróżnicowaną etnicznie współczesnością – implikacje badań nad procesami kolektywnego pamiętania na pograniczu kulturowym na przykładzie podlaskich Krynek*, „Pogranicze. Studia Społeczne”, t. XIX, Białystok 2012, s. 111-140
- Komentarze/analizy poświęcone systemowym aspektom rozwoju ekonomii / przedsiębiorczości społecznej w Polsce na stronie internetowej ISP oraz portalu ekonomiaspoleczna.pl

Wystąpienia w mediach, wywiady i komentarze:

Media polskie:

Polsat, TV Polonia, TOK FM, PR dla Zagranicy, PR IV, Radio PIN, Radio dla Ciebie, „Gazeta Prawna”, „Metro”

Paulina Sobiesiak-Penszko, z-ca kierownika programu/analitik

Udział w seminariach i konferencjach:

- Prezentacja „Prawo a partycypacja publiczna – podsumowanie monitoringu 2011” na seminarium „Partycypacja publiczna, prawo i obywatel”, ISP, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Fundusz Współpracy, Warszawa, Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej, CAL, Warszawa, 26 kwietnia
- Udział w konferencji „Międzypokoleniowe Dni Aktywności” w ramach obchodów Europejskiego Roku Aktywności Osób Starszych i Solidarności Międzypokoleniowej, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej 26 września
- Prezentacja „Zasoby, więzi czy środowisko? Od czego zależy partycypacja” oraz „Sektor pozarządowy a partycypacja” na seminarium „Wrze czy stygnie? - o temperaturze partycypacji w polskich samorządach”, ISP, Warszawa, 25 – 26 października
- Udział w konferencji prasowej „Różne punkty widzenia współdecydowanie osób zagrożonych wykluczeniem”, Warszawa, 7 listopada

Publikacje i artykuły:

- P. Sobiesiak-Penszko (red.), *Prawo a partycypacja publiczna. Bilans 2011*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012
- A. Krajewska, P. Sobiesiak-Penszko, *Partycypacja publiczna osób zagrożonych wykluczeniem*, „Analizy i Opinie, nr specjalny 1/2012
- A. Olech, P. Sobiesiak-Penszko, *Partycypacja publiczna w Polsce. Diagnoza i rekomendacje*, „Analizy i Opinie”, nr specjalny 3/2012
- *Relacje międzysektorowe a partycypacja publiczna, Partycypacja publiczna w Polsce. Uwarunkowania indywidualne i kontekstów* [w:] A. Olech (red.), *Dyktat czy uczestnictwo? Diagnoza partycypacji publicznej w Polsce*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012

Wystąpienia w mediach, wywiady i komentarze:

Media polskie:

TVP 1, Tok FM, Polskie Radio dla Zagranicy, Radio dla Ciebie, Radio PIN, „Dziennik Gazeta Prawna”, „Gazeta Samorządu i Administracji”, „Gazeta Wyborcza”, „Polska Dziennik Łódzki”, „Polska Gazeta Krakowska”, „Metro”, „Rzeczpospolita”, „Tygodnik Solidarność”, forsal.pl, alebank.pl, prawnik.pl, polskieradio.pl, ops.pl, tvp.pl, dziennik.pl, ngo.pl, witrynawiejska.pl, wysokieobcasy.pl,

Program Prawa i Instytucji Demokratycznych

dr Jarosław Zbieranek, kierownik programu/starszy analityk

- Ekspert w Komisji Ekspertów przy Rzeczniku Praw Obywatelskich
- Ekspert Centrum Studiów Wyborczych UMK
- Wiceprzewodniczący Rady Ekspertów Programu „Obywatel i Prawo”
- Członek Forum Aktywny Obywatel ISP i Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności

Udział w konferencjach i seminariach:

- Seminarium „Samorządy uczniowskie” CEO-ISP, mówca – referent, 30 stycznia,
- Konferencja „Lobbing i reprezentacja interesów w czasach kryzysu” PAN-ISP, moderator panelu, 1 lutego,
- Konferencja „Global Election Day”, mówca – referent, 3 lutego,
- Seminarium Forum Aktywny Obywatel, mówca – referent „Internet w kampanii wyborczej”, 19 lutego
- Konferencja „Politycy i wyborcy w sieci. Razem czy osobno?”, mówca – referent, 29 lutego
- Seminarium eksperckie - prezentacja raportu OBWE, mówca – referent, 12 marca
- Seminarium eksperckie „Kodeks wyborczy – kierunki zmian”, Senat RP, mówca – referent, 15 marca
- Konferencja „Administracja-Polityka-Biznes. W poszukiwaniu uczciwego państwa”, moderator, 3 kwietnia
- Seminarium „Rola nowoczesnych technologii w poszerzaniu dostępu obywateli do prawa”, mówca, 12 kwietnia
- Seminarium „System nieodpłatnej pomocy prawnej”, FDP, mówca, 16 kwietnia
- Konferencja „O demokracji w polskich partiach politycznych”, Sejm RP, mówca – referent, 23 kwietnia
- Seminarium eksperckie „Głosowanie osób niepełnosprawnych”, RPO, mówca – referent, panelista, 25 kwietnia
- Seminarium „Rola Internetu w polityce” (panel dyskusyjny z posłem Piechocińskim i Jarosławem Makowskim, IO) – Akademia Polityczna Fundacji Adenauera, wykład, mówca, 12 maja
- Międzynarodowa Konferencja „Wybory 2011. Media, Prawo, Społeczeństwo” a) referent „Polacy o Internecie w kampanii wyborczej 2011 roku” (sesja plenarna), b) prowadzenie panelu „Prawo wyborcze”, Wydział Prawa i Administracji UMK, Toruń, 16-17 maja
- Seminarium „Deregulacja zawodów prawniczych”, wprowadzenie, Warszawa, 21 maja
- Seminarium eksperckie „Informacja i edukacja wyborcza”, mówca – referent, prezentacja „Stan wiedzy polskich obywateli o prawie wyborczym”, Warszawa, 23 maja
- Konferencja „E-voting”, Parlamentarny Zespół „Polska 2.0”, Sejm RP, mówca, Warszawa, 24 maja

- Seminarium „Rola watch-dogów w monitorowaniu finansowania polityki”, moderowanie panelu dyskusyjnego, Warszawa, 30 maja
- Seminarium eksperckie, Wykład pt. „E-voting – szwajcarskie doświadczenia. Wnioski dla Polski”, Centrum Studiów Wyborczych, Warszawa, 1 czerwca,
- Konferencja „Prawo dla obywatela”, mówca-referent, Warszawa, 5 czerwca,
- Konferencja „Prawo petycji”, Senat RP, RPO, ISP, moderator, referent, Warszawa, 28 czerwca
- Seminarium eksperckie „Konstytucyjne prawa wyborcze”, CSW, mówca, Warszawa, 15 lipca
- Seminarium eksperckie „Konieczne zmiany w prawie wyborczym”, Senat RP, mówca – panelista, Warszawa, 3 października
- Spotkanie studyjne „Zmiany w prawie wyborczym PE”, PE, mówca, 14-15 października,
- Seminarium eksperckie „Obywatele i wybory”, mówca – panelista, 17 października,
- Seminarium – śniadanie prasowe „Rola watch-dogów”, mówca – panelista, Warszawa, 24 października
- Seminarium Forum Aktywny Obywatel, referent – prezentacja, Warszawa, 24 października
- Uczestnictwo w posiedzeniach Komisji Ekspertów przy Rzeczniku Praw Obywatelskich
- Uczestnictwo w spotkaniach Forum Debaty Publicznej, Kancelaria Prezydenta RP
- Uczestnictwo w posiedzeniach komisji Sejmu RP i Senatu RP

Publikacje i artykuły:

Publikacje książkowe:

- *Kobiety na polskiej scenie politycznej*, Instytut Spraw Publicznych (współautor), Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012 [PL, EN]
- J. Zbieranek (red.), *Gwarancje korzystania z czynnego prawa wyborczego przez osoby starsze i z niepełnosprawnościami. Analiza i zalecenia*, Warszawa 2012
- *Internet w kampanii wyborczej 2011*, (współautor), Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012
- *Wyborca 2.0*, (współautor), Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012

Raporty z badań:

- J. Zbieranek (red.), *Mechanizmy demokratyczne w polskich partiach politycznych*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012
- *Przejrzystość finansowania kampanii wyborczych i partii politycznych*, (współautor), Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012
- J. Zbieranek, M. Rulka, *Kaucje wyborcze jako mechanizm przejrzystości procesu wyborczego*, Warszawa 2012
- J. Zbieranek, *Participation of Persons with Disabilities in Elections in Poland*, Warszawa 2012
- *System wyborczy do Parlamentu Europejskiego – kierunki zmian*, (współautor) Warszawa 2012 (niepublikowane)

Rozdziały w publikacjach:

- J. Zbieranek, *Udział osób z niepełnosprawnościami w wyborach* [w:] A. Błaszczak (red.), *Najważniejsze wyzwania po ratyfikacji przez Polskę Konwencji ONZ o Prawach osób niepełnosprawnych*, Warszawa 2012
- J. Zbieranek, *Polacy o mechanizmach demokratycznych w partiach politycznych* [w:] J. Zbieranek (red.), *Mechanizmy demokratyczne w polskich partiach politycznych*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012

- J. Zbieranek, *Polacy o Internecie w kampanii wyborczej 2011 roku* [w:] W. Peszyński, *Wybory 2011. Media, Prawo, Społeczeństwo*, Toruń 2012
- D. Batorski, J. Zbieranek, *Komunikacja polityczna w sieci z perspektywy wyborcy* [w:] D. Batorski, M. Nagraba, J.M. Zając, J. Zbieranek, *Internet w kampanii wyborczej 2011*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012

Studia i artykuły:

- *Die zweite Amtszeit der Regierung, Polen-Analysen* 2012, nr 103
- B. Roguska, J. Zbieranek, *Polacy o prawie wyborczym i mechanizmach kampanii. Badania przed wyborami parlamentarnymi 2011 roku*, *Studia Wyborcze* 2012, nr 13.
- M. Wróblewski, J. Zbieranek, *Prawo petycji – (re)aktywacja*, „Rzeczpospolita”, 29.06.2012

Wystąpienia w mediach, wywiady i komentarze:

Media polskie:

„Gazeta Wyborcza”, „Rzeczpospolita”, „Dziennik Gazeta Prawna”, „Polska The Times”, „Dziennik Łódzki”, „Gazeta Pomorska”, TVP1 („Wiadomości”), TVP2 („Panorama”), TVP INFO, TVN („Fakty”), TVN24, POLSAT („Wydarzenia”), POLSAT NEWS, Superstacja, IAR, „Jedynka” - Polskie Radio PR1, Trójka – PR3, PR 4, Polskie Radio dla Zagranicy, Polskie Radio dla Ciebie (RdC), RMF FM, Radio Zet, TOK FM, VOX, ESKA,

Media zagraniczne:

DPA, „The Irish Times”

Małgorzata Druciarek, koordynatorka projektów/analityczka

- Sekretarz Rady Ekspertów Programu „Obywatel i Prawo VI” ISP i Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności
- Sekretarz Forum Aktywny Obywatel ISP i Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności
- Członkini Rady Programowej projektu „Koło Gospodyń Miejskich” Fundacji MaMa

Udział w konferencjach i seminariach:

- Udział w okrągłym stole organizacji pozarządowych z Europy Środkowo-Wschodniej „Obywatelki Europy – łączcie się!”, Kongres Kobiet, Warszawa, 14 września
- Udział w „The Fourth International Women/Gender Studies Conference, Gender Equality and the Law”, Famagusta, 3-5 października

Publikacje i artykuły:

- *Kobiety na polskiej scenie politycznej*, (współautor), Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012
- M. Druciarek, A. Niżyńska, *Sprawozdanie z cyklu konferencji dotyczących kwot płci w życiu publicznym*, *Societas/Communitas* 1(13)/2012
- M. Druciarek, A. Niżyńska (red.), *Inspirator partnerski*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012

Wystąpienia w mediach, wywiady i komentarze:

„Gazeta Wyborcza”, „Gazeta Wyborcza Trójmiasto”, „Metro”, „Rzeczpospolita”, „Tygodnik Powszechny”, Radio TOK FM, media elektroniczne

Aleksandra Kobylińska, koordynatorka projektów/analityczka

Udział w konferencjach i seminariach:

- Moderacja panelu konferencji i udział w konferencji „Administracja, polityka, biznes. W poszukiwaniu rzetelnego państwa”, Warszawa, 3 kwietnia
- Prezentacja raportu *Mechanizmy przeciwdziałania korupcji w Polsce* podczas konferencji prasowej „Zagrożenie korupcją w Polsce”, Warszawa, 5 marca

Publikacje i artykuły:

- A. Kobylińska, G. Makowski, M. Solon-Lipiński (red.), *Mechanizmy przeciwdziałania korupcji w Polsce. Raport z monitoringu*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012

Marcin Waszak, koordynator projektów/analitik

Udział w konferencjach i seminariach:

- Referat *Administracja otwartej wiedzy* na II Ogólnopolskim Kongresie Politologii, Poznań, 19-21 września
- Prezentacja „Anti-politics as a prescription for the electoral success in Poland. The case of Palikot Movement” oraz udział w dyskusji panelowej na konferencji „'Alternative Politics?' The rise of new political formations in Central Europe: reasons, factors, impact”, Bratysława, 12 października

Publikacje i artykuły:

- A. Kobylińska, M. Waszak, *Partie polityczne* [w:] A. Kobylińska, G. Makowski, M. Solon-Lipiński (red.), *Mechanizmy przeciwdziałania korupcji w Polsce. Raport z monitoringu*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012
- M. Waszak, *Organy ścigania* [w:] A. Kobylińska, G. Makowski, M. Solon-Lipiński (red.), *Mechanizmy przeciwdziałania korupcji w Polsce. Raport z monitoringu*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012
- Jarosław Zbieranek (red.), *Mechanizmy demokratyczne w polskich partiach politycznych*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012
- M. Waszak, *Możliwość wskazania „żadnego z powyższych” na karcie wyborczej – na przykładzie logice demokratycznego głosowania*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012

Wystąpienia w mediach, wywiady i komentarze:

Media polskie:

TVN 24, Polsat, Radio PIN, Superstacja

Aleksandra Niżyńska, koordynatorka projektów/analityczka

Udział w konferencjach i seminariach:

- Udział w seminarium „Europejski świat biznesu – czy kobiety mają w nim szansę?”, Warszawa, 9 marca
- Udział w konferencji „Przywództwo kobiet”, Wrocław, 26 września
- Udział w „The Fourth International Women/Gender Studies Conference, Gender Equality and the Law”, Famagusta, 3-5 października
- Konferencja „Przywództwo kobiet”, Olsztyn, 12 listopada
- Konferencja „Polityka bez kobiet”, Warszawa, 11 grudnia

Publikacje i artykuły:

- *Kobiety na polskiej scenie politycznej*, (współautorka), Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012
- M. Druciarek, A. Niżyńska, *Sprawozdanie z cyklu konferencji dotyczących kwot płci w życiu publicznym*, Societas/Communitas 1(13)/2012
- M. Druciarek, A. Niżyńska, *Inspirator partnerski*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012

Wystąpienia w mediach, wywiady i komentarze:

Media polskie:

„Gazeta Wyborcza”, „Gazeta Wyborcza Trójmiasto”, „Gazeta Wyborcza Poznań”, „Metro”, „Tygodnik Zamojski”, media elektroniczne, Radio Tok fm, Radio dla Ciebie, Radio „Czwórka”, TV Biznes, Superstacja, Dzień Dobry TVN, Kawa czy herbata?

Marek Solon-Lipiński, koordynator projektów/analitik

Publikacje i artykuły:

- A. Kobylińska, G. Makowski, M. Solon-Lipiński, *Mechanizmy przeciwdziałania korupcji w Polsce. Raport z monitoringu*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa, 2012
- M. Solon-Lipiński, *Aktywizowanie wyborców w Polsce, Inicjatywy profrekwencyjne w latach 2001-2011*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012
- *Przejrzystość finansowania kampanii wyborczych i partii politycznych. Wybrane problemy i rekomendacje*, (współautor) Instytutu Spraw Publicznych, Warszawa 2012
- M. Gałązka, M. Solon-Lipiński, J. Zbieranek, *Am Staatssteuer – die Herausforderungen für die Bürgerplattform in der zweiten Amtszeit von Donald Tusk*, Polen Analysen, nr 113
- *Państwo czyli partyjny łup*, Rzeczpospolita, nr 185 (9305), 9. 08.2012
- *Tykająca bomba korupcji*, Rzeczpospolita, nr 67 (9187), 20.03.2012
- *Krewni i znajomi królika w służbie ojczyzny, czyli wszystkie odcienie korupcji w Polsce*, Dziennik Łódzki, 31.07.12
- *Państwo ślepe na Plichtę*, Dziennik Łódzki, 17. 08.12

Wystąpienia w mediach, wywiady i komentarze:

Media polskie:

Polsat News, TV Biznes, Superstacja, Jedynka Polskie Radio, Radio Dla Ciebie, TOK FM, media elektroniczne

Marta Gałązka, koordynatorka projektów

Udział w konferencjach i seminariach:

- Udział w seminarium „Wyborca 2.0” , Warszawa 28 listopada

Publikacje i artykuły:

- *Przejrzystość finansowania kampanii wyborczych i partii politycznych. Wybrane problemy i rekomendacje*, (współautorka), Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012
- *Wyborca 2.0. Młode pokolenie wobec procedur demokratycznych*, Instytut Spraw Publicznych, (współautorka), Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012
- M. Gałązka, M. Solon-Lipiński, J. Zbieranek, *Am Staatssteuer – die Herausforderungen für die Bürgerplattform in der zweiten Amtszeit von Donald Tusk*, „Polen Analysen“, nr 113
- M. Gałązka, M. Lis, *Administracja, polityka, biznes. W poszukiwaniu rzetelnego państwa. Sprawozdanie z konferencji*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012.
- M. Gałązka, *Partie o kobietach. Analiza programów zwyciężskich partii politycznych przedstawionych przed wyborami parlamentarnymi w 2011 roku*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012

Wystąpienia w mediach, wywiady i komentarze:

Media polskie: Superstacja, Polityka, Gazeta Wyborcza, Metro, Przekrój, Polskie Radio Program Trzeci, Polskie Radio Program Czwarty, Radio VOX, TOK FM

Program Polityki Migracyjnej

Justyna Segeš Frelak, kierownik programu/starszy analityk

- Członek Rady Naukowej Instytutu Zachodniego w Poznaniu
- Członek Komisji ds. Migrantów przy Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich

Udział w konferencjach i seminariach:

- Moderowanie seminarium „Sprzedawać, gotować, budować? Plany i strategie Chińczyków i Wietnamczyków w Polsce”, Warszawa, 19 kwietnia
- Moderowanie panelu seminarium „Dyskryminacja cudzoziemców w Polsce. Monitoring i diagnoza zjawiska”, Warszawa, 27 marca
- Prezentacja podczas seminarium na temat integracji imigrantów w Niemczech z perspektywy centralnej i lokalnej, ISP, Warszawa, 25 kwietnia,
- Prezentacja „Polska migracja do Holandii” wygłoszona z K. Grot na posiedzeniu Senackiej Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami Zagranicą, Warszawa, 8 maja
- Moderacja seminarium „Dyskryminacja i wykluczenie migrantów w dyskursie publicznym i mediach”, Warszawa 17 maja
- Udział w panelu dyskusyjnym seminarium „Integracja a (nie)obecność migrantów w polskich mediach i polskiej sferze publicznej”, Warszawa 18 maja
- Udział w seminarium “Media and migrant integration: evaluating the role of the media and reflecting on current developments in journalism”, Bruksela, 15 czerwca
- Udział w seminarium „Integracja czy wykluczenie? Dostęp do obywatelstwa w Polsce i w krajach UE”, Warszawa, 30 października

Publikacje i artykuły:

- M. Fuszara, M. Koss-Goryszewska, J. Segeš Frelak, K. Wysieńska i in., *Emigracja, imigracja, płęć. Dyskusja redakcyjna*, Societas/Communitas 2012, nr 1(13)
- K. Grot, J. Kucharczyk, J. Segeš Frelak, *Wizerunek Polski i Polaków w Holandii*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012
- J. Frelak, P. Kaźmierkiewicz, *Mglista przyszłość Wspólnego Europejskiego Systemu Azyłowego*, artykuł z serii „Opinie ekspertów”, portal Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Polsce, 29 marca
- A. Łada, J. Segeš Frelak (red.), *Znikająca granica*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012
- A. Łada, J. Segeš Frelak, *Die neue polnische Migration nach Deutschland aus lokaler Perspektive*, Polen Analysen nr 11, 2012
- A. Łada, J. Segeš Frelak, *Polak Niemiec dwa bratanki*, Odra 02/2012
- J. Segeš Frelak, *Funkcjonowanie Wydziału Spraw Cudzoziemców Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w opinii urzędników*, Stowarzyszenie Interwencji Prawnej, Warszawa 2012

Wystąpienia w mediach, wywiady i komentarze:

TOK.fm, „Gazeta Wyborcza”, Polskie Radio, Metro, TV Biznes, PAP, „Rzeczpospolita”

Maryla Koss-Goryszewska, koordynatorka projektów/analityczka

Udział w konferencjach i seminariach:

- Udział w posiedzeniach eksperckich Komisji Dialogu Społecznego dotyczących selekcji i dyskryminacji w warszawskich klubach zorganizowanych przez Pełnomocnika m.st. Warszawy ds. Równego Traktowania
- Udział w seminarium eksperckim inicjującym projekt „Zwalczanie handlu ludźmi w Unii Europejskiej: promowanie współpracy w dziedzinie prawa i ochrony ofiar”, Bruksela, 23-24 stycznia
- Prezentacja na seminarium „Dyskryminacja cudzoziemców w Polsce. Monitoring i diagnoza zjawiska”, Warszawa, 27 marca
- Udział i reprezentowanie ISP podczas wizyty studyjnej we Francji, wrzesień

Publikacje i artykuły:

- M. Fuszara, M. Koss-Goryszewska, J. Segeš Frelak, K. Wysieńska i in., *Emigracja, imigracja, płęć. Dyskusja redakcyjna*, Societas/Communitas 2012, nr 1(13)
- M. Koss-Goryszewska, *Akcje regularyzacyjne wobec imigrantów i ich wpływ na integrację w państwach członkowskich UE. Lekcje dla Polski*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012
- M. Koss-Goryszewska, *Polityka antydyskryminacyjna Francji ze szczególnym uwzględnieniem równego traktowania imigrantów*, Instytut Spraw Publicznych 2012
- M. Koss-Goryszewska, *Analiza polityki oraz prawa krajowego dotyczącego przeciwdziałania handlowi ludźmi w Polsce*, Instytut Spraw Publicznych 2012
- M. Koss-Goryszewska, *Bibliographical review of Polish literature concerning the phenomenon of human trafficking*, Instytut Spraw Publicznych 2012

Wystąpienia w mediach, wywiady i komentarze:

TOK.fm, „Gazeta Wyborcza”, Polskie Radio IAR, „Metro”

Karolina Grot, koordynator projektów/analityk

- Reprezentowanie ISP na spotkaniach koalicji organizacji pozarządowych tworzących Warszawskie Centrum Wielokulturowe
- Udział w pracach grupy roboczej funkcjonującej przy Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej poświęconych polityce integracyjnej
- Reprezentowanie ISP na spotkaniach „Forum Cudzoziemców” przy Mazowieckim Urzędzie Wojewódzkim

Udział w konferencjach i seminariach:

- Prezentacja „Polska migracja do Holandii” wygłoszona z J. Segeš Frelak na posiedzeniu Senackiej Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami Zagranicą, Warszawa, 8 maja
- Prezentacja „Solving troubles at Poland-Ukraine border. Polish liabilities as a EU Member State”, Kijów, 24 września
- Prezentacja „Poland: recent migration flows and overview of the migration policy”, Praga, 5 listopada
- Moderacja seminarium „Migranci i zdrowie: wyzwania wielokulturowości w praktyce medycznej w Polsce”, Warszawa, 18 grudnia
- Moderacja seminarium „Poolse migranten – percepcja, rynek pracy, integracja”, Warszawa, 19 grudnia

Publikacje i artykuły:

- K. Grot, J. Kucharczyk, J. Segeš Frelak, *Wizerunek Polski i Polaków w Holandii*, Instytut Spraw Publicznych 2012
- K. Grot, W. Klaus (red.), *Inspirator międzykulturowy*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012
- K. Grot, *An overview of the migration policies and trends – Poland*, migrationonline.cz, 2012

Wystąpienia w mediach, wywiady i komentarze:

Media polskie:

TVP2, TV Polonia, TVN24, Polsat News, TV Biznes, TOK FM, Polskie Radio IAR, Program Trzeci i Czwarty Polskiego Radia, RMF FM, PAP, „Gazeta Wyborcza”, „Tygodnik Zamojski”

dr Kinga Wysieńska

- Członkini zespołu do spraw rozwiązań migracyjnych i polityki migracyjnej przy Kancelarii Prezydenta RP
- Ekspertka Urzędu Miasta st. Warszawy ds. przeciwdziałania dyskryminacji
- Adiunkt w Collegium Civitas i Instytucie Filozofii i Socjologii PAN

Udział w konferencjach i seminariach:

- Prezentacja wyników badań podczas seminarium „Sprzedawać, gotować, budować? Plany i strategie Chińczyków i Wietnamczyków w Polsce”, ISP, Warszawa, 19 kwietnia
- Prezentacja „Ukraińskie roboty, wietnamskie manekiny - sytuacja migrantek w Polsce. Stan badań” na konferencji „Polki-nieobywatelki. Problemy i sytuacja imigrantek w Polsce”, Sejm RP, Warszawa, 7 maja

- Wystąpienie „Formy i przejawy dyskryminacji uchodźców” na konferencji Rzecznika Praw Obywatelskich oraz Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców „Przeciwdziałanie przemocy motywowanej rasą, pochodzeniem etnicznym i narodowością”, Warszawa, 30 maja
- Prezentacja „Refugee Homelessness in Poland. Preliminary Results” podczas „UNHCR Regional Roundtable on Refugee Homelessness and Access to Housing in Central Europe”, Budapeszt, 28-29 czerwca
- Udział i reprezentowanie ISP podczas wizyt studyjnych we Francji, wrześniu, i Irlandii, październik
- Wystąpienie „Problemy mieszkaniowe cudzoziemców w Polsce” podczas konferencji „Mapa drogowa do przyjaźniejszej integracji migrantów i polskiego społeczeństwa”, Fundacja Rozwoju Oprócz Granic, Warszawa, 16 listopada
- Prezentacja wyników badań na seminarium „Magia imienia, magia firmy – o dyskryminacji cudzoziemców przez warszawskich pracodawców”, ISP, Stowarzyszenie Interwencji Prawnej Warszawa, 12 grudnia

Publikacje i artykuły:

- K. Wysieńska (red.), *Sprzedawać, gotować, budować? Plany i strategie Chińczyków i Wietnamczyków w Polsce*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012
- K. Wysieńska, *Where is my home? Homelessness and Access to Housing among Asylum-seekers, Refugees and Persons of International Protection in Poland – Update of 2010 Study*, UNHCR
- K. Wysieńska, *Magia imienia, magia firmy. Wyniki eksperymentu naturalnego*, Instytut Spraw Publicznych 2012
- K. Wysieńska, *Podwójne standardy, zmienne standardy, czy brak standardów? Eksperymentalne badanie mechanizmów oceny w rekrutacji do pracy* Instytut Spraw Publicznych 2012
- K. Kędziora, K. Kubin, K. Wencel, K. Wysieńska, *Inspirator równościowy*, Instytut Spraw Publicznych 2012
- K. Wysieńska, Z. Karpiński, *Kapitał ludzki i społeczny uchodźców w Polsce. Podsumowanie wyników badania*, Instytut Spraw Publicznych 2012
- K. Wysieńska, *O użyteczności analiz sieciowych w wyjaśnianiu procesów integracji migrantów*, Instytut Spraw Publicznych 2012

Wystąpienia w mediach, wywiady i komentarze:

Media polskie:

Polskie Radio PR I, III, IV, PR dla Zagranicy, Radio Dla Ciebie, Tok FM, TVN Biznes, TV Polonia, Polsat News, „Gazeta Wyborcza”, „Metro”

Piotr Kaźmierkiewicz, ekspert

Udział w seminariach i konferencjach:

- Prezentacja w panelu „Migracje – konieczność, szansa czy zagrożenie dla gospodarki krajów UE” na konferencji „Polska w Europie – przyszłość demograficzna” podczas II Kongresu demograficznego, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa, 23 marca
- Moderacja panelu „Freedom to Travel or a Security Problem? Human rights in EU visa and readmission policies towards Partner countries, and anti-migration impulses in EU members' election campaigns” na seminarium PASOS „Reaching the tipping point of visa-free travel for Eastern Partner countries”, Bruksela, 27 marca

- Prezentacja „General obstacles in mobility/visa facilitation/liberalization” na konferencji „The model of participation of the young people in the Eastern Partnership”, Baku, 21 września
- Moderacja panelu „Mobility and Integration of Migrants through Participatory Policymaking” w ramach konferencji CRPM/PASOS, Skopje, 9 listopada
- Udział w dyskusji panelowej „Is it possible to implement the best practices of Finnish and Norwegian cross-border cooperation with Russia on EU's Eastern Border?” w ramach 3. Europejskiego Forum Współpracy Transgranicznej w Szerszej Europie, Kiszyniów, 21 listopada

Publikacje i artykuły:

- P. Kaźmierkiewicz, *The Road to an Open Europe. An Advocacy Handbook for Civil Society: Understanding and Influencing EU Policymaking in the Area of Migration and Visa Policies*, PASOS Praga
- J. Frelak, P. Kaźmierkiewicz, *Mglista przyszłość Wspólnego Europejskiego Systemu Azylowego*, artykuł z serii „Opinie ekspertów”, portal Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Polsce

Anna Piłat, ekspertka

Udział w konferencjach i seminariach:

- Wystąpienie „Wnioski z badań metodą obserwacji uczestniczącej prowadzonej w Centrum Hal Targowych Marywilska w Warszawie” na seminarium eksperckim „Sprzedawać, gotować, budować? Plany i strategie Chińczyków i Wietnamczyków w Polsce”, ISP, Warszawa 19 kwietnia 2012
- Komentarz „Kilka uwag na tle funkcjonowania innych migranckich instytucji ekonomicznych” na seminarium eksperckim „Migranckie centrum handlowe w Wólce Kosowskiej – znaczenie społeczno-ekonomiczne”, Stowarzyszenie Interwencji Prawnej, Warszawa, 12 grudnia 2012

Publikacje i artykuły:

- A. Piłat, *Społeczności azjatyckie w Polsce oraz wybranych krajach regionu i świata*, [w:] *Sprzedawać, budować, gotować? Plany i strategie Chińczyków i Wietnamczyków w Polsce*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012
- A. Piłat, *Budda przyjmuje dolary. Obserwacja uczestnicząca w centrum handlowym*, [w:] *Sprzedawać, budować, gotować? Plany i strategie Chińczyków i Wietnamczyków w Polsce*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012

Wystąpienia w mediach, wywiady i komentarze:

„Metro”